Hynrei Mynta Ngi Ialong Khristan

DA

U D. J. Ackland

‹ I IN‹. GI IALONG K. .KISTAN

DA

U D. F. ACKLAND

La pynwan sha ka Khasi

DA

U BAH F. M. PUGH.

JAIAW, SHILLONG

1964.

Printed at The Shillong Printing Works, Chapel Road,
Shillong.

Jinglamphrang

Ka kabu jong nga shisha te kaba pher bak. Khatar ngut na ki lok jong nga ki la shaniah ha nga ia ka kam ban buh ïa ki jingphla jong ki ïa ka bor pynkylla thymmai jong u Jisu Khrist ha ki jingim jong ki. Ha kaba thoh ïa kine ki jingïathuh, nga la pyndonkam da ka ktien 'nga', namar ki long shisha ki jingphla shimet shimet. Ka kam jong nga ka shu long ban buh ïa kita ki jingïathuh. Ia ki jingjia ba hangne hangtai jong ka jingim marwei marwei jong ki la tip ha nga la katto katne por ; don na ki ia kiba la ïathuh bad kiba da ktah artat ha ki nongsngap ha ki bún bynta jong ka ri. Na ka bynta ba shna ïa kane ka kot, la kumno kumno, bad na ka jingsngewtynnat jong ka jingïaidbeit ryntih, uwei pa uwei na kine ki khatar ngut ki synran mynta u la pynthymmai biang ïa ka jingkynmaw jong nga shaphang ki jingïaid bniah ki jingjia jong ka jingim jong ki. Katto katne na ki jingjia la ki sngew phylla shisha, pynban ki long ki bashisha.

Ha kawei pa kawei na kine ki jingïathuh don ka babud ia kaba ym shym thoh hangne. Khlem lait uwei ruh, kine ki khatar ngut ba lah mad hi da lade ïa ka jingshem bashlei ïa ka bor ba pynkylla thymmai jong ka Gospel ki ïadei kam mynta, kum ki nongtrei jong ka Mishon Sorbah London, ha kaba ïai rah ïa kajuh ka khubor ba pynim sha ki bam pat

kylla ka bamut. Kiwei pat ki dkhot jong kane ka Jinglongshipara ki Mishoneri, 270 ngut ki ïadon la ym shym la jop ïa ki baroh sha u Khrist na ka jingjngai ba katta jong ka jinglongsniew ka jinglongbriew, ki long kawei bad ki ha kaba phla ïa ka jingaïei ba pynkylla dur jong u Blei. Aïu ba u Blei u leh *na ka bynta* jong ki ka long ka jingïakren jong kane ka kot. Aïu pat U Blei u dang ïai leh *lyngba* jong ki ka long kawei pat ka jingïakren ba pynphylla biang kumjuh.

LONDON, E. C. 4. D. F. ACKLAND.

KA KTIEN PYNBAN.

Ha kaba pynmih ïa kine ki jingthoh ha ka ktien Khasi la kwah ban ïathuh hangne ba kine ki long ki jingjia kiba da jia shisha ha ki briew kiba na London. Ia ka jingthmu ha kaba pynmih ïa kine ki jingjia bashisha la iehnoh ha ki nongpule ba kin pyrkhat hi ïoh aïu na ki.

Jaïaw, Shillong.
1st January 1964. F. M. PUGH.

By kind permission of the author and Marshall Morgan & Scott, Ltd.

Ki Kynthup

HYNREI MYNTA NGI IALONG KHRISTAN

LYNNONG I

KA KAMBAH SNEM THYMMAI

H. V. Cleave

"Tám ito i khúnlung, bad rah sha ïing." U trai jaka jong ka Jaka Syiem u la kren jam ha nga. Katto katne minit mynshuwa ka tnga jong nga ka la rung ha jyngker. Kata kam shym la long ka jingwanjngoh ka banyngkong ha kata ka janmiet. La bún búnsien ka la wan kylla ka da kyrpad ïa nga ban leit sha ïing. Man katba ka wan nga la phah noh suda ïa ka bad ka byrngem bad ka smai. Hynrei ha kane shisien ka la wallam bad i khúnlung, ka da kyrmen lehnohei ban ktah ïa u ksai jingieit kpa ha nga. Ka khmat i khúnlung ka la nang pyndom pynban ïa nga, bad ka la nang pynsngew dukhi ïa nga. Ha ka jingbuaid nga la jám sha khmat ïa ka ban shoh ïa ka ban da kam lap ba kloi kynriah. Kumta ka la leit ; hynrei shuwa ba kan mih bloit na jyngkhang, ka la buh la i song rit jong i khún briew ha madan ba siang da u shaba kurat.

"Tám kloi ito i khúnlung, bad rah sha ïing ;" la pyrta biang u trai jaka. Hangne te la lah ka buit kynthei bad nga tip ïa kata. Bad ka thnom artat ïa la ka tnga, nga la dem ban tám la i khúnlung. Kumne pléng ka buit jong ka ban pynleit ïa nga sha ïing. Ka ba-shalak—ka da shalak than hi kein. Nga smai ba kan sa shah shitom na ka bynta kane. Bad ïa kaba shah kam pep.

Ym dei ba nga da jied hi ban puson ïa kito ki sngi jong ka pop bad ka jinglehraiñ. U Blei u tip, nga don ki lad baroh ïa ka ban ïaid beit. I mei baieit jong nga i la leh katba kot i bor ban pynlong briew ïa nga. Ym tang katta, i ïai dwai ruh. Bad step bad sngi la bad miet, ka mynsiem baïaishah jong i ka ker sawdong ïa ka shkor u Blei na ka bynta jong nga. Ki jingiaid kulmar banyngkong jong nga ki la pynïap jak ïa ki jingkwah jngai jong i na ka bynta jong nga. Ka jingtyllun jong nga ha ka pop ka la pynpait dohnud ïa i. La katta ruh im man kein kaba dwai.

Ngam mut ban jer kyrteng lut ïa ki kam dakaid ba nga leh. Ka jingbuaid, ka ïakhalai bad ka jingkren bein blei ki long ha khmat eh. Ka jinglong bam lah synshar ka la wallam jingjynjar ter shi ter ïa nga—bad khamtam eh ïa kiwei pat ki briew. Ka tnga bapli ka la shu shah diengshaindoh. Man ba nga buaid—bad nga ju long kumta ruh búnsien—dei halor

jong ka ba nga pynhiar kput. Ha kum kito ki por ki khún ki tip ïa ka ban kiar sharud. Ki ju par sor bad bak na ïing kum ki khún khnai, ki da tieng ban shang ha khmat. Kumno ba nga lait na ka kam pynïap briew ngam lah tip, lait sa tang da ka jingaiei u Blei. Namar ka kam pynïap briew ka don barobor ha ka jingmut jong nga ; bad ha kawei ka por ïa u khún san jong nga la ai da ka wisil pulit, ba u lah ban khot jingïarap lada jia ba ka bthei ka jingbitar shla buaid.

Teng-teng ha ki por ba nga sngewpyngngad bad sngewkwah briew nga khmih lynti ïa la ka tnga ban ïawad sngewbha lem kum ma nga. Haba ngi sngew don paisa ban pynlut ngi ïaleit jngoh lang ïa ki jaka die kiad, ki jaka pyni baïoskob bad ki jingïalehkai thïatar. Ban ïoh ïai wad jingsngewbha, dei kata ba nga leit lut la ka jingim. Shisha kein ki khún ki shah sh tom, namar ki jingïoh jong nga ki rit. Ka la long shisha ka basniew ba ka tnga ka donkam ban thaw lad hi ban pyndap bám bad jaiñ la ki khún banang ïabún ; hynrei haba nga la nang pynlang sha kata ka jingkit da ki jinglehmrad bam lah ban ong jong nga, la don ki por ha kaba ka lajan beh lamwir.

Ngam lah ban klet—nga kwah lada nga lah—kumno ha kawei ka sngi nga duh ïa ka. Bun bún sngi ka la ïaishah bad nga, la ka mynsiem jong ka ka kum ba kan pait. Khat-

duh khatwai ka la byrngem ba lymda nga kylla la ka jingleh kan pynkut hi noh da lade. Nga tang shu ym shem ïa ka ha ïing nga la tip ba ka la leh kumba ka byrngem. Ba nga sheptieng aïu kan wan jia ïa nga pat hadien nga la her lamwir sha surok kum u lamwir. Ka la leit beit sha kharai um bad nga la lap ïa ka. Nga la ring biang ïa ka sha ïing bad ka jingkular artat la artat ba ngan kylla noh : ïa kita ki kular ngam don bor ban sumar, la nga don jingmut babha shisha katno katno, namar nga la long u mraw ka pop.

Kiba kum kita kein ki la long ki jingjia bajynjar jong ngi ha ïing ha sem. Kawei hadien kawei ka snem ka ïaid, khlem wallam ei-ei kaba kham bha nalor kaba ïai leh biang ïa kijuh pa kijuh ki pop, bad ka jingthrang pat ïa ki bathymmai. Ngam shym la long khlem ka lad ïa kaba ngan kylla bha. Katto katne kynjat na ka jyngkhang bah jong ngi la don ka ïing mishon, hapoh ka jingpynïaid u S. R. Lockey, u phajri jong ka nongbah London. U ju wan kai sha nga barobor, bad la nga leh bam khein briew, bad teng-teng bad ka jingsngewbitar briew, u la ïai pyrshang jai pa jai ban pynsngap ïa nga ïa ka khubor jong u. La don ki por ha kiba, haba nga sngew pyngngad, nga shahshkor ïa u. Nga tip ba u tip bha ïa ki jinglong ha ïing ha sem jong nga, bad kata ka la nang pynjew jingmut ïa nga. La nga la ngop jur, nga la pyrshang ban pynkohnguh ïa

lade ba ngam shym kham sniew ban ïa kiwei. Kaba sngewphylla haduh katno ka jingsngewhok lade ka don ha u bajot tam eh !

Hynrei la katta uta u briew um man ieh. Ha ki por ki babiang thik thik u wan mih paw ha khmat jyngkhang jong nga, u ai la ki kot bad u la nang ïai pyrshang ban pynwan ïa nga sha u Khrist. Kumta ki bnai ki ïaid lait. Ki minit jong ka baje u Blei ki nang march stet namar jong nga. Ka bam poi khmih lynti satia ïa ka ban jia ka sdang ïa ka ban jia.

Ka miet kut snem ka wan poi, 1923. Ia nga, ïa kaba kum kata ka por ka ïabiang ban burom snem rim da kaba dih buaid. Ha kata ka janmiet nga la shang na kawei ka pata-kiad sha kawei ka pata-kiad, nga da ïeng khawai kiad bad shah khawai kiad. Ynda la miet ngain nga wan phai sha la ïing. Ka shikynhún ki lok barim jong nga ka la shah khot sngewbha ban ïakhmih kai khatduh ïa ka Snem Rim ha ka jingïalang jong ngi. Ki la lah pdiang ïa kata ka jingkhot, ki da tip bha ba yn sa don pahuh-hai ka dih. Kim shym bakla. Ki tang shu poi, la khawai ïa ki da ki klat bashlei haduh rymmiang, bad la kyntu ba kin ïadih hun ha ban da jhor mutlop.

Ngi hi ïa lade ngi la kham ïajam khyndiat, hamar ba ka khatwei baje ka la jan tied, hynrei ngim da ïajam eh katta katta kat ban

nym lah ïohsngew shuh ïa kaei kaba jia shabar ka jyngkhangït jong ngi. Hangta, ha surok, ka jingïaseng madan ka la sdang, ba la ïalam da u lok riewbah jong nga, u Sahep Lockey. Ki la ïarwai jingrwai niam......ngi pat ngi nang ïarkhie, nang ïabiria bad nang ïadih. U dwai......ka jingïamuja jong ngi ka la nang jur. Nangta uta u Phajri u la kren, lyngkot, hynrei ha shyieng. Nga la ïohsngew ïa u ba u kyntu ïa ki briew ban rung ïa ka Snem Thymmai ha Iingmane, u da khot ïa ki sha ka ïing mishon kaba hajan ban Iaseng Apmiet.

Katno ka jingkyndit ka tnga bad ki lok jong nga haba nga la buh pynstet la ka klat, bad joit nga la ïeng, bad pyntip ba ngan leit rung sha ka ïing mishon. Khlem artatien ki la ngeit ba nga la shu kut jingmut dohsnieh ba la shit kiad haba nga la kren pynskhem ïa la ka jingthmu. Lehse ka lah ruh ban long. Hynrei ka kham palat ïa kata. Batai ïa ka ba u Mynsiem u Blei u trei ha ka jingkut jingmut dohsnieh jong u riew-shit-kiad, bad lehse kata kan dei.

La don ka jingrisa jong ka jingsngewkyndit, bad ka jingïasip-sip-sap-sap jong ka jingsngewbiria katba nga nang rung ïa ka ïing mishon. Bún na ki briew kiba nga la ïadih lem mynshuwa kata ka janmiet ki la don lypa hangta. Nga leh kum bam ïohi ïano ïano, bad da kaba ïaid kyïuh sha khmat, nga la shong khop. Nga tip ba u Lockey u la ïohi ïa nga ;

hynrei um shym pyni dak ei ei da kano kano ka jingleh pher ba u ithuh ïa nga.

Ka jingïaseng ka la sdang bad ka la nang ïaid. Ia ki jingrwai la rwai ïa kiba nga ju nang naduh dang khynnah. Ka long ka banyngkong ynda la bún bún snem ba nga la dem la ka khlieh bad dwai. Nangta ïa ki dkhot na ki Jingthoh Bakhuid la pule, bad u Phajri u la sdang la ka jingkren. Ka jingkren kaba thew ïa nga. Nga tip. Hynrei ngam shym pyni jingdom ei-ei. Baroh ka jingsngew ïalehpyrshah ïa ka Gospel ka la wai imat ha nga. Nga la sngap kum u briew uba shoh jadu. Man la ka jingkren shla ïa ka pop, ka ktah jur ïa nga. Ha kata ka khyllipmat nga sngewthuh ïa lade u basniewtam. Hynrei don ka jingkyrmen—hooid, don ka jingkyrmen wat kum ïa nga ! Ka Snem Thymmai, ong u nongkren, ka wallam ruh ka khubor jong ka lad thymmai. Uta uba ong, "Ha khmih, nga pynthymmai ïa kiei kiei baroh," U mon bad lah ban pdiang ïa ki mynsiem ba la jot bad ban saindur thymmai biang ïa ki. Ka long kaba lah ban iehnoh ïa baroh ka jingbamlah bad ka jingjynjar jong kaba la dep lem bad kaba sah jong ka ri bamthikna jong ka snem ka ban sa khlad. Ia ka Snem Thymmai lah ban rung lem bad u Khrist ; bad kata ka mut ka jingmáp ei, bad ka jingsukjai bad ka jingjopthiaw.

"Hato don hangne mano mano u ban ai ïa U Trai Jisu ka lad ba U wad : uno uno u

ban shaniah ïa U da ki jingim jong ngi mynta, shuwa ba ka baje kan tied khatar baje ?" Nga la tur sha khmat kum uba buaid. Lano lano ngan nym lah klet ïa ka jingphuh kmen ka khmat u nongkren, katba u ïaksohkti bad nga. Bad um man pyllait. U da khmih shain ha ki khmat jong nga, bad ba u sma ide ba nga dang don katto katne ka jingsma kiad, u la kren pyrshah. "Cleave," u la ong, "lada phi da mut shisha, ïathuh ïa kine ki briew kumta." Kane ka la pynpoi sha kaba ngam khmih lynti ; hynrei kam lah shop ïa nga. "Ngam ju mlien kren ha u paidbah," nga la pasiaw. "Hynrei ngan pyrshang ban rwai......lada phin shah ïa nga."

Ka bor kynmaw ka la trei kam ha kata ka miet. Ym don kaba ktah jur ïa nga palat ban ïa ki jingrwai bathiang ka Gospel ba nga la nang la dang khynnah. Kumta nga la tyrwa ban rwai, bad haba la kylli ïa nga aïu ngan rwai, nga la pán ïa kine ki ktien :—

Nga sngew ka ktien u Trai ba ong,
To wan ha nga shongthait,
Pynthïah la ka khlieh ruh de,
Ia me ngan ym kyntait ;
Nga wan h'u Jisu kum nga long,
La jingkit ruh nga rah ;
Nga shem ha U ka jingjahthait,
U pynsngewbha ïa nga.

Na ka kot jingrwai ba la ai ha nga nga la rwai lut ïa kane ka jingrwai, dkhot pa dkhot. Lada nga buaid de khyndiat haba nga sdang, shuwa ba ngan pynkut nga pyngngad kdar * *

"Khie leit sha ïing bad iathuh ïa ka tnga jong phi ïa kaei ba la jia," ka la long ka jingsneng ïakhlad u Phajri ïa nga ha kata ka step Snem Thymmai. Ngɔ la lap ïa ka ha jyngthiah, thait ha kaba ap, bad tieng ïa kaba ngan wan. Nga la kyrsiew ïa ka, bad da kaba kren kumba ruma, nga la phla l'u Nongpynim. "Ko ieit," nga la ong, "nga la phai sha ka jingim thymmai. Nga la wan na ïing mishon, bad nga la pdiang ïa u Jisu Khrist". Ka kynthei bapli, ka la sngap ïa ka jingïathuh da ka jingsngewbein briew kaba kam sngew lah ngeit. "Phi, la phai sha ka jingim thymmai? *ma phi* !" La don artat bad ka jingkhur-khur pdot kaba sngewpher ha u ryndang jong ka. "Nga ïathong phin sa ïathuh da kumwei pat tang hapoh artaiew."

Ka long kaba eh ban shah, hynrei kaba jem ban sngewthuh. Haduh katno ba ka la shahshitom ha ki kti jong nga bad ban kren ïa ka ban kylla bha pat ka long ka jingkrenbieij—bad ka jing-ïaipynthymmaidur ka long ka ktien ïa kaba ym pat ïasngewthuh ha kata ka por. Hynrei kan sa nang khein-kor ïa ka jingmut jong ka. Ha ka taïew ka babud u shakri babha jong u Blei uba la long ka lad

ïa ka jingkylla ka bamut jong nga u la wan sha nga barobor, bad katba u la nang pynshai ïa nga ha ka lynti Khristan, ka tnga jong u ka la nang ïabatai bad ka tnga jong nga. Kam ju tip ei-ei shaphang ka Gospel, ba kam pat ju ïoh ki kabu kumba ïoh ma nga haba dang samla. Hynrei ha kaba kut ki ar taïew, ynda ka la phylla na kawei ka sngi sha kawei ka sngi ïa ka jingkylla kaba la trei ha nga, ka la pyrta jam ban ïoh ïa kajuh ka jingkyrkhu. "Ngam sngewthuh," ka la ïasaid, "hynrei, O, lada ka lah ban leh kumne ïa u tnga jong nga, nga kwah lem ïa ka, nga kwah lem ïa ka." Bad, ïaroh ïa u Blei, ka la ïoh lem ruh, namar ka jingkyrkhu ka jingpynim ka la long ka jong ka ruh ka tang shu bret ïa lade ha u Khrist u Blei.

Ki kambah shadien pat ki bud ! Ka tnga jong nga ka la don ka paralok, bad ryngkat bad ka ngi la ju ïapynlut bún kynta ha ki kam sngewbha ka pop. Ka jingkylla kaba la paw shai ha ka ïing jong ngi ka la pynshaïong ngain ïa ka. Ngi la ïathuh ïa ka ba u Nongpynim u la trei phylla, bad ngi la pynkren lem ïa ka sha ka jingtyrwa kylluid jong U ïa ka ban ïoh máp ei bad ai jingaiei. Ka la ngeit, bad ka la lait-im war. Nangta nga don i mama. Shisien i la ïalap ïa ka Gospel ; hynrei kum u Demas, i la phai-dien pat. Ka khubor jong ka jingkylla ka bamut jong nga ka la bthei ha ka mynsiem baïaid sakma jong i kum ka khubor na u Blei hi. Da kaba kylla ka bamut,

i la wad ïa ka ban phai kylla biang, bad i la shem jingjahthait ha ka diengphna.

Mynta ba nga la aiti la ka jingim jong nga ha u Blei, U la sdang ban plie lynti ïa nga. Ia nga la pynithuh ha u pastor kata ka jaka kum u briew u babit ïa ka kam kdew jakashong ha ïingmane. U la pdiang ïa nga, u da kmen ha ka jingphla mynsiem jong nga, bad khlem artatien u da kyrmen ba ngan pyni ïa lade u riew-kitkhïakam u babha. Ha nga la kumno kumno, kane ka kam ka la long ka jingpyndep ïa ka jingkwah bakyrsoi jong nga ban ïathuh ha kiwei pat ïa la ka jingsuk ba dang shem thymmai. Ba la buh ïa nga ha ka ben khatduh jong ka ïingmane, nga la pyndonkam ïa ka lad ban pyndait budam ïa ki rangbah bad kynthei, katba ki mih na ïingmane. "Phi ha ka liang u Trai ?" nga la ju kylli ; bad lada ki sngewsbun ban mynjur, nga ju ïalam ïa ki sha ki jaka shong bashadien bad ïathuh ïa ki aïu ba u Trai u la leh na ka bynta jong nga. U Trai u la shah sngewbha eh ïa nga ban ïalam kumne bún bún ki mynsiem sha U.

Bad mynta U la leh kham palat ïa nga ban ïa kaba nga la ju nud ban kyrmen. U la khot ïa nga sha ka jingïasyllok lem jong ka Mishon Sor Bah London kumta ba ma nga, uba la don shisien sha jngai bah, u ïalong shilok bad u hynmen baieit uba da ka jingïaishah-slem

jong u bad da ka jingpynpaw ba dei ïa ka lynti jong ka Jingim, u la wallam ïa nga sha ka jingkyrkhu ha kaba nga mynta nga ïeng.

Shikyntien ïakut ïawai. U Blei u leh shibun na ka bynta jong nga. Hynrei nga lah ban ong beit ba U la kham leh palat ïa ka tnga jong nga. Ka la shah diengshaindoh ïa ka jinglehmrad jong nga. Mynta, ainguh ïa u Blei, ka tip sa kawei pat ka liang jong ka jingim, bad ka long ka nongïarap jong nga ha ka kam jong ka Gospel. Ka jingsngewsih bakhraw tam jong ka hadien ka jingkyllabamut jong ka ka la long ba kam don ryndang ban pynkyntang sha u Khrist. Ha ki sngi jong ka jingbamkylla ka bamut jong ngi, ngi la ju thlia ïa ka shaphang ka jingbamlah jong ka ban rwai. Hynrei hadien hadien ka la sdang ban kwah ïa kane ka jingaisap.

Ha kawei ka sngi ka dang shongkai ha ïing ha ki pud ba ka dang pynshait bha pat la ka met, ka da pyrshang ban pynwan biang ïa ka bor ba ka la duh ha ki sngi ki jingjynjar ba la dep. Ha ki por janmiet kiba shong ha ïing ki la ïalum lang sawdong ka jyngtem piano, bad ki la rwai ki jingrwai ba ju rwai. Ki la pynbor ïa ka ban rwai, hynrei kam treh. Ha kawei ka miet don mano re mano ba la kham shon jur ïa ka ban ïa kaba mynshuwa, "Balei phim rwai, mem Cleave? Baroh na ngi ngi la shim bynta. Ka dei ka pali jong phi mynta."

Ba ka thait ban kyntait, ka la mynjur ban pyrshang. Hynrei ka tang shu ang la ka shyntur ban rwai la lap kyllep da ka jingsngewbamlah bad jinglehraiñ bajur. Da kaba mareh kynsan na kamra, ka la wad jaka rieh tngen halor jyngthiah, ha kaba ka la iám suk shi suk ha ka jingsngewjah burom.

"A, Blei," ka la pyrta ynda la thanda ki ummat, "lada phin ai ïa nga ka ryndang nga kular ban aiti ïa ka pat sha phi." U Blei u la shahshkor ïa kata ka jingdwai bad U la jubab ïa ka. Naduh kata ka miet kam ju don jingsngewrem shuh ha kaba kohnguh haba ong ïa ka ban rwai. Mar khongpong ka aiti sngewbha katta katta ha ka jingïaroh ïa u Blei haduh ba la khot kylleng ïa ka ban rwai ha ki kamrabah Mishon bad ki ïingmane ; bad mynta ka long ka nongïarap bakordor jong nga ha ka kam ïalap niam jong nga baroh. Da shisha, "U Trai u la leh ïa kiei-kiei ki bakhraw na ka bynta *jong ngi* ïa kiba ngi dei ban kmen."

14

SNGAP U DANG KHOT IEIT

Sankey 449

Key G.

{ |s_1 :d :r |m :– :– |d :– :– |r :d :l_1 |l_1 :– :– |s_1 }

1. Phi b'la jah, wan phai, phi b'la thait, wan noh,
   Khmih ! Nongaplangbrot U dang khot ia phi ;
   U wad ban pynim, U ap ban pynkhuid ;
   Wan kloi pdiang ïa U—kein wat pyntud hi !

Lang—Sngap U dang khot ieit, jai jai U ïai khroh,
   Sngap Nongaplangbrot U khot mynta ;
   Sngap U dang khroh ieit, jai-jai U ïai khot,
   Jem jai U ïai khot, "Wan noh sha Nga !"

2. Peit U ïai ap slem : lei phin shu ïap ei ?
   La phi ïaid sakma, la jngai jngai na sem—
   Snam-kor ka jong U ïa phi ban siewspah ;
   Jingieit-baphylla kat kane nym shem !

3. Sngap ïa ka khubor sngewlem ka jong U !
   Khlem pop, ïa pop phi U bah ha diengphna
   Jingim bajanai, jingim bamjukut,
   Kuna ka jong U ïa phi U tyrwa.

4. Wan noh ha lynti, lynti bashisha
   Rung da U Jisu, Jyngkhang long ma U
   U long Nongsharai, sngap U dang khot ieit :
   Ha ka jingilot wan, wat ïaid sakma shuh.

LYNNONG II

NA KI JINGJYLLIEW

W. E. (Patsy) Sullivan

U shipai-ryngkew, u shipai-um, ne ha ki pár—kine lai ki shah ha khmat jong nga ïa kaba ngan jied. Nga la long u khynnah uba dang khatsaw snem, hynrei nga la long lypa ka jingpyndum buit ïa kiba pyniaid ban pynbha pat ha ka Seng-pyniaid Phareng mynta ban ïabha lang suk lang. I mei jong nga i la ieh-noh ïa nga kum u bamlarkam shuh bún snem mynshuwa. Ka por banyngkong eh ba nga ïapeit pyrshah ïa u nongbishar (ha kata nga la dang khatar snem) i la ïathuh ïa u ba nga long sha palat ka bor synshar jong i. U nongbi-shar u la kylli la ngam don kpa ïa ka ban bat lakam ïa nga. La ïathuh ïa u ba i pa jong nga i don ha duriaw, bad ba namarkata la khanglad ïa i na kaba peit ïa ki kam ha ïing ha sem. Nga lah ban dang pynlang shuh la ka jingong ha kata ka jingïathuh jong i. Ka la long ka jingbamlah sngewthuh i pa jong nga ïa ki kam kulmar khynnah kaba la pyneh doh-nud ïa nga ban ïaleh pyrshah ïa kano-kano ka jinglehpyrkhing baroh. I la long u briew u bam don jingsngewlem, bad i bam don shi lieb

ka jingsngewsynei ha ka long-briew jong i. Ia ki kam runar ki barit baria i ju pynshitom jur sat eh. Naduh ki por ba nga dang rit nga ju tieng ïa ka sngi ka jingwan phai jong i na duriaw, nga da tip bha ba tad ynda ka lieng jong i ka la king noh pat, ka jingim jong nga kan shu ïai long ka ban shah khyrwit bad shah byrthen lynter.

"Ngan rat ïa ka jingsniew na une u khyn-nah," i la ju ong ha i mei, ynda i la ïohsngew ïa ka kam runar thymmai ïa kaba nga la leh. Katba nga phai dien ha kito ki jingïakren pyni bamsuk jong ki, nga sngewskhem ba ki thri kiba i ai ïa nga ki trei kam pynban da khong-pong. Ba nga tip bha ba ka jingdon baaipyr-khing jong i kam slem, nga shu ap tang ïa ka por, bad nga pyntngen ïa la ka mynsiem bamong jong nga da kaba thaw buit ban phet, kham shyrkhei ïa kiba la ju leh mynshuwa.

Hadien ki jingïatyngkhuh kiba khek shi khek bad ki pulit, bad ynda la shipor de ha ka jingpynïaid skul ban shna pynbha pat, la rai jingmut da kaba shu ai lad ïa nga ïa ka ban kylla bha pat da kaba shu pda ïa nga sha ka pyrthei. Namarkata, lai tylli ki jing-tyrwa—u shipai-ryngkew, u shipai-duriaw ne ha ki pár. Ka banyngkong, nga la pyrkhat, ka sawa la kum ka jingleit shah pynban ha ka jingnang ai pyrkhing ; ka baar ka lah ban pynïashem pynban bad i pa, kaei kaei kaba

ngam da kwah eh kein, kumta nga la pashat sawar ïa lade sha ki pár. Khmih ïa nga, namarkata, uba dang khynnah ha ki snem, ba u dei leit lynti artet sha Yorkshire, ban ïoh la ka bám bad, kumba la kyrmen, ban pyndait lakam ïa ka mynsiem ha ki thliew-tih-dewïong.

Ki khyndai snem ba nga pynlut ha kata ka ri shatei ki long ki snem jong ka jingnangngam bad ha ka pop. Ia ki jingsniew ba ngam tip shuwa ban mih na London, nga la ïoh tám shen-shen na ki riew-tmut-tmut-tmet-tmet kiba nga jied kum ki paralok jong nga hangta. Ki la hikai ïa nga ban dih kiad bad ban ïakhalai, bad nga la kham nang palat ma nga ha kine kiei kiei ban ïa ki. Bam don mano mano ba ha ïing ha sem, nga la pynlut baroh ka por ba nga ïoh ban tyngkai ha ki jingsngewbha, bad ïa ki paisa jong nga ruh hangta baroh. Ka jingjynjar ka la sdang paw heh ha khmat jong nga haba ka trai jaka ka la pynkynmaw ïa nga ba ka baiwai jong nga ym shym la siew bún taïew. Nga la kular ban siew pyndep ïa kiba ka shah, nga da tip janai ba ngan nym lah ban leh ïa kata. Khatduh khatwai ym don lad ïa nga sa tang ban phet tuh ïa ka ban lait siew. Ym da jngai eh nangta nga la ïoh kam ha kawei pat ka par, bad nga la sdang sa shisien pat ïa ka jingim lut phut bad shukor.

Kaba kum kane ka jait jingleh kan don la ki pud, khlem pep. Ia ka kyrteng jong nga

la tip kylleng ka jaka tih dewïong, ba lymne ki trai khyndew lymne ki nongaikam ki mon shuh ban pyrkhat ïa ka jingkyrpad pán-kam jong nga. Kumta nga la kut jingmut ban iehnoh ïa kata ka distrik. Ka ri Wales ka jngai kat ban biang, bad ka tyrwa lad baheh ïa ka ban ïoh kam.

Ka snem 1913 ka lap ïa nga ha ri Wales, khlem kano kano ka jingthmu ïa ka ban kylla bha pat ha ka dohnud jong nga, hynrei la suk jai ka jingpyrkhat ba mynta nga don ha ka jaka trei ka ban nym pynwit ïa nga ïa ka ban pynhun la ki jingkwah brai jong nga. Slem katno ngan jin da la phet pynstet ha ka lynti basniew ha kata ka Jaka Syiem, ngam tip. Nga la iehnoh ïa ka ri Wales da la ka mon sngewbha, ba ym don daw palat lait na kane, ba ngam lah shah ïa ka jingïarwai riewblei jong ki lok jong nga ha ki par dewïong. Ha kito ki sngi ngan jin da la rkhie bein ïa ka jingpyrkhat ba ka jingïatip lem ka la trei kam. Hynrei pynban dei kata kaba la jia. Nga la byrngem bad smai ha ki lok jong nga ha ka khmat dewïong, hynrei lehnohei. Ym lah pynsngap ïa ki na kaba rwai. Kumta nga la kynther dewmet ïa ka ri Wales, bad nga la leit beit sa sha ka jaka tih dewïong ha Kent.

Nga la don hangta haba ka khih ka thma bah. Kata ka jingngat pap, kaba la rai ïa ki nusip jong bún ki briew, ka la pynïar ïa ki

sawdong pud jong ka jingim jong nga, bad ka la ai ïa nga ki lad bam ju phohsniew. Namar nga don ki jingpyrkhat jngai—lada nga tang shu ïoh pyndonkam ïa ki ban pynïoh la ki jingthmu khwan myntói la jong. Ki briew ki ong ïa nga ba nga don ki jingaisap bapher. Lehse ka dei. La kumno kumno, nga la kiew kam pynkloi ha ka kynhún Shipai. Arsien la ai burom ïa nga, na ka bynta ka jingshlur ha madan thma, bad kumta de la kren ïaroh ïa nga ba ngan leit sa sha ka kam rangbah.

Ha Woolwich nga la leit pule ban pynkhreh ïa kaba ngan kiew ka kam rangbah shipai. Ngam shem jingeh ha kaba pynleit jingmut ban minot. Ka jabieng jong nga ka pdiang ïa kano kano ka jingdonkam ba ka dawa halor jong ka. Ka dohnud jong nga, pat, kam long ka jong nga ïa ka ban shah synshar. Ym don jingaibatai ka ban ïadei shaphang jong ka ha kane ka por ban ïa ka jingong ba kaba "bam nan khlem jingkyrmen." Kata ka jinglong trai khlieh basniew kan dang pynpaw pat ïa ka jingjot jong nga hi.

Ka por ka nang ïaid, ba ynda nga la pass ïa ki eksamin jong nga baroh, nga la dei ban pdiang ïa ka jinglong rangbah. Ym don ei ei shuh kaba dang sah mynta sa tang ban ïoh la ka riam rangbah shipai bad la ka jingpynbiang tiar biang tar. Ha kawei ka sngi la ai tyngka ïa nga ba ngan ïoh thied katto katne ki tiar

badonkam na ka bynta ka song-leit-lynti jong nga. Ka tyngka, ïa nga, ka la ju long barobor ka tynrai jong ka jingsniew. Ha kata ka miet, ba la buaid da ka jingsngew bún tyngka jong nga, nga la leit sha West End. Ki katto katne kynta hadien ki la long ka jinglehlamwir suda. Nga ïai kyrpad ïa u Blei ban ïarap ïa nga ba ngan klet ïa ki. Nga ngeit U dang jubab ïa ka jingdwai jong nga.

Haba mih ka step, la shem ïa nga ha ka jinglong buaid, ha ka kynhún bapoh tam. Ki nongpynïaid bahalor kim nang jied kumno ban leh bad nga. Bak sha Phrans nga dei ban leit phai, ba la pynhiar kam ryngkat sha u paid babún. Katno nga kynnoh pop ïa lade ïa la ka jinglehbieij ! Lada ngan ïaishah sa tang khyndiat, ka prais ka la dei ka jong nga. Mynta, ym sah ei ei shuh, ei ei ruh ém sa tang ka jingpynrem lade bad ka jingsngewsait-met lade kaba kynroi, ym dei na ka jingsngew-thuh la ka pop, hynrei namar nga la pynsep-ei la ki jingpyrkhat jngai kiba nga la ïai pynim jingmut tang da ka jinghapklep bamutlop jong nga. Da ka jinglehraiñ ha khmat ki briew kiba nga ju kob sarong ïa la ka jingtbit la jong, nga la kut jingmut ha la ka lynti jong nga. Búnsien-búnsien nga la pyrshang ban pynkut ïa la ka jingim. Ha kane ka sien ngan leh ïa ka. Shen shen ngin sa dei leit top ha kliar. Ban pynshah ïa lade ha khmat ka suloi u nongshún kan long ka kam ka bajem eh. Kan long ka jingïap ka bathikna bad bastet.

Tang shu riew wiar ka wisil, nga long u banyngkong ban kiew hajrong kynroh kaba kot haduh shadem. Kum u briew uba shong-ksuid nga la tur ruma sha ka bynta ba i-shyr-khei tam ha ki lain bamarpyrshah. Ki kuli ki paswia kum ki ngap sawdong jong nga. Uwei na kita u dei ban tangon ïa nga hapdeng katto katne minit. Hynrei lada la ker tawiar ïa nga da ka kynroh nar ngan nym da lah ban lait na kito ki kuli. Kiwei ki kyllon sawdong jong nga, hynrei nga pat nga nang tur sha khmat. Ka thma kata ka sngi ka la wallam jingjop ïa ki shipai jong ngi. Ia nga pat—ka mynthi kat kata—ka la wallam ki burom thym-mai jong ka thma na ka bynta ka jingshlur ha pyrshah ki kuli tup.

Kumta ïa ka jingsarong basngewmong jong nga la pynkoit, bad sa shisien pat nga la pyn-skhem biang la ka jingim shipai. Hamar kane ka por ngam don jingpyrkhat ei ei ba ka jingpyllait-im ïa ka jingim jong nga ka lah ban long na ka bynta kano kano ka jingthmu babha shadien. Hynrei nga la sdang ban nang sngewshaniah ha la ka bok kaba la nang paw shai haba nga la tip ba yn pynkynriah jaka ïa nga na ki jingishyrkhei ka ri Phrans ban ïaleit synrap bad ka kynhún shipai Phareng ban pynsting ïa ka ri Russia.

Ha Russia nga la lap bún ban pynsngew-tynnat ïa nga, bad kumba nga la ïoh kiew kam

biang ha ka kynhún shipai, nga la don ki lad baaikyrpang ïa ka ban pule minot ïa ka buit ïa pynbha lang ka jong ki Bolshebiks. Kane ka jingsngew tynnat bam lah buhrieh ha ka jingthaw pyrshang ki Russia ka la pynpoi ïa nga sha ka ban shah kynthoh napdeng ki para rangbah shipai. Ki la khmih ïa nga da ka khmat sniew kum u briew uba don ka jingpyrkhat pynkulmar paidbah. Hynrei nga long uba sumar ban nym wallam jingjynjar ha la ka khlieh la jong, bad wat haba nga la nang ïoh shibún kaba myntói ïa nga ha ki snem ki ban wan, nga la nang shu bat ïa la ka jingtip ha lade.

Ka jinglong bam kit khia ba napoh jong nga, la kumno kumno, kan dang wallam jingjynjar halor jong nga. La dei u bnai September 1920. Ki briew jong ngi ki la dei kynriah sha Archangel. Ha nga la ai ka kam ban ïada ïa ka kynhún baïaid nadien jong ki shipai jong ngi, bad ban peit ïa ka bám ka dih. Da kaba sniew bok kito ki bám ki dih ki don de bad ki butor kiad. Ki briew jong nga kum ma nga, ki la shah shitom shibún ha ka jingïaïaid hiarthma, bad kim da donkam jingpynshlur bún haba nga la sdang ban pynmih kiad khlem da ïoh hukum. Ha kata ka miet, ïa ngi kiba la dei ban ïeng sharai, la lap ki bam long kam shuh namar ba dih.

Don tang kawei ka ban bud—ka Bisharshipai bad ka Jingïap. Ka sngi ban bishar ka

la poi. Ki bniat jong nga ki la dait dam ïa ka doh ha ki rymmiang shyntur jong nga katba nga dang ap ïa ka rai bam lah ban lait... "La rai pynrem ïa u." Ñiuma, la kumno kumno, nga la khmih lynti ïa ka. Shen shen kan don ka jingwan jngoh khatduh ka jong u Shapleiñ, ka jingkhot sha madan, ka kynhún ki nongsiat—bad u Patsy Sullivan un sa leit-wan ryngkat bad u kuli ha ka shadem jong u.

Hynrei ïa ka rai ym shym la pynbna. Donkam ka jingpynskhem u Rangbah Shipai Bahalor. U la lah mih, bad u don hapdeng ki duriaw bajrong. Ym don lad da kumwei pat sa tang ban ïalam ïa nga, uba la shah set, sha England, ha kaba ka rai kan ïoh ïa la ka jingpynskhem badonkam, bad ha kaba ka dor jong ka jinglehbieij runar yn siew. Ha kum kine ki jinglong ka jingleit lynti ka shu long tang ka jingpyndik mynsiem ba shu pyntúd ïa nga. Ha ka jingset koidi ba marwei, nga shu puson la ka nusip jot la jong ka ban bud. Ka jingleit-ïing aïu kaba kum kane! Ka jingsawa halor lieng kaba pyni ba lajan ban kiew ryngkew ka la long ka jingsawa ba pynsngewsih. A, ban da ngi la ngam baroh hapoh duriaw! Nangta i'u nar pynsangeh jhad la pynngam, ki jingpyrta na ryngkew ki ïasawa kylla bad ki jingkyang jong ki riewlieng. Shen shen kin sa wan na ka bynta jong nga, bad nangta......

U briew ha ka riam shipai u la rung ïa ki kamra phatok jong nga, bad u la ai dak ïa nga ban búd ïa u. U la ïalam ïa nga sha ka jaka shong u Rangbah shipai jong nga, uba ikhia ha ka jingkhmih bad ruh ha ka jingsawa. "Sulivan," kher u la kren, "phi dang don hapoh ki hukum. Phi kloi ban leh la ka kamram jong phi? Don ka jingïakulmar ha ryngkew. Donkam man u briew ha ka jingjia kynsan ba kyrkieh. Phin ïalam la ki briew ne phin sah hapoh lieng? Jied." Da kaba eh ban ngeit la ki shkor la jong nga la jied. Ngan shim ïa ka kyrdan ha khlieh ki briew la jong. Nangta la pyntip ïa ka jaka. Ngi la don ha Devonport. Katto katne na ki shipai, ba kim lah ïaishah ïa ka jingpyndier ha kaba pynsapra, ki la leh lamwir lamtham hapoh shnong, bad ka kut shipai kam biang ban pynbeit ïa ka jingkulmar. Ka jingpán ïarap la pynlong sha u Rangbah Shipai jong ngi ïa ka ban pán briew, hapdeng kita nga la dei ban shim la ka kyrdan.

Ha kata ka miet ngi la lah ban pynbeit, bad la ïoh ïa ki jingsngewnguh jong kito kiba halor. Ka bainong ïa nga ka long ka jingmáp ei. Ha ka jaka ba ngan shem ka jyngtep ha England, nga la rung biang ka jingim bamynshuwa ryngkat bad ki lad baroh ban im kham bha. Sa shisien pat, nga ong ïa lade, "ká bok jong nga."

....

Ngam shym la pynsyrwa la ka por ha ka por jinglong shipai. Ba nga don ka kynja jingnangkloi ïa ki ktien, nga la ïoh ka jingtip ka babiang ïa bún ki ktien ha ri Europe, ba kumta nga shem lad kloi ha ka kam khaïi rangbah. Ki jingïoh jong nga ki bha, bad nga la im suk kynjai. Ia katto katne snem ka jingshem bapynshyrkhei jong ka jingjia ha Russia ka la pynthanda ïa nga. Ngam shym la long u briew u babha da kumno kumno— hynrei nga la long u briew u basumar. Hamar kane ka por nga la shongkurim, nga da jied ïa ka lok jong nga da ka briew kaba sheptieng Blei, ka bam tip ei ei shaphang ka jingim ba la dep jong nga. A ka bapli sangsot, shen shen kan sa tip u briew aïu uba ka ïatehlok.

Ki jingkwah brai barim ki la wan phai biang. Kawei ka kam hadien kawei ka kam la ïoh, tang ban duh biang. Ym lah don nongaikam ba yn khmih lynti ki ban ïaishah slem ïa ki jingmlien bapathar jong nga. Suki suki la pra ka ïing ba ju ïashongsuk. Ka pop ka la nang wallam la ka por ot, ban ot ym tang də u briew uba la bet ïa u symbai kthang hynrei da ka kynthei baluilui de kumjuh. Khatduh khatwai, ynda haba ïa ka kam hok ym lah ïoh, nga la phai la ki jingpyrkhat sha ki kam dakaid. Ki jaka ha kiba nga shait ngam ha ki jingkwah brai jong nga ki pynpoi ïa nga sha ka jingïa-ithuh ithaw bad ka pyr-

thei-pohkhrum jong ka London. Ki *kruk* ki kmai ka tuh babún rukom ki long ki lok jong nga. Ki ïathuh ïa nga ïa ki kam shlur jong ki, bad shen shen nga long uwei na ki. Ka jingtip baïar jong nga ïa ka pyrthei ka la long ka spah-bah ïa nga. Ka la pynshlur ïa nga ban thmu jngai ha ki kam runar. Nga ñiewbein ia ki kam tuh kloh pla sopti bad mar khutia mutia bad nga peit sha ki bakham heh.

Kumta shipor nga la nang roi ha ka kam bamman jong nga. Hynrei ka aiñ barobor ka jop ha kaba kut, bad nga páw u riewduh. Haba dang ïeng shah bishar ha Old Bailey, nga la shahshkor katba ïa ka rai ban trei shitom khatphra bnai la pynbna pyrshah ïa nga. Ka jingbitar shla jong nga ka bam lah set shuh. Nga da tip ha la ka dohnúd ba nga dei tang ïa lade ban kynnoh pop, la katta ruh nga tim ïa ka jingim baïadei lang na ka bynta ka nusip jong nga, bad nga la smái ban pynhiar kput. Kaba leit shakri ïa ka jingrai halor jong nga ka la ai ïa nga ka lád babiang ban thawrai ïa la ka jingim shadien. Haba ki jyngkhang phatok ki la plie wang ban pynlaitlúid ïa nga nga la sdang kloi-lan ban pynlong kam ïa kita ki jingthaw buit. Nga tip ba hapoh ka sla ba-ijaijai jong ka jingpynïaid ïa ka im lang sah lang jong ngi don ruh ki jingtúid um bapynkulmar na shapoh jong ka jingsngew pyrshah sorkar bad jingkwah ïaleh pyrshah. Hangne 'ngan ïoh biang la ka kyrdan. Ïa ka

Bolshevism—ka jinghikai thaw pynkulmar—nga tip na shapoh. Ia ka jingwanpoi jong nga hapdeng ki ïengïaleh pyrshah la risa da ka jingkmen. Ia nga la ithuh kum u nongïalam badonbor, bad la pynshlur ha ka jingpynkhih bapaw bad barieh pyrshah ïa ka jingpynïaid ba la ju don.

Ha kito ki sngi nga la long u briew uba ki ithuh baroh ha ki dong surok ba ha Bermondsey bad kylleng kata ka thaiñ kaba ha ka London Bashathie. Na ka rynsán ba hapdeng madan, nga la kren ïaroh ïa ki jingbha jong ka jingleh ki Bolshebik, bad la kular ia ki nongtrei ka ri England ha ka jingïaishakri slem jong ki ïa ka jingpynïaid ki riewdon tyngka kan kut noh, bad ba yn buh pli da ka juk jong ka jingpahuhhai, ha kaba ki paidbhur kin poi sha la ka bynta. Ka la bha ïa nga, lehse, ba kito kiba la shahshkor ïa ka jingpnah ktien jong nga kim shym la bud ïa nga haduh ïing.

Lada ki la leh kumta kin jin da la ïohi ïa ki khún ba ki shahshitom na ka bynta ki kam sniew u kpa, bad ïa ka kynthei ha ka phret met bad mynsiem. Tang ar tylli ki kamra ba jynjar sat ngi la ïadon. Ka tnga jong nga ka la shu shah dohsnieh tang na ka bynta ki khún shynrang arngut. Ia ka jingkhlem dohnud jong nga lah ban mutdur da kane ka jingshisha ba ha kawei ka jingjia, haba la phah

noh ïa ka sha ka jaka shong pyngngad ban bám lyer nga la shim lajan baroh ki jyngbuh jyngsat jong ka ïing bad leit lam sha ka dong surok, bad hangta nga la lilám ïa ki, iwei pa iwei, tang ban ïoh thied kiad.

Mynta nga phai pat la ka jingmut sha ka niam. Ha ka jingkren tohmet jong nga na ka liang pynïaid hima sima, nga la pynrem ïa ka kum "ka jingkyllán khlein ïa ki paidbieij." Hynrei nga tip ïa ka jingdonkam ba nga dei ban tip bha shaphang kane ka bynta, bad kumta, shuwa ban pyrshang ban kit er-ïong ïa kano kano na ki kut bakhlain jong ka niam Khristan, nga la minot thop ïa ka Baibl, bad nga la pynkhreh lypa ïa lade da baroh ki jingainia jong ka jingbamngeit. Ba la kieng atiar da ka jingstad nia ba trei kam bha, nga la mih bluit sha ka jingïaleh. Ki jingïaseng madan ki la long ka jaka siat khnam bakyrpang jong nga bad nga la don ka jingsngewkmen ksuid ha kaba pynïeng la ka rynsán ïalap marjan bad ki nongïalap Gospel, bad nga da pyrta pynrem.

Ngi la seng ka Komiti Pyrshah-Blei ha Bermondsey, ha kaba nga long u nongïalam. Ki lok jong nga ki la shah shkor da ka jingphuh sngewbha katba nga nang kdew ha ki ïa ki kam shlur jong nga ha ka ban ïaleh pyrshah ïa ki nongsaidda jong ka niam Khristan. Ba la sngewshlur da ki jingthabkti jong ki bad

da ka jingsngewjop lypa jong nga hapoh lade, nga la rai ban hiarthma sa ïa ka ïingjaiñ ki nongshún.

La don uwei u briew khamtam ha ka thaiñ jong nga ïa uba nga la khein ba u long u nongshún uba ïadei dor. Ka kyrteng jong u ka la long u Cleave. Ka jingïasngewsih bakongsan jong nga ïa u ka la long ba u la thaw ka jingïaseng Jinglongshipara, ïa kaba la leit hajir da katto katne kijuh hi ki briew kiba nga pat nga ikwah na ka bynta ka Jingïasngewlangkynhún. Kawei ka taïew hadien kawei ka taïew u la ïasenglang bad ki ha ka kamra-bah ba la pynsnoh bad ka ïingmane ka jaka pastor. Teng-teng, la iathuh ïa nga, ba haduh 200 ngut ki ïalang. Kaba kum kata ka jingïohbriew ka la pynkthang ïa nga. Nga la kut jingmut ban ai da kaba pyrshah, bad ban pynpra ïa kane ka jingïalang.

Nga shu don kata ka jingsngewthuh ba lada yn pyni lut la ka bor baroh kan long ka buit ïalehthma ka babieij. Kumta nga la sdang da kaba sumar ban shu pynjakhom ïa u nongkren, katba u nang ïalap ïa kaei ba u khot "ka khubor ba tang ma ka kaba lah ban pyllait im ïa ki." Naduh sdang, la kumno kumno, nga la tip ba nga ïaleh ka jingïaleh kaba ngan rem. U Sahep Cleave u don ki ïingkynshew-bor shibún, hynrei lehse ka bakhrawtam eh ka jong u ka la long ka biria palei mynsiem ïa kaba

ym lah pyndom. Ha ka bakut jong ka jingïaseng ka banyngkong, ha kaba nga la thaw jingkulmar katto katne, u la wan ha nga, bad u da buh top la ka kti ha ka tyrpeng, u da ong, "Kumno, Patsy, phi la sngewmuja ïa lade ha kane ka janmiet. Nga ruh kumjuh. Wan pat ha kawei ka taïew, bad ngin sa ïoh sa kawei ka kylliang." Man ka taïew nga la leit phai, nga da pynthymmai ïa la ka jingkut jingmut jong nga ban thad rong ïa une u briew na ka bynta ka thok ka shukor ba u la long. Hynrei ka jingmih jong man la ka jingïaseng ka la long kumjuh—ka jingwiat phuhsamrkhie ka ba-ipalei mynsiem, ka jingkynjut kti kaba shit mynsiem, bad ka jingkhot ïa ka ban wan biang.

Kiei kiei kim shym la ïaid kumba nga la khmih-lynti. Nga la mutdur ba u nongïalap un kren pyrshah ïa nga na kaba sdang, bad kumta un háp ha ki kti jong nga. Ha ka jaka kata, u la leh bam ïohi ïa ka jingdon jong nga haduh ngan da kren pynwit bad nangta pat mian mian bad jai pa jai u la ïatainia bad ki jingujor jong nga—lane da kaba sianti u la shu buh ïa ki sha kyndong. Ka la long ka buit—ka buit ïalehthma Khristan—ba ha khlieh tam. Bad ïa nga, kum u khúnlung khlem jingïarap, la shah ring sha ka jár kaba ngam don khmat ban ïohi.

Ha kawei ka janmiet nga la don ha kata ka Jinglongshipara kumba mynshuwa, nga da

kyrmen lehnohei ba nga lah ban palat bor ïa u nongïalap. Ha kane ka jingjia, la kumno kumno, u la sdang la ka jingkren ha kawei pat ka sur. Nga tip ba ka thew beit ïa nga na ka khyllipmat ba u kren. Ka dkhot ka la long, "To da hiar, namar mynta ka sngi nga dei ban shong sah ha ïing jong me." U la ong ba ki briew mynta ka sngi ki donkam ban shahshkor ïa kata ka jingsneng kynphám. Bún na ki ki shong ha ki tnat dieng jong ki jingpyrkhat ba la don lypa jong ki, na kaba ki sngewsarong than ban hiar. Hynrei U Khrist u khot ïa ki ban hiar, bad hiar ki dei lada ki dei ban rung sha kata ka jingim kaba wallam ïa ka jingkyrkhu bashisha. "Ko ki para," la pyrta u nongïalap," don na phi kiba donkam ban hiar na ka jingshún jong phi ïa u Blei, arsut ha ki kjat, ha kjat kein jong ka diengphna, ha kaba u Khrist u la ïap na ka bynta ki nongpop. Une u briew, u Sakhaïos, u la ïohsngew ïa ka jingkhot, bad u la pdiang. Ha kata ka miet u la long u briew u basuk tam ha ka pyrthei, namar u Kynrad u la long uba thiah basa bad u. Phin wan hiar ha ka jingkhot jong U? Khrup ha ki kjat jong U, da kubur ïa U kum u Nongpynim bad u Trai? Ne phi kloi ban ïathuh ïa U ha khmat jong U ba phim kwah ïalong lok bad U?"

Nga la leit sha ïing, uba shaïong ngain. Ha ka kamra rit jong ngi ba ngi shong nga la bret khrup ïa lade ha ka shuki shaniah. Lada

ki shuki ki lah ban kren briew, kata ka shuki ka lah ban ïathuh ka jingïathuhkhana kaba palat ïa kaba lah ban ngeit. Dei ha ka ba nga la thaw buit ïa ka jingpynkhih kulmar. Dei ha ka ba nga sngap ïa ki jingpynhháp kjat ha ki kyrdon maw jong ka ïingwai jong nga ka ban ïathuh ïa ka jingwan ki rangbah pulit, ki ban rah ïa ka purwana ba nga la shah kem, Dei ha ka ba nga la pule kynther ïa ki kot lenblei, nga da pynkhlain ïa lade kum u Apostol jong ka jingbamngeit bad ka jingïaleh pyrshah. Kata ka shuki ka la long u lok rim bad u nongïarap. Hynrei kam ju la bat ïa u briew bakyïuh kumba ka la bat ha kata ka miet.

Da ki kynta nga la shong jar. Ka tnga jong nga ka la ïaid kynjing mian sawdong ka kamra, khlem da nud ban kren, hynrei ka da sngewphylla ïa ka jingjarjar jong nga bad ïa ka jingipyngngad. Haba ka por ba ju leit shabar jong nga ka la poi, ka la shlan ban kylli la ngan leh kumba ju leh. Nga la kyrngah ka khlieh. Hangta, harud ding ïingshetja, nga pynpaw kdar la ka jingim baroh. Katno ka jingim banohriat ka la long ! Ym don jingïakren kyllain shuh mynta : ki jingker baïada baroh ki la pra. Ki ktien jong u nongïalap ki la law lyngkhuit ïa ka mynsiem jong nga. Ngam lah lait shuh na ki, hynrei, palat ïa kata, sha lyndet u nongïalap nga la ïohsngew ïa u Blei hi. Nga tip ba Uta ïa uba nga shún bad ñiewbein u dang khroh ïa nga. Nga tip ba

ka long sa tang ka por mynta kaba ap shuwa ba ngan aiti lut sha kata ka jingieit ba palat liam. Nga la pyrkhat ïa ki briew kiba nga ju ithuh—ki briew kiba la ngam-ngop ha ka pop kum ma nga. La pynkylladur ïa ki (kumta ki ong) da ka jingwanbsut u Khrist. Nga la pyrkhat ïa u Sahep Cleave hi, uba dawa ba u la lait-im na ki pop bam lah ban ong da kajuh ka bor blei.

Hynrei u Soitan um man pyllait jem khlem ka jingïaleh. Baroh shimiet ha ka sngi Thohdieng bad Sngi Saitjaiñ u la hat ïa ka kut pyrshah ïa ka jingieit baker tawiar u Blei. Kaba bún na kata ka por bamïaikut shuh nga la pynlut ha ka shuki-shaniah rim jong nga. Ha ka Sngi u Blei, la kumno kumno, ka jingïalehpyrshah ka la wai. Nga la donkam tang ka lád ban phla ïa U, bad nga la tip ba baroh kan sa dep Nga la leit beit, namarkata, sha u Sahep Cleave. Um shym la i leh-lyngngoh ei ei ban ïohi ïa nga. La don khyndiat ba nga la lah ban ong. Nga la kem ïa ka kti jong u. "Nga donkam ïa ka jingïarap jong phi........... Phi tip katto katne ïa kaei ba la long .... Nga la long naphang shaphang ïa kaei ba nga la ngeit . ... Mynta, u Blei to Un ïarap, nga kwah ban long naphang shaphang na ka bynta u Khrist."

U Jisu Khrist u la jop.

SHA YN DON MO KI KHLUR ?

Key A.
{ :m_1 .f_1 |s_1 :fe_1 .s_1 |d :m .,r |d :t_1 .d |r_1 }

1. Nga pyrkhat tói mynta ïa ka ri baphyrnai ;
   Ngan sa poi ynda sngi ka sep noh,
   Jingaiei baphylla Nongpynim ngan ïai rwai,
   Pansngiat khlur la nga lah mo ban ïoh ?

Lang.—Yn don khlur, yn don mo ha pansngiat ka jong nga,
   Ynda por ba ka sngi ka sep noh ?
   Bad ki riewkhúid haneng, ha ki pulit shong neh,
   Pansngiat khlur la nga lah mo ban ïoh ?

2. Ha ka bor jong u Trai ai ngan trei ngan ïai dwai,
   Ia mynsiem jong ki briew ba ngan ïoh,
   Khlur tyngshaiñ ha pansngiat ka jong nga kin phyrnai,
   Ban ïai kiew jingsawa jingïaroh.

3. A jingkmen te kan long khmat jong U ngan ïoh peit,
   Mawlynnai ha ki kjat ba ngan buh ;
   Kan pynthiang jingsuk bneng ha shnong ksiar ba nga leit,
   Lada ïoh pansngiat khlur de nga ruh.

LYNNONG III

U RIEW-IAID-WIR KA EAST END

S. J. GREEN

Nga dap khyndai snem haba i mei i ïap. Na ki jingjia baroh jong ka jinglong khynnah jong nga kata ka jingduh ka long ka jingai jingkynmaw bakthang tam. I mei i la leh katba i lah na ka bynta ka jingbha jong nga. Im tip ei ei ïa ki jingpynshoi kiba ker tawïar ïa u khynnah, ba la kha bad ba im ha ki jaka jakhlia jong ka Bethnal Green. Haba la shim noh ïa i na nga, ïa ka jingda ba tang kawei la pynkynriah na ka jingim jong nga. La iehnoh ïa nga ha ka jingsumar i kong, iba khlem artatien in da la leh katba lah na ka bynta jong nga, ban nym dei na i pa ba wan bsuh hapJeng, bad iba ban ïa nga ba ngan ïasah ïa im lang bad i. Ka jingpynbiang kamra ba i pa i lah ban ai ka la long shikamra, kaba i ïa shong lang. Mynsngi mynsngi, nga ïohi tang khyndiat eh ïa ka khmat jong i lane ngam ju ïohi ïa i: i ju mih na ïing ha ka por hynñiew baje man ka step, bad ka la ju long lajan shiteng synñia shuwa ba in wan phai. Im shym long i bam sbun ïa nga, lada shim ïa ka jingmut ba ju kren ïa kata ka ktien. Ñiar ba in ktah kti ïa nga.

Hynrei nga shah ki jingpynmynsaw kiba kham pangmet na ka jingiehnohbein jong i ïa nga—ki jingpynmong, ban nym dei na ka jingaiei u Blei, ki ban pynpoi ïa nga ha ka jinglong rangbah uba la ngop bad ngam ha ka jingsniew bad uba la thang narsaw ha ka mynsiem. Habadei badei i ju ai ïa nga katto katne paisa shuwa ba in mih mynstep na ïing, ba ngan thied jingbám. Teng-teng im ai ei-ei. Mano te ban phylla ba nga la ñang ki buit pynhun ïa la ka jingthngan da kiei-kiei ki bam bit satia.

Ha ka por ba nga dap khatsaw snem, nga dang ha skul—lane la tharai ïa nga kumta, namar nga dei ban phla ba nga ju phet skul tuh da kaba sngewphylla man ka sngi. Bam don mano-mano ban pynbiang ïa ki jingdonkam ban kyrshán hi ïa lade, bad kumta, ha ka jaka ba ngan don hapoh klas, búnsien la shem ïa nga ba nga die ei-ei khnang ban ïoh paisa khyndiat khynsoit. Ka long kaba lyngngoh kumno u khynnah East End shen shen u nang ka buit ïa ohdor ! Ha kito ki sngi ; ym pat don aiñ pyrshah ïa ki khynnah kiba ïakem sim bad kiba khaïi surok ; kumta nga la beh ïa la ka kam khlem jingpynwit. Da ka jingshlur khlemraiñ basngewstad ba don ha ki kynja ba kum ma nga, nga la hiarthma ïa ki ïingkiad da ki mar-die jong nga (bad ki ïing para kiad ha kito ki sngi, bad ha kata ka thaiñ, ki long ki jaka shang briew ba-isaitmet) nga da pyni ba nga u bam kai kum u norgdie jingdie.

La don ki por, kein shisha, ha kaba ngam don baiseng ïa ka ban thied mar, bad namarkata khlem don mar ban die. Ha kum kita ki por, nga la ju ïeng shabar ki khyrdop ïingshnatiar, nga da kynjoh ktien ïa ki nongtrei katba ki mih, bad nga da kyrpad na ki ki lyngkhot jingbám ba tam ba lait na ki jasong jong ki. Lada teng-teng nga donkam ban ring pyrkhing ïa u panpoh ban leit thiah noh bad ka jingdait thngan shapoh, mano ban leit salia ïa nga ïa kata ?

Da kumno *ka la leit jia long ba*, haba nga la dap khatlai snem, nga shu leit ïoh "ka sartiphi ked trei," kaba ai bor ïa nga ban mih skul, ngam lah sngewthuh. Ka jinglah ban ïoh, la kumno kumno, kam shym la kham pynbha ïa ka nusip jot jong nga. Ka kam banyngkong eh jong nga ka la long kaba die kot-sada—ka rukom im kaba kumba sdien ha suin, ka bam ai lad ïa nga ïa bún ki rukom leh pahuh. U Jakob u la ïoh maw uwei ïa ka ban pynlong maw syngkhlieh shimiet. Nga la don uwei bún bún miet. Namar ha kane ka por nga ju mlien thiah shabar ïing, nga da shem jaka rieh tngen ha ki mawkyrdon jong ki Jingtei baheh jong ka Surok Eastman, ka jingeh ka bam kham khraw, lehse, ban ïa kaba leit sha ïing i pa, haba kawei ka kamra ka pyndap jaka barobor hynñiew ngut kiba ïathiah.

La don ki miet ha kaba nga sngewbha ban shem ka kabu ban ïoh kaba kum kane ka jaka

rieh tngen bajynjar sat, hynrei nga khih kyïuh ka met mynta ka sngi katba nga nang pyrkhat ïa ka jingbún jynrein bad ïa lade ba n a pyrshang ban ïohthiah katto katne, katba nga ïathiah lem ha ka madan khrum jyngthiah bad lai ngut kiwei pat ki para khynnah rit, katba ha ki jyngthiah ba haneng khlieh jong ngi ki khih bad ki ksaid saw ngut ki briew.

Nga la don ha ka tmier jong ka jingshem suhsat. Kawei pa kawei imat kumba ka trei ïa ka ban pynjot ïa ka jinglong mynsiem jong nga. Ym don na ki pop jong kiba ha shuwa jong nga ba la buhrieh na ki khmat jong nga. nga la tip, bad la sngewthuh kham bún ïa ka jingbamman jong ka pyrthei ban ïa bún kiba la san. Hynrei (bad nga ai burom ïa u Blei) da ka bor kambah aïu re aïu ïa nga la pyllait im na kaba ïashim bynta ha ki jingmlien bapoh jong ki lok jong nga. U Trai, ha la ka jingisnei jong U, U la bat ïa nga na ka kam awria, bad hamar ka por ba nga don ha ka jingmynsaw bajur tam, U la pynim ïa ka mynsiem jong nga.

Ha ka jingim jong i riew-ïaidwir barit la wan poi uwei u Phajri Sorbah London. U la kren sbun ïa nga, bad u la pyni ïa ka jingsngewlem bad nga ha ki jingïaksaid jong nga. La nga tip khyndiat eh ïa ka niam, nga la shu pdiang ïa ka jingkhot ieit jong u ban leit jingïaseng, ba la khroh eh da ka jingïaikyrpad jong

u ïa ka jingbha jong nga. Nga la pynïasoh ïa lade sha ka Skulpynpaw jong u ; hynrei nga sheptieng ba nga la siew bainong bein ïa ka jingsbun jong u ; namar nga la long ka jingshyrkhei ïa ka skul. Kawei na ki nonghikai jong nga ha kito ki sngi, kaba la wan sngap hadien ha ka jingïaseng ïalap jong nga ïa ka Gospel, ka la wan ha nga da ki ummat ha ki khmat jong ka. "Ban pyrkhat ba ma phi !" ka la ong. "Katno te phi la long ka jingshem shitom sat ïa ka jingim jong nga !"

U Trai u la ïoh ïa ka dohnud bakynriang jong nga da ki ar tylli ki dkhot : "Naba u Blei u la ieit katta-katta ïa ka pyrthei katba U la aiti noh ïa la u Khún ba la kha marwei, ba uei-uei ruh uba ngeit ha U, un nym jot shuh, hynrei un ïoh ka jingim bamjukut." Ioan. iii : 16. "Bad hynrei kat kiba la pdiang ïa U, ha kito U la ai ka bor ban long ki Khún u Blei, kata ha kito kiba ngeit ha ka kyrteng jong U " Ioan i : 12. Haba nga la shem ïa ka bor jong kito ki dkhot ha ka jingim jong nga, nga la kham pyndonkam ïa ki ban ïa kino-kino kiwei pat ki dkhot ha kaba ïadei bad kiba wad jingpynim, bad nga la ïohi ba la pyndonkam búnsien-búnsien ïa ki ha kaba pynim ïa ki mynsiem. Shen-shen hadien ka jingkylla ka bamut jong nga, u lok Phajri jong ka Sorbah u la buh kam ïa nga ha ka Skulpynpaw, bad ba nga sngew ba ka la long ka badonkam ïa nga ban pynroi la ka jingnang jong nga, nga la thied ïa

ka *Cassel's Self-Educator* (ka rukom siewdor kaba ai-lad ban pynsiew khyndiat pa khyndiat da ki por ka la don wat naduh kito hi ki por), bad nga la sdang ban leit ïa ki skul miet ha ka Kamrabah Jingïalang *Mildmay*. Nangta nga la leit sha ki skul miet L.C.C bad sha ka jinghikai shna tiar. Nalor kine ki jinghikai, nga la pynïoh por ar janmiet ha ka shitaïew ban ïarap ha ka kamra-bah Mishon, katba ïa ki Sngi u Trai la pynlut sha ka jingïaseng pynpaw bad ka jingshakri ïa ka Gospel. La ngam shym la sngewthuh ïa kata ha kata, u Blei u la nang pynkhreh ïa ka kam jong ka jingim jong nga.

Hadien ka jingkylla ka bamut, u Trai u la pynleh na ka bynta jong nga ha kaba pynbiang ïa ka jaka shong jaka sah, ka shipara kha ka da tyrwa ïa nga ka jaka shong ïingbasa ha ka ïing jong ka bad ïa ka bám. Nga la ïoh ïa ka bám kum u nongshna almari bad nga la don ha kata ka kam tad haduh ba ynda sngew ba u Mynsiem Bakhuid u ïalam ïa nga, nga la pán kam na ka Mishon Sorbah London, bad la pdiang. Nga la ju don mynshuwa ka jingkmen ha kaba ïalam katto katne na ki lok para baïatrei lem bad nga sha u Nongpynim, bad haba, ha ki snem babud, nga la dei kit khlieh ïa ka kamra-bah mishon ha Kingsland, u sikreteri jong kata ka kam u la long uwei na ki lok baïatrei lem bad nga ïa uba nga la ïalam sha ka jingshai. Ka la long kaei-kaei kaba jem kaba

la pynkylli ïa u shaphang u Blei. U la ïohi ïa nga ba nga dem la ka khlieh shuwa ban bám jingbám ha ka ben, bad u la kylli ïa nga balei nga leh kumta. Nga la batai ba nga dang ainguh ïa u Blei na ka bynta ka jingbám jong nga ; bad haba hadien pat, u la kylli la u lah ban ïabám lem bad nga, nga la ïohi ïa u ba u dem ka khlieh de. Ka la long ka kyrdon jingjám kaba jem na ka jingsngewnguh sha ka jingngeit, bad hadien ka jingkylla ka bamut jong u u la phla bha.

Ka long shisha ka sakhi jong ka jingthawbuit u Trai ïa ki jingim ki khún jong U ba nga mynta nga shakri ïa U hapdeng kita ki jaka jong ka jinglong khynnah jong nga. Ki ïingthiahbasa baïadei lang jong ka *East End* ki long ki jaka trei bad jaka phla jong nga ; bad nga ïai ïohi man ka sngi ïa ka khubor ka Gospel ba ka jop ïa ka lynti jong ka ha ki dohnud ki briew kiba ka bynta jong ki ka long lehse ka bynta kaba nga la donkam ban shah ha kito ki snem bajynjar. Katba nga phaidien sha kaba la dep, nga sngewthuh ba thik kumba u Trai u pynkhreh ïa u Moses na ka bynta ka kam jong U kaba ha ka ri Ijipt bad ka rikhlaw jong ka Midian, kumta ujuh u Blei bastad-kut U dang pynkhreh ïa nga ïa ka jingshakri ha ki jaka jakhlia bad ki ïingshongbasa jong ka *East End*. Bún búnsien u Trai u la pynphai ïa u nongïaleh pyrshah jong ka Gospel sha u nongsngap uba leh sngewtynnat—bad ha ki katto-

katne sha u khla ka wait jong kajuh hi ka Gospel—katba nga nang ïathuh ïa ki briew kumno ka jingaiei ka la pynim bad la kyntiew ïa nga na ki jingjylliew, bad kumno u Nongpynim u la ïai long u Lok baïai-don ryngkat ha ka rang ne slap, ym tang ha *England*, hynrei ha Phrans ruh hamar ka Thma Bah.

"Hato u Blei u lah ban ïarap ïa u bashah thngan bad uba ïaid wir khlem ïing ?" la pyrta ha nga hamar ka jingkren ba nga dang ai ha kawei na ki ïingshongbasa ba nga leit jngoh.

"Hooid, kein, U lah," nga la jubab.

"Pynshisha ïa kata," la kren kyrtoh u nongkem-ktien sha nga.

"Te ma nga ei," nga la jubab, bad nga la nang ïathuh ïa u kumno u Trai Jisu U la ïarap bad kyrkhu ïa nga. Kata ka la pynkut ïa ka jingïaainïa. Namar phim lah ïa ainïa bad u briew uba la ïohmad hi na la ka jingshem la jong ïa ka bor pynim bad jingsumar jong u Trai Jisu Khrist.

43

WAN

A. H. 24.

Key F

{ :m .m |s :- .t_1 :m .r |d :m :m .m |l :- .s :f .m |f :- }

1. Jngai n'u Blei jngai bak n'u Jisu,
   Iaid-wir ha lynti ka pop
   Khlem da tip jingpynim u Blei,
   Jisu khot ia phi b'la ngop.

Lang : Wan, dei Jisu ba khot,
Wan, U khot ïa phi,
U dang mon ban pynim mynta,
Wan, kumne noh hi.

2. A ban lei phin dang ïaid sakma,
   Jisu khot ïa phi mynta ;
   Ka jyngkhang isnei ka dang plie,
   Te phim wan noh balei sha ?

3. Slem katno phin ïai pynlyngngiar ?
   Slem katno phin iaid sakma ?
   Sngap, Jisu u ïai khot ïa phi,
   Hato phim phai noh mynta ?

4. Phin shu sah jngai bak n'u Jisu
   Bad ka bamjukut ha khmat ?
   Haba phi ïohsngew ïa jingkhot,
   Phi dang lah ma ban kyntait ?

5. Phi lajan wan sha u Jisu,
   La "phi jan," phim lah lait im ;
   Tang mynsiem ba ïai shaniah "lut,"
   U la ai la ka jingim.

LYNNONG IV

NA KA LONDON POHKHRUM

C. J. HAYNES

La kha ia nga ha Bethnal Green ha ïingduk ha kawei na ki lynti khim babún kiba don ha ka bynta jong ka *East End*. Uwei "u nongpynïathong" u la ïeng ha kawei ka dong. Imat kumba u long shibynta jong ka surok hi, kum uno uno na ki dieng ilektrik ha kiba u ïeng shaniah, bad ha kiba u peit bishar ïa ki kot ïathong kiba wan lang ha ki kti jong u. Hapdeng jong ki jingkynmaw jong ka jinglong khynnah jong nga, uta "u nongpynïathong" u i paw heh. Kiba bún na ki khynnah kiba ïaïoh bynta lem kum ma nga ha kaba shong ki ïing dum jong kata ka lynti khim ki don daw ban kynmaw ïa u. Ki tyngka kiba dei ban bsa bad pynphong jaiñ ïa ki ki ïaid sha ki pla sopti jong u. Kim don daw ban sngewnguh ïa u. Hynrei um shym long tang ma u ka daw jong ki jingjynjar kiba jyllei. Ka jingbuaid kiad ka la long ka jingsniew kaba uba rit tam na ngi u sngewthuh, kaba long daw ïa ki jingïakulmar ba barobor kiba pynthut ïa ka jingï ɔhthiah jong ngi.

Ki kmie ki kpa jong nga ki la phah ïa nga sha ka Skulpynpaw ha ka ïingmane *Shoreditch*. La buh ïa nga ha ka klas kaba ïakynduh ha ka jrong baranda, bad ka jingangnud jong nga ba tang kawei ha kito ki sngi ka la long ban pynsyntuid arsut ïa uwei na ki païa kiba kyrshán ïa ka. Ha kawei ka sngi, nga la ïohi ïa ka lad ban pyndep ïa la ka jingkwah, hynrei ïa ka jingkmen jong nga la pynkylla shen-shen sha ka jingshaïong kylla haba nga la shem ïa uba khmih ïingmane ba u ap ïa nga napoh. U la ai ïa nga shi thab smak na ka khlieh, kaba ngan nym lah klet shuh, lehse.

Ynda nga la dap khatsaw snem ka rta, nga la pyrkhat, kum kiba bún kiwei pat ki para khynnah ba ka Skulpynpaw ka ïadei tang ïa ki 'khynnah rit', bad ym dei ïa kiba la rangbah kum ma nga. Kumta de nga la iehnoh. Ynda nga ïalang bad ka kynhún ki riewpynkhein-aiñ, nga long uba kloi ïa kano kano ka jinglehbiria (namar kumta nga khein ïa ka) kaba la wan poi. Ki Sngi u Blei nangta ki la ai lad ïa nga ha kaba pynbyrngia ïa ka jingkwah leit peit "dur baïoskob ne sinema", hynrei wat kine ki jaka tamasa kim lait na ki jinglehkulmar jong ngi. Ngi la sngewbiria ban pynkynshait um na ki tyndong pynlip ding ha u nongleit-khmihkai ; hynrei ka jingleh runar jong ngi ka la nang kham jur haba ngi la ïashoh bein ïa u nongap uba wan ban set ïa ka um. Kawei pat ka rukom leh tamasa jong ngi ka la long ban

pyrta, "ka ding ! ka ding !" hapdeng ka jingpyni, bad kumta ban thaw pynkulmar da kaba pynher syrngiew. Haba kiba kum kita ki jingleh ki la sdang myllen noh, ngi ju buh jingmut ha uno re uno uba i-luilui, bad ïa uta uwei na ngi u ju thaw ïakajia, u da khot jingïarap ïa kiwei pat na ka kynhún, da ka jingaidak kaba la ïapynbeit lypa, bad ngi sa ïa iehnoh ïa uba pli synei ba la shah shoh bein ha ban da jem jhor.

Ha ka por ba nga la dap khathynriew snem, nga la long u pura ka buaid, bad nga lah ban dih kiad katno katno katba lah u rangbah. Katba nga phai dien sha kato ka por, nga sngewthuh ba wat ha kato ka rta kaba dang khynnah samla, ym don ktien ba lah ban batai biang thik ïa ka jingmynsaw mynsiem ka jong nga. Nga la ïoh bún ki kam, hynrei ka kam batista kam shoh jingmut ïa nga, kumta nga la iehnoh ïa uwei u nongaikam hadien uwei pat, nga da ïabret nusip bad ki nongtrei sngi jong ka rudwah. Kata ka kam bylla sngi ka ïadei thik bha bad nga. Nga lah ban leit trei haba nga mon, bad ban sangeh noh haba nga sngewkwah. Khathynriew snem —bad pynban ha ka lynti ba noh arsut sha riat.

Ha kawei ka janmiet, ar ngut ki nongsyntiat pulit ha ka riam ba ïaphong lem baroh ki la ïapynsangeh ïa nga. Ki la ïathuh ïa nga ba ki la peit khmat ha nga la katto katne

por. Ki la mahám ïa nga na kaba ïai búd ïa ka lynti bieij jong nga, bad ki la sahám pyntieng artat hangno khatduh khatwai kan lam ïa nga. Nga la rkhie patied ha khmat jong ki, bad la kyntait ïa ka jingai sylla jong ki. Nga la ïakynduh biang ïa ki shen shen hadien. Hynrei ha kane ka por kim i don jingmut shuh ban sneng pyni ïa nga La khot ïa nga na ka bynta ba nga shoh ïa ka kynthei hamar ba dang buaid. U rangbah pulit, uba la ai sakhi pyrshah ïa nga, u la batai ïa nga kum "u nongïalam gang jong ka kynhún pynkheinaiñ bashyrkhei ha kata ka thaiñ, kiba long de ka jingshyrkhei ïa kiwei pat ki briew." I mei ba la tymmen bapli jong nga, iba la leit hajir ha ïingkashari, i la siew ïa ka kuna. La mahám ïa nga na ka jaka shong bishar ba lada ngam kylla la ka jinglong, yn phah ïa nga lai snem sha ka skul shna pynbha. Kata ka jingbyrngem ka la pynwit ïa nga, bad nga la kut jingmut ban leit long shipai noh. Ha ka ophis pdiang shipai thymmai ha Whitehall, nga la ai snem thok bad kyrteng bakla, bad namar ba nga long uba santer ha ka rynïeng, la pdiang ïa nga ha ki kynhún ba ap phira.

Ka jingim shipai jong nga ka la long kaba lyngkot—khlem da sngew muja ei-ei. Ka la sdang naduh u Nailur 8 tarik, 1919, haduh u Naitung 1 tarik, 1921. Hamar kata ka por nga la ïoh leh bún kiei kiei ïa kiba ym shah ne khmih lynti ïa ki shipai ban leh. Ki kot

beh kam ïa nga ki pyni ba nga la shakri tang sawphewlai sngi bad ka kynhún shipai jong nga. Ia kiba sah na ka por jong nga la pynlut ha kaba jah khlem ïoh bor, ne ha aspata bad ha ki kamra set shipai. Khatduh khatwai nga la iehnoh noh, bad leit sha duriaw ha ka jhad kaba ïaid swait sharud ryngkew. Ha kaba leit phai sha Gravesand, nga la kiew ryngkew, bad la ai ia nga ka shithi na i pa kaba ïathuh ïa nga ba i mei i pang, bad ym khmih lynti shuh ïa i ïa ka ban im. Nga la leit sha ïing shisyndon, thik tang kat ban ïohi ïa i mei shuwa ba in ïap. Hadien ka jingïap jong i, nga la kut jingmut ban sah ha ïing katto katne sngi ; bad ka la dei kata ka jingduna buit kaba la pynduh ïa nga ïa ka jinglaitluid jong nga. Ha kawei ka step, u pulit u la poi shuwa ba ngan khie bad u la kem ïa nga ba nga phet. La ïalam ïa nga sha ka Thanat Surok Rim, bad la wallam ha khmat u nongbishar, uba la phah phai biang ïa nga. Ha kawei ka sngi nga la phai kylla sha ka kynhún shipai jong nga uba la shah kem koidi. La bishar ïa nga kum u shipai, bad la rai ban shah set hynriew bnai nangta yn sa beh ïa nga na ka kam shipai. La pynlut ïa kito ki hynriew bnai ha "ka lingïit"—ka ktien bapyndonkam ki shipai ïa ki Kamra-set-shipai ba ha Aldershot.

Ha kaba nga shah beh na ka kam shipai, nga la thaw pyrshang ban pynbha pat ïa lade.

U nongpule Jingthoh Bakhuid jong ki shipai u la wan jngoh ïa nga ha "ka Iing-ïit," bad u la shon ïa nga da ki ktien jong u. Nga la sdang ban leit jingïaseng ha Iingmane Shoreditch, hynrei kum u briew ha u Lukas XI. 24-26, nga la shem ba uwei u ksuid u la mih noh tang ban shu pyllait jaka ïa kiwei pat kiba kham sniew ban ïa u. Ha ki ar tylli ter ter ki janmiet Sngi u Blei nga la leit ïingmane. Ha ka balai nga la mih da ka jingthmu baroh ban bteng ïa kaba la leh Hynrei katba nga nang shur shajan ka khyrdop mano pat ban ïeng ha kawei ka liang jong ka surok lait sa tang ka kynhún ki lok barim jong nga. Ha ka jingpeit jong ki, ka jingthmu babha jong nga baroh ka her bak. Nga la ïaïaid lem arsut ka surok, bad ha ka jaka ban rung ha ka Iing u Blei, nga la rung lyngba ki jyngkhang bakhang hi jong ka patakiad. Ha kata ka janmiet nga la buaid phar jakter.

Hadien kane, nga la ïadon biang bad la ki lok rim jong nga, kiba la ñiew ïa nga kum uwei u 'riewshlur namar ki jinglait phet jong nga na ki shipai. Ka jingjám jong ka jingim basniew jong nga nangta ka la nang ïaid stet. Ka badih bad ka baïakhalai ki long ki kam ba barobor jong nga, katba ïa ki jingïalang lok jong nga la pashat hapdeng ki riewpynkheinaiñ. Ngi la ïathaw buit lang bad ngi la ïatuh ruh bún. Ha kawei ka jingjia, ngi la donkam ban rah ïa ka synduk-nar tyngka na kawei ka

ïing sha ka kali motor kaba dang ap. Ka synduknar ka khia palat ïa ka ar mon laiphew ser, bad ïa nga, namar ba nga met-bah, la jied ban rah ïa ka, ban ïarap da ar ngut kiwei pat. Haba ngi poi ha surok, ngi ïohi ïa u pulit. Ki lok jong nga baroh ar ngut ki la jah ngaiñ, ki da iehnoh ïa nga bad ka synduk tyngka, kaba ka jingkhia jong ka ka la pyndem khohsiew khrup ïa nga. Nga la tharai ba katto la dep. Hynrei da ka jingsngewphylla bad ka jingsngew lait mynsiem wo jong nga, uta u pulit u la ïaid noh bad ïaid kylla biang pynban kumba ju leh, khlem da tip ïa kaei ba jia ha khmut jong u !

Hamar kane ka por nga la ïoh jingtrei khnang ban tyllep-eit-miaw na ka jingsuba sniew nangno nga ïoh tyngka, hynrei nga la tuh wat ïa ka ïing-trei-kam kaba la ai kam ïa nga. Ha ka jingdum, nga la rong tiar jan man ka miet, bad shem kloi ruh ïa ki ban thied ïa ki. Ka kam pynkhein-aiñ ka jem jai-jai ïa nga, bad imat kumba nga la nang roi ha ka jingbamhok jong nga. U Blei u tip, nga la kie jngai jngai, hynrei jngai sa katno ngan dang leit shuh nga lah mynta ban shu antád da ka jingsngewshyrkhei. U Trai, la kumno kumno, U la don kiwei pat ki jingthmu na ka bynta ka jingim jong nga ban ïa kata kaba shu pynsyrwa ei ha ki kam pynkhein-aiñ, bad ha ka jingisnei jong U U la bat ïa nga bad la pyllait im ïa nga na ka pop jong nga.

Ka la long ka Sngi Thohdieng. Nga la dih kiad ha ban da jhor mutlop baroh shisngi, bad nga don ha ka por pyrkhat basniew. Ha ka ïingdie-kiad Bishopsgate don mano-re-mano ba kren siat ha nga ba nga long ka jingïakren rkhie beiñ na ka bynta ba nga kloi eh ban khawai kiad ïa ki lok. Nga la sngew ba ngam dei ban shah rkhie bein kumta, bad nga la smai ba ngan pynhiarkput ïa kita ki briew kiba siew kylliang bein ïa ka jingsbun mynsiem jong nga. Hadien ha kajuh hi ka sngi, nga la ïaid lynti beit sha Bishopsgate bad katto katne ki lok. Ngi la poi sha ka dukán kophi, bad hangto nga la ïohi ïa ujuh u briew ïa uba kliaw nga buh ingtyrkhong. Nga la bein pyrshah ïa u. Ki ktien dom ki la búd. Nangta ki jingïakura. Nga la ai ngak ïa uta u briew. Ar tylli ki syrti ki bá laiñ. Shuwa ba ngan pei jingmut ïa kata ïa ka khmat jong nga la ot shaid da ki ar tylli ki jingtar syrti bajrong. Ka wisil pulit wiar ka riew—barobor ka jingaidak ha ka kynhún gang ïa ka ban kynriah kloi. La don ki ïing bata-wïar ha kyndong surok kiba la ju ai jaka rieh barobor ïa kiba kum ma nga. Ha ka jinglong ba kum ban kyllon nga la wad jaka-rieh ha kawei. Hynrei tang shu ïakynjah ka jingïahumham, ki nongïarap jong nga ki la ban ïa nga ban leit sha aspata. Shipor nga la ïa pyn-eh, hynrei na ka jingtlot ba nang jur na ka jingphlei snám, khatduh khatwai nga la koh-nguh. Ainguh ïa u Blei ba nga leh kumta,

namar ka mut ka jingpyllait-im ïa nga ha ka met bad kumjuh ha ka mynsiem de.

Ki jyngkhang jong ka Aspata Mishon Mildmay, Bethnal Green, tang rung ym pat lap ba pynrung ïa nga, ki nors bad u doktor ki la da ïasumar pynstet ïa ka jingmynsaw ba-ishyrkhei jong nga. Wat hapdeng ka dawai ban nym pyntipbriew shuh ïa nga, naba kumta nga sngewthuh la ïathuh ïa nga, nga la ïaksaid bad ïaleh pyrshah kumta ba ki donkam ban khot ïa u nongap ka kamra bah ban shong kulai halor jong nga, bad ban pynsangeh ïa nga. Shisien ki la sur-ksai ïa nga, bad katba ha jyngthiah ki rangbah aspata ki la phah khot ïa kiba ha ïing ha sem jong nga. Kim shym khmih lynti shuh ïa nga ïa ka ban im.

Pyrshah ïa kine ki jingkhmih lynti, la lap ïa nga uba dang im ha kawei pat ka step. Ki rukom leh jong ka aspata ki la pyndum buit ïa nga. La don ki jingïaseng ha ki kamra pang, kumba shu ong noh, bad ki nongtrei imat kumba ki kitkhia bha ïa ka mynsiem jong nga kumjuh kum ïa ka met jong nga. Dei shaphang ka met ba nga khuslai jingmut, baa sngewpyrshah ïa ka lyer niam jong ka jaka. La kumno kumno, nga la donkam ban sah hangta ar taïew. Kata ka la ai por ïa nga ban pynpyrkhat. Ka la ai ruh ïa nga ka lad ban shahshkor ïa ka jingïathuhkhana ka Gospel, kaba la sdang ban pynjem ïa ka dohnúd

jong nga. Ka sngew thymmai bad phylla katta katta. Nga tip ba nga shonghok ia ka dujok, hynrei u Blei u dang ïai tyrwa ïa nga ka jingim bamjukut lyngba u Khún ba la sahnarphna jong U.

Ha kawei ka step ha kaba la dei pynmih ïa nga na aspata, ka nors kaba dei kitkhlieh ïa ka kamra pang ka la pynlong jingïaseng dwai. Ka la kynmaw kyrpang ïa nga, bad katba ka nang dwai, u Mynsiem u Blei u la pynlwet thiaw ïa nga. Nga tip ba ym don ei-ei ïa nga tang ban pdiang ïa u Trai Jisu kum u Nongpynim jong nga. Kumta nga bat ïa U ha ka ktien jong U, bad la snoh ha U ïa ka jingpynim. Shuwa ba ngan mih na aspata, kajuh ka nors ka la ai ïa nga ka Testament Bathymmai. Kata kam shym la long da kumno-kumno ka jinglehsbun khatduh ba ka la pyni ïa nga. Namar naduh kata ka sngi ka la pyni ka jingleh sngewtynnat ïa nga palat ïa kaba ju long—ñiuma te, mynta ka long ka tnga baieit jong nga bad ka para baïatrei-lem bad nga ha ka Gospel !

Hadien ka jingshongkurim jong ngi ngi la wad jingtrei jngai na ka bynta u Khrist. Hynrei ka jingkoit jingkhiah jong ka ka la khang lad ïa kane, bad kumta nga la tyrwa ïa lade sha ka Mishon Sorbah London, bad la pdiang ïa nga kum uwei na ki nongtrei.

Da kaba sngewrit nga ainguh ïa u Trai na ka bynta ka kti ba pynroi jong U ïa ka kam

shakri jong nga. Ha ka kamra bah Mishon ka banyngkong jong nga, ha Hackney Wick, nga la don ka jingkmen ha kaba ïohi ba i pa i kylla ka bamut. I la dang ïai long u mawbynna ba im ïa ka bor pynim bad sumar jong u Trai Jisu naduh kata ka por. Ka kam kaba bud ka la long ha East Ham. Hangne i pa bad ma nga ngi la ïakmen lang ha kaba ïohi ïa iwei na ki kynthei bashipara trai bad nga ba i shim bynta lem ban ïeng na ka bynta u Trai.

"Bad ïoh ngan sngew kiew palat eh ïa lade......la ai ha nga ïa u shïah ha ka doh.....". Man katba nga khmih ha ka ïit, la pynkynmaw ïa nga ïa kaei ba nga la long, bad ïa kaei, ban nym dei na ka jingaiei u Blei, ba nga lah ban dang long. Namar nga rah ha ka khmat jong nga ar tylli ki dak mong bajylliew. La pynlong ïa nga kumta da ki jingpruid syrti.

55

KHIE LEIT IATHUH.

"Khie leit sha la ïing sha la ki jong ruh, bad to ïathuh ïa ki, ïa kaba katno ba u Trai U la leh ïa me." Mark v : 19.

A. H. 25

Key F.

{ .m :m .,m |m :– .m :m .m |f :– }

1. Khie leit sha ïing bad leit ïathuh
   B'U Khrist U pyllait war ;
   Ka jingkylla ba phi la ïoh,
   Ai kin ïohi lem phar.

Lang : Khie leit ïathuh, khie leit ïathuh
   Jingleh u Blei ïa phi ;
   Khie leit ïathuh, khie leit ïathuh,
   Ba kin ïakwah lem pli.

2. Khie leit sha shnong bad leit ïathuh
   Kumno phi shem ïa U ;
   Uba ïohi ïa pop jong phi ;
   La snam U pynmih ruh.

3. Khie leit ïathuh kylleng sawdong
   B'Un pynbiang lem ïa ki ;
   Ba dei namar jong ki U wan
   Shah-ïap ha Kalbari.

4. Khie leit ïathuh sha duh ba jngai
   Ba kin ïoh jingkyrkhu ;
   Tad sha bakut satlak pyrthei
   L'u Trai ba phi phla ruh.

LYNNONG V

KA JINGPYNIM IA U JAIT MAKIA

E. A. Williams

"Khynnah ! Alle hangne ! Phin leit sha skul." Iba kren i long i pa jong nga, Moses Williams. Nga la long te i khynnah hynñiew snem ka rta na ka jait makia. Dang ha kita ki snem nga la leh kat kaba nga mon, ka jingbat lakam ïa ka jinglong kulmar jong nga ka la long ka jingtieng ïa i pa. Haba i la sngew salia, i ju phanang ïa ka tupia ha nga ; bad teng teng i dom, bad nangta nga ïohsngew ïa ka jingpang u dieng ba la kalaiñ stad ha ka kti bakhlain jong i. Kumta, katba nga nang imsngi la ka jingpyrkhat lehshlur jong nga ha ki rukom phet tuh baroh nga la sumar ban nym leh ei-ei ka ban wallam ïa nga hapoh ka jingmai na i pa jong nga. La sngewthuh shai ba ka jingpynleit skul ïa nga kam shoh jingmut ei-ei ïa nga. Nga la sei nia ban ujor, hynrei i pa i eh kum u maw. "Ngam ju ïoh jingshongskul palat ïa ka shitaïew ha ka jingim jong nga baroh. Hynrei ym don daw balei phim dei ban leit. Bad phi dei ban leit ruh !" i ong.

Kata kein ka la long kaba kut jong ka jingïakren. Sha skul nga la leit. Habadei badei i

pa jong nga i ïalam hi ïa nga da lade, tang ban pynthikna ba nga la poi hangta. Ha kiwei pat ki jingjia, i mei i ju pynkhmih ïa nga ba nga la poi suk hapoh kamra skul. Hynrei la ki kit khia tói katta, nga búnsien nga ju leh buit ban pár tuh sha khlaw bad sha ki kper soh, nga da pynlut ki kynta ba nga dei ban pynlut ha skul ha kaba lute ïa kaei ka bam dei ka jong nga.

Ka ïing kali ba tyllun shalyntem. kaba long ka ïing jong nga, ka shaniah lyngngeh ha ka kharai um bajyndong. Ha kata ka ïing kali kha ïa nga. Bún na ki khynnah kiba ïaïoh bynta lem bad nga ïa ki bok ban shongskul jong ka Skul Rim Woking ki ïa im lem ha ki ïingkali kiba ïalang lang kynhún kynhún sawdong ka jong ngi. Hynrei la don kiwei de ki khynnah kiba dei na ka shnong rit, bad kiba im ka jingim kaba pher bak na ka jong ngi kiba shong ïing dara. Kawei kaei kaei kaba la ju pynbishni ïa nga barobor ïa ki ka la long ka song jingbám sngi ba ki wallam sha skul ba kim bansc. Nga ju ap búnsien ïa kito ki pla bamaïán ba ki plie, bad nga ju ikwah ïa kaei ba don hapoh.

Ha kawei ka sngi nga la pynkyndit ïa i mei da ka jingdawa : "Nga kwah jingbám sngi khyndiat ban rah sha skul." "Jingbám sngi !" ka la jubab, ka da kren ban biang ïa ka ktien nadien jong nga ; "ka jingbám sngi aïu kata ?" Ka ktien ki jait shang-makia ym imat ba ka don ïa

kane ka ktien ki bam dei jait makia. Nga la ïathuh ïa ka ba u dei u ruti bad "ei-ei de hapdeng jong u." Ka la kyrngah la ka khlieh. "Lada phi kwah jingbám sngi, phi dei ban pynïoh hi da lade."

Kata ka la ai jingpyrkhat. Ha ka lyngkha kaba mar syndah bad kata kaba ngi, shong la don ki kajor ba dang sdang heh. Nga la kynjut ïa uba heh tam ba nga lah ban shem, nga la ñiad ïa ka ktieh ha ka sopti-lor jong nga, bad la thep ïa u hapoh pla sopti. Haba nga poi ha skul, kiwei pat ki khynnah ki dang ïadwai. Nga la rung ha ka kamra buh jaiñ, bad nga la sdang wad ter ha ki pla sopti-lor kiba sdien ha kynroh. Nga la lap bún ki jingsong, kiba rit bad kiba kham heh. Ynda la ïit haduh ban da lap ka song kaba heh tam na ki baroh, nga la tynñian ïa ka shapoh pla sopti, bad la thep pli ïa u kajor ha kata ka pla na kaba ka song heh ka la mih. Ka song tuh ka la paw ba ka dei da ka lyngbung jam ba byrtet—i jingbám bang ba ngam pat ju ïohi mynshuwa. Ha ka por bám jasngi, nga la wad i kyndong bakynjah bad hangta nga la bám ha ban da hun jai. Ynda hadien kata ka sngi, uta u khynnah ba nga la tuh u la kylli ïa nga la nga tip hangno ka jingbám sngi jong u ka la leit. Nga la kyrngah ka khlieh. U la pyni ïa nga ïa u kajor ba u la lap ha la ka pla. Nga la khmih bishar ïa uta, "Phin leh aïu bad une ?" nga la kylli. "Ei-ei ruh ém," la long ka jubab jong u, "ngam donkam ïa u."

Kumta nga la pán ïa u na u, bad nga la bám hangta hangta hi ! Kata, la kumno kumno, kam long ka bakut jong ka jingïathuhkhana, u lap ïa ka jingthok jong nga, bad u la bein ban ïashoh bad nga. Kata ka jingïashoh ka la sdang ïa ka jingïakajia hapdeng jong ngi kaba la neh haduh, ngan da la dap khatlai snem, ka por ba nga phet skul.

Nga sheptieng ba nga la ïoh jingmyntoi tang khyndiat eh na la ki nonghikai. Kawei ka lynnong kaba bang eh ïa nga ka long ka jinghikai shaphang ka mariang, bad ka lah ban long ba nga la kham nang shibún ïa kata ka sobjek namar ki jingshang lúm jong nga ban ïa kiba nga ïoh ha skul. Nalor i nonghikai jong nga, nga don sa iwei pat iba ai jinghikai ïa nga ha ïing, ita i long i mei, iba pyrshang ban pynnang ïa nga ïa ka rukom ïaid die jingdie kylleng kylleng. Nga ngeit i lah ban die kano kano, hynrei haba nga la mih skul, shem ba ngam bit satia ïa ka kam ïing, bad nga la sngewbha ban rung ka kam mahajon dewïong.

Ka paisa ba nga ïoh bún ba ka leit ha ki ïing pyni dur baïoskob, ha ki sikret bad ha ka dih. Nga la long u buaid haba nga dang khathynriew snem ka rta, bad búnsien nga pynsuda ïa u bitor uba ar pela ka kiad khlem da weng shuh ïa u na ka shyntur. Nga la ju dih sikret haduh ngan da tlot ïar. Ka jingkoit jingkhiah jong nga ka la don ha ka jingshahshitom, bad búnsien

búnsien ki kmie ki kpa jong nga ki ïám ha kaba ïohi ïa la u khún la jong ba u jot.

Baroh shikatto, kiei kiei bakynja mynsiem ki long nongwei ïa nga, kumba long ki ïing-mane bad ki jingïaseng. Ka kotbah kam don bynta ha ka jingpynsan pynrangbah ïa nga. Lada don kano kano, nga isih ïa ka niam khlem da sngewthuh satia ïa kaba ka mut, lait sa tang ba ka khang ïa nga na kaba ïoh ïa la ka mon.

Nga tip mynta ba dei ka jingngop jong nga ha ka jingsniew bad ki jingthmu u ksuid kiba pynlong ïa kane. Kaei ka jingmih kan jin da long lada ka jingaiei u Blei kam shym la wan bsut hapdeng, ka long kaba sngewtriem ban pyrkhat.

Ka jingkylla ka bamut jong nga ka la wan jia na kaba leit ha kawei ka janmiet Sngi u Blei sha jingïaseng. Shisha kein nga la leit da kaba thmu ban thaw kulmar bad pynwit ïa baroh ba nga lah, hynrei u Trai ha ka jingisnei jong U U la don kiei kiei ba la buh lypa na ka bynta jong nga ïa kiba ngam tip. U nongïathuhkhana u la long u nongsumar kper uba kyrteng u Croft. Ka dkhot jong u ka la long na ki Roman VI. 23 : "Ka bainong jong ka pop ka long ka jingïap, hynrei ka jingaiei u Blei ka long ka jingim bamjukut, lyngba u Jisu Khrist uba u Trai jong ngi." Katba u nongïathuhkhana u la nang kren u Mynsiem Bakhuid u la ïoh bat

skhem ïa nga. Ha ka bawai u nongïathuhkhana u la kylli ïa nga marwei la la pynim ïa nga. "Hooid," nga la jubab, bad nga la lamler ha khmat u Blei. Nga la leit phai biang sha ka kamra bah sa shitaïew hadien bad nga la ïoh-sngew ïa u nongïathuhkhana ba u ïathuh ïa ka jingïathuhkhana kaba ar ha kajuh hi ka dkhot. Da shisha u Blei u la kren ha nga ha kata ! "Ka jingai ka dei ïa nga, ka dei ïa nga," nga la ong ha lade, ïoh u Soitan un shukor ïa nga na kata. Ha kata ka miet, ha kaba nga poi ha sem kulai ha kaba i pa i ri kulai bad i buh jin kulai bad lakam, nga la dem khrup ha ki khohsiew jong nga bad la kyang: "Ko Trai Jisu, lada nga dei hok ïa kaba ngan im, to pynim ïa nga mynta." Ngam lah batai ïa ka jingsngew jong nga, lait sa tang ban ong ba ngam don marwei shuh. U Trai u la don hangta ! U la búd ïa nga na jingïaseng sha ïingkulai bad U la pynkylla ïa u nongpop bajynjar kum ma nga. U la leh ïa ka ha ka janmiet ba beh érïong jong u bnai Lber, khatphra snem ba la lah, bad U dang ïai pynim ïa nga naduh kata !

Kata ka sem rim ka ïeng ha ka jingmut jingpyrkhat jong nga kum ka khyrdop bneng. Dei hangta ba la pynkha arsien ïa nga bad ba la pynriewspah da "ka jingai bam lah ïathuh." I mei bad i pa ki tip ïa kata. Da kaba artatien ha kaba nyngkong, bad da kaba eh ban tip kumno ban pyrkhat shaphang jong nga, ki la ngeit khatduh khatwai ba u Blei u la máp ïa

nga bad la pdiang ïa nga kum u jong U hi. Ka jingpynpyrkhat ka la seisoh ha ki jingim jong ki de, bad nga la don ka jingkmen ha kaba ïohi ïa ki baroh ar ngut ba ki pdiang ïa u Nongpynim.

Ha kaba phai dien biang nga tharai ki jingpynpyrkhat niam banyngkong eh jong nga ki la sdang na ka jingwanjngoh jong ki Phajri Sor sha ki kper Hampshire ha kaba nga ïatám núb bad ki briew jong nga man ka snem. Ha ïingdara bad ha kper ki ïakren bad ïarwai shaphang u Jisu bad ki kren skhem ha nga ïa ka jingieit baphylla jong U. Uwei pat u kynjri bad ka L. C. M. (ka Mishon Sorbah London) ka la long ka Klass Hikai Phajri ïa kaba nga la ju leit bún bnai ha ka Iing Mishon. Kaba kum kata ka la long ka jingthrang jingtip jong nga ba nga la len ïa lade ïa ki jingdonkam na ka bynta ban ïoh leit ha Woking sha London, bad ban bsa jingbám ïa ka jingmut bad mynsiem da kiei kiei ki babha ba la hikai bad ba la pynïadei. Ïa kane baroh la pyndonkam da u Blei ha kaba pynkhreh ïa nga na ka bynta ka jingdonkam ba nga pyrshang mynta ban pyndep kum u nongtrei jong kajuh ka Jingïalang. Ka long baroh da ka jingaiei——baphylla shisha shisha katta katta ba wat mynta nga eh ba ngan shemphang lut baroh.

63

U LA LEIT SHA KALBARI NAMAR JONG NGA.

"Hangta ki la sahnarphna ïa U." Lukas xxvi : 33.

S. S. 82.

Key G

{ |s_1 .,s_1 :d .,r |m :d |d .,r :d .,l_1 |s_1 :– }

1. A jingdum ka miet ba tap mynsiem jong nga !
Nongpynim katno kordit b'U shah ;
Haba Sngi jong U Mynsiem ka wan phyrnai,
Hér jingdum na nga phar, wan jingshai !

Lang : U la leit sha Kalbari namar jong nga,
Namar jong nga, namar jong nga.
U la leit sha Kalbari namar jong nga.
U la ïap ban im ma nga.

2. U nongpop bakhynñiuh ha ki kjat nga dem,
Jingaiei, jingmáp ba ngam pat shem ;
Nga ïohsngew jingsawa, "Khún, me khuslai lei,
Ram jong me la siew dep, nga máp ei."

3 A, jingieit baphylla Nongpynim jong nga,
Khet U ieh ban shah ha Golgotha ;
Haba ïuh kor tylliat wain marwei U ïuh,
Jingïaroh ïa U long junom duh.

LYNNONG VI

NGA LA LONG UBA IA IAKURA

J. P. ADKINS

KA JAKA NONGIALEITKURIM BABHA (BRIDEWELL PLACE), No 3 ka la long kaba shlei da ki Phajri Sor. Ka la long ka jingjia ba man u bnai ha kaba kine ki nongtrei ki ïalang ha ki jaka pdeng na ki thaiñ baroh jong ka London. La don ka hum-hum-ham-ham jong ka jingïakren saidthma, katba ki rangbah ki ïakhublei kynjut kti uwei ïa uwei pat. Kyndit kyndit, ar ngut ki samla ki ïakynduh markhmat. Baroh ar ngut ki long kiba dang shu lah pdiang thymmai. Ka jingïalyngngoh jong ki ha kata ka khyllipmat ïa ka jingïa-ithuh uwei ïa uwei pat ym kloi lap ba ïohi da kiwei pat. Ki katto katne ki jingïakren stet ki la ïaid hapdeng jong ki. Nangta ki la ïakynjutkti, da ka jingsngewshitrhem kaba pynpaw imat ïa ka jingïalong lok slem ba naduh barim bajah. Hynrei kam dei da kumta. Ha lyndet jong kata ka jingïakynjut kti la don ka jingjia (ba la dep) ba kham sngew phylla ban ïa ka puriskám kai. Nga la long uwei na kita ki ar ngut ki briew bad ngan ïathuh la ka bynta jong ka jingïathuhkhana.

... ...

Nga la long u khynnah Deptford, bad u khynnah bam lah synshar naduh dang rit. Lymne ha ïing lymne ha skul ngan nym pyndem ha ka jingshah synshar. Ka kam leh kulmar bapynking jabieng kaba shait pynsngewbha ïa nga ka la long ban kiew ïa ka kliar jyngkhangïit jong ka skul-sngi jong ngi, bad ban sdien padoi ha ka kynjang kaba lajan 100 phut. Kaei kaba pynlyngngoh ïa nga ka long ba ki briew kin her syrngiew da ki jingpyni khlain kai ba kum kita. Ngam ïoh ei-ei nangta hynrei tang ka jingpynsngewsyier. Lehse dei kane ka jingsngewkwah pynkhih syier kaba la buh ïa nga hadien hadien ha ka jingshitom. La kumno kumno, haba nga la dap khatsaw snem nga la phet na ïing, ba sngewbtai ïa kajuh ka jingim. Ynda la ïaidwir ruma shipor, nga la leit kylla shipai. Nga la long uba hehmet ban khein na ka rta, kumta nga la ïoh long da kaba shu ïathuh lamler ha kaba ai ïa lade khatphra snem.

Naduh dang rit nga ju sngewmuja eh ha kaba ïakura, bad haba dang shiphew snem nga la kynjoh sha ka jingtbit kaba katto katne. Ha ka kynhún shipai, nga la ïoh lad bha ban pynroi la ka jingtbit hapoh ka jingkhmih badei rukom, bad nga la diaw shikatdei haba i mei, iba shem hangno nga don, i la pynpei ïa ka jingthok jong nga sha ki bahalor, bad pynshah beh kam. Ngam lah khlem da sngew ba la i mei i la leh da ka jingthmu kaba bha tam, i la

bakla. Wei lait hi na ka jingai pyrkhing shipai nga la beh brai ïa ki jingsngewbha ban ïakura, hapdeng ki jingïalang ki bam bha satia. Ka jingshlur jong nga ka ïoh ka jingsngewieit na kiba kham tohmet jong ki paramarjan jong nga, bad ym slem hadien ba la pynrung ïa nga sha ka jinglong membar bad ka kynhún pynmareh thong. Ngi la long kiba ïathong khlem siew—bad kham sniew ïa kata, da kaba leit na kawei ka jingpynmareh thong sha kawei ka jingpynmareh thong hamar ki somoi pynïamarehthong, ngi la ïakamai tyngka la biang ban pynshlur ïa ki lynti bamhok jong ngi. Habadei badei ngi ju ïa ai ka jingpynikai hapdeng madan da kaba ïakura, bad pynsngewsih ïa baroh ki nongwan. Kito kiba la pdiang ïa ka jingïakob jong ngi shen-shen ki sngewsih ba ki la leit leh kumta ! U paidbah u siew bha na ka bynta ki jingïalehtamsa ba ngi ai ïa ki.

Ha pyrshah jong ki somoi jong ka jingpynlutpor, nga la don ka met kaba khlain, bad nga la shah khot búnsien ha ki jingïaleh kiba da buh dor. La don kiba kren kunok ba ka jingim bashaphrang jong nga ha lympung kan long kaba pawnám. Ka jingpyrkhat jong nga sha ka kam shipai ha ka snem 1917 kam ïapynwit ei ei bad ki jingkwah jngai jong nga, hynrei da khongpong ki la ai lad thymmai ïa nga ïa ka ban pynkhlain la ki dohksah, jngai na ki bor-ring basniew jongki lokjong nga. Khatduh khatwai la jied ïa nga ban leit sha Phrans,

ha kaba nga ïohi katto katne bnai ka jingïashakri smat, bad kumta de nga la phai sha la ïing uba mynsaw. Hynñiew bnai la pynlut ha aspata, hamar kata ka por la soi ïa ka Sngi Iasuk Thma, kumta haba ki doktor ki la pyndep bad nga, nga la leit phai sha ka jingim bam long shipai. Ngà la leit phai sha i mei ryngkat bad kata ka jingkut jingmut ïa ka ban ïaid beit, bad nga la donbok la biang ban ïoh kam ha ka jaka buh kynshew doh kaba heh. Hynrei ki jingkhlain jingmut jong nga ki la pra ha kaba nga la ïalang biang bad ki lok barim, bad ka jinglong bakhatduh jong nga ka la kham sniew ban ïa kaba mynshuwa. Ha ki jingsniew akor bamynshuwa jong nga nga la pynlang sa ka ïakhalai bad ka dih buaid, bad suki suki nga la kylla u kmai nongtuh.

Katto katne por hadien kane, nga la shongkurim, bad na ka jingsngew burom ïa ka khynnah samla kaba la long ka tnga jong nga (nga la ithuh ïa ka naduh ngi dang ïarit), nga la nang kham antad ha ki jingmlien jong nga. Hynrei ka jingpyrshang leh kam babha kam lah neh, bad nga la phai biang sha ki lynti bad jaka ïaid barim. Nangta nga ïashoh bok, kumba ong mano re. Ki nongaikam jong nga ki la pynkiew kam ïa nga, bad ha ki khyndiat snem nga la ïoh kynshew £ 700 (kata, palat 7000 T). Hamar ka jingïakhih ïapep trei nga la ïatyngkhuh bad ki Riewkwahïalong kynhún jong kawei ka thaiñ, kiba la shún ïa nga namar

ba nga la pynkohnguh ïa ki katto katne ki rangbah ban sah ha la kı kam. Ka jingim jong nga ka la long ha ka jingmynsaw. Uwei u briew leilei u la jied khmat ïa nga. U la wan ha kawei ka janmiet bad ka syrti kaba u thmu ïa nga. Nga ïabiang bor bad u, la kumno kumno, namar haba la mahâm lypa la pynkieng atiar lypa ruh ïa nga, bad nga la leit ïashem bad u da ka pistol. Nga la smai ba, lada nga tang shu ïoh lad, ngan ïawieh bad u. Lehse ka la bha ïa ngi baroh ar ngut ba ngim shym ïakynduh——te nangta !

Hadien kane, ka jingïoh spah jong nga ka la iehnoh ïa nga. Ka jinglong khlemkam bad ki jingsniewbok ter shi ter ki la wallam arsut sha ka kyrdan duk. Ha kane ka jinglong, katba nga dang wad ban bylla sngi ha ki jaka jingkér hiar jhad, nga ïoh ka kam ring jhad bad uwei u kapten jhad, uba tlot ka longbriew, uba la khawai kiad ei ïa nga bad la kular ban ïarap. Ba nga long khlem paisa ïa lade, bad ba ïoh de ka kabu na ka jingbuaid bamtipbriew shuh jong u, nga la law suk ïa ka baje kieng bad kynjri jong u, kaba nga la buh bynda, bad nangta la phet rieh sha ka jaka kyntang kaba ha ka ïingjaiñ Gospel bamarjan. Ha kata ka miet ei ei la jia kaba la pynkylla ïa ka jingim jong nga.

Ha Phrans, kum uno uno uwei pat u briew, nga la phai ban pyrkhat ïa la ka jingim

ba la pynlehnohei jong nga, bad nga la kut jingmut triang ïa ka ban pynbha pat ïa lade lada nga tang shu poi ha ïing. Ynda la poi biang ka jingim ym kum u shipai, nga la klet ïa ki jingthmu babha jong nga baroh. Hynrei ka jingïap i mei ka la ktah kham jur ïa nga. Nga la ieit ïa i ha ka rukom tohmet, bad ka jingkynmaw ïa ka jinglong-riewblei jong i, ryngkat bad ka jingtip ba i la dwai khlem da púd na ka bynta u khún ba ïaid kulmar jong i, ka la shon jur ha nga. Ia kito ki jingdwai la jubab ha kata ka miet, katba nga shong ha kata ka ïingjaiñ Gospel.

U nongïalap (u la long u Sahep Fred Elliot, uba pawnám kum u ebanjelis) u la pynmutdur ïa u Lúm Kalbari bad ïa u Nongpynim ba shah shitom : ka Khlieh ba la shah trúd shiah, ki San tyllí ki Jingmong, ka Snám batúid, ka Jingkyang jong ka Jingkordit sat, ka Jingkynjah jar bakynsan—— haduh ba ka ïoh kem ïa nga na u pdot, kum ban ong, bad ka la set skhak ïa nga. Nga la lwet jin ; ki ummat ba khlem pyrkhat ki tuid ha ki ngab jong nga ; bad ha ka jingkhroh ïa ka ban rai kut nga la tyllun sha khmat bad la aiti lut khlem tyngkai shuh sha u Blei. *La pynim ïa nga.*

Ka mynsiem banyngkong eh ba nga jop na ka bynta u Trai ka la long ka tnga la jong. Lai sngi hadien ka kambah jong ka jingim jong nga, ka la kubur ïa u Nong-

pynim. Ngi la ïalah mynta te ban ïa im lang kumjuh——bad ngi la ïa im suk ruh. Mynta ka sngi, kaba la dep ka páw kum ka bam sngew lah ngeit——ka jingphohsniew bakynsha basngewshyrkhei, ïa kaba yn klet noh. Ba la pynim ban shakri, ngi kmen ha ka jingshisha ba u Trai u la khot ïa ngi sha ka jinglonglok jong ka Mishon Sorbah London.

... ...

Nga lajan klet. Nga la sdang ïa ka jingïathuh jong nga da kaba kdew sha ka jingïakynjut-kti. Lada phi wad ïa ka jingbatai jong kata ka jingïakynjut-kti, phin shem ïa ka ha kata ka jingshisha ba u briew ïa uba nga la ïakynduh ha ka Jaka Nongleitkurim babha (Bridewell Place) u ruh pléng u dei u dkhot jong ka jingïalong shipara ba nga dang ïasoh shen, u dei uta u briew uba la rah la ka syrti kaba u la thmu ïa ka jingim jong nga !

71

NGA LEIT SHA BNENG

Alexander's Hymn No. 184.

{ .s_1 :d .d |m :– .r ,d :l_1 .d |s_1 }

1. Arsut lynti jong ka pop nga ïaid,
   Bad man ka sngi n'u Blei nga khlad ;
   Na l'u Jisu nga la ïaid sakma,
   Mynta nga leit ha lynti babha.

Lang.—Nga leit sha bneng ha lynti babha ;
Nga leit sha bneng ha lynti babha ;
Nongpop baieit, wan lein bad nga,
Nga dang leit sha bneng ha lynti babha.

2. Jingkmen ïa nga ha kata ka sngi,
   B'u ktah ïa khmat ba ngan ïohi ;
   Ban im bad dwai U hikai ïa nga,
   Nga leit sha bneng ha lynti babha.

3. Ngam lah ban shem hi ïa ka lynti,
   U Trai ïa nga U ksoh na kti :
   Jingaiei ruh ka ïai bat ïa nga,
   Nga leit sha bneng ha lynti babha.

4. Nga leit sha bneng ruh sha la ki jong,
   Ha bneng ïa nga ki ap de dngong ;
   Bad l'u Jisu te junom ban sah,
   Nga leit sha bneng ha lynti babha.

LYNNONG VII

KA JINGSEI IA KA BAN PYNIM IA KA MYNSIEM

A. E. CHANTRELLE

"Alle khmih ia i pa," I kong i la shim ïa nga na ka kti, bad ïalam ïa nga sha ka kamra ha kaba, la don ka met-ïap i pa jong nga ha ka synduk ïapbriew ba dang plie rynghang. Nga dang rit eh ha kata ka por ban sngewngiew ïa ka khmat ïap, lane ban sngew khih mynsiem ei-ei ha ka jingleitnoh i pa jong nga. Lymne nga sngewthuh ba i pa jong nga i la dih kiad ïaleit artat sha jyngtep—ka jinghàppap ba ki jingmih nangta shen-shen kin sa rung ha ka mynsiem ka ïing jong ngi.

Ia i mei iba dang i-samla, la ïehnoh bad saw ngut na ngi ban pyndap bàm da ka jingjaw-syep ka rengmat jong i. Ki sngi badum jong ka jingkyrduh bad jingshahthngan ki la shong sah halor jong ngi. Ki lynti ai bàm jong ngi shen-shen ki la dkut, bad ka jingeh ban shem bàm bad baiwai ïing ban ïabiang ka la ktah jur. I mei i la pynjngai ïa ka sngi basniew slem katba i lah. Hynrei khatduh khatwai ki nong-pynbalia ki la shimti noh, bad kat kaba sah na ka ïing jong ngi ka la ïaid lait na ki kti jong ngi ban siew ïa ki ram ki shah ba la lang.

Kumta ngi la shu pynkie ïa lade sha ki jaka jakhlia jong ka Peckham. Ki jingshem jingeh jong ka jingim kiba ngi la donkam ban shah kim long ei-ei ban ïapyrshang bad ki jingmynsaw mynsiem ha kiba ïa ngi la lyngshop. Ka jaka ki paramarjan ka don ka budnám bam sngewtynnat satia kum ka jaka shong ki kmai nongtuh ba har rukom. Ki paramarjan jong ngi ki kynthup ïa kiba rung tuh mynmiet bad kiba leit khura ïing. Wat kum u khynnah nga la ju ïalang lok bad kine ki briew, bad nga poi kynmaw ïa uwei lei-lei, uba la ju pynsngewtynnat ïa nga da ki jingïathuh jong ki kam shlur jong u pyrshah ïa ka aiñ. Ha kawei ka jingjia, nga poi kynmaw, u la wallam sha ïing lai riam ki jaiñ. U la shu tuh ïa ki; hynrei ha ka jaka ban pynïaid dor ïa ki ban ïohnong ïa lade, u la ban eh ïa i mei ban shim ïa ki, ba u tip bha ba ngi ïadonkam jaiñ syaïd eh. Habadei badei kiwei kiba tip bha ïa ka jingshitom jong ngi ki ju wallam jingbám bang, hynrei kine ki jingkhawai sngewbha ki ïadon kai tohkhat-let. Haba ki jingdait thngan ki la kham jur ban ïa kaba ju long, ngi ki khynnah ngi ju ïaleit shong harud ka dukán die khasdieh jong kata ka thaiñ, ngi da kyrmen ba uno re uno u nongthied uba sngewsbun mynsiem un ïa ai paisa ïa ngi ban thied "shi anna paisa."

Haba pyrkhat ïa kine kiei-kiei, kam long kaba phylla ba katba nga la nang san nga la don kata ka jingnang ban ibein ïa ka aiñ bad ïa

ka jingpynïaid ryntih, bad ngam don jingkhein kor ei-ei ïa ka spah kiwei. Haba nga la dap khatsan snem nga la kloi ba yn khot ïa nga u kmai ka tuh, bad nga la ïohmad nyngkong ïa ka kam pynkhein aiñ, ha kaba ynda la pynshit ïa nga da kiba kham san, nga la ïoh tuh ïa kawei ka baje ksiar. Kane ka jingjop ba plie lynti nyngkong eh jong nga ka la nang kham pynkwah jngai shuh-shuh ïa nga, bad haba ioh kam ha rel, bún ki parsel ki ïaid sakma da ka jingbthah jong nga. Ym shem jingeh ban shem ki ban pdiang ïa ki mar tuh ; don kawei ka kynthei paramarjan, kaba ap dukán kophi ha ka dong surok—kane, bad kiwei-kiwei de kum kine ha kata ka thaiñ, ki la ïarap ïa nga ha kaba pynïaid siew ïa ki mar tuh.

Ka jingkthang jong ki snem ka jinglong khynnah jong nga ka la wanrah kawei pat ka jingmih, la kumno-kumno, nalor kaba pynmlien ïa nga ha ki lynti jong ka jingbamhok. Ka la pynmih ka jingpynïohi bakynriang ïa ka im lang sah lang, bad ïa ka jingdei bynta jong nga sha ka. Hato balei sha, khlem don daw ei-ei na ngi, ka jingim kan kylla suda na kito ki jingsngewbha baroh ïa kiba ka pyrthei sawdong jong nga ka pynbïang, bad kiba, da ka jingkhmih-thuh nga tip ba ki long ki jaka ïakynduh paidbah jong ka jingim jong kito kiba kham bit kham biang ha ka longbriew manbriew ? Ka imat ha nga ba ka jingpynïaid ïa kane ka rukom ïa im lang sah lang kaba shah ïa kiba

kum kine ki jingbam ïaïoh ryngkat ka la long kaba la bakla palat khlem jingkyrmen, bad nga la kut jingmut ban leh la ka bynta ha kaba pynbeit ïa kata. Kiba kum kita ki jingangnud ki la ïoh pahuh ka jingpynshlur napdeng ki riewïakhih pynkulmar hima kiba ha kane ka por ki la pynpaw ïa lade ka jingshlan ba wan mih nadien ka thma. Bún na ki rangbah ïa kiba nga la pynbna ban bud ki la long kiba bha mynsiem, kiba pluh da ka jingthrang bajur na ka bynta ka jingpynbha ïa kito ki riewsniewbok kiba shlei ha ka thaiñ ba shajan jong ngi. Hynrei ki nongrim jinghikai jong ki ki la ïalam khatduh khatwai sha ka jingïeng ïaleh pyrshah bad ka jingkhih ïaleh pyrshah Sorkar, bad ka jinglong batur ruma kum ka jong nga ka kloi shim ïa ki jinglong ba ïaid tmier riat na ka jinghikai saiñ hima sima jong ki.

Ha kane ka por nga ïatrei bad ka Kompeni Jingkynshew Daitthah Baïatylli, bad nga la shem hapdeng ki para baïatrei lem bad nga kiba kloi ban sngap ïa ki jingpynrem ruma jong nga ïa ki Jait bakhraw ba ki ong, bad sha ka jingkren kynnoh ïa ka buit leh jubor na ka bynta ban pynkyllon ïa man la ka seng kaba imat ba ka ïeng pyngkiang ïa ka lynti jong ka paradais jong ki nongtrei. I jingtuid ba malu mala eh jong ka jingbamhun hapdeng ki briew la pynïaid sha ka jingtuid umbah jong ka jingïapynkhih hima sima, bad nga la pynshlur ïa ka mynsiem ïashún da ka jingngeit ba kan

ïarap ban pyntur sha khmat ïa ka Daw-hok. Ha ki khyndai bnai nga la dei kitkhlieh ha kaba pynïatylli ïa bún ki jingïapep trei kam, bad ha ka jingïakhih pyrshah ba kham jur ha ka kam shna tiar shna tar jong ka snem 1921 nga la long ma nga ha khmat. Nga la shong-kurim ha kata ka por. Khlem ka tulop ïapep trei kam bad khlem ka jingai jingtngen na ki Bahaler ba ïadei na ka Aiñ ïa ki Baduk, ka la pynpoi sha kaei-kaei ka ban ïa ïapthngan shisha-shisha. Ha ka jingbitar shla jong ngi ngi ïakynnoh pop ïa ki rakot ba Bat-tyngka na ka bynta kane ka jingshah jynjar kaba ngi pyn-wan hi ha lade, bad ngi la nang pynjur ïa ka jingïaid ïalap jong ngi pyrshah ïa ki nongban-bein ba ngi shu mutdur hi.

Kito ki la long ki sngi leh kulmar. Ki kynhún runar samla ki dei kitkhlieh ïa ka jingpynjot ïa ka spah bad ka jingpynmynsaw ïa ki briew. Ngi ïa ot pynpér ïa ki lieng. Ki rangbah ïa kiba ngi khein kiba wan trei pli, bad ki nongshetkylla ïa ka dawhok jong ki nong-trei, ki shah shoh ha ban da biang ha surok. Ngi ap thap ïa ki katba ki nang mih na ki ïing-tiar, bad ban nym na ka jingwan pakhang ki pulit, yn jin da la jia ka jingïapynïap briew. Nga la buh shún ïap khamtam eh ïa uwei u briew. Ka kyrteng jong u ka la long u Adkins, u rangbah nongpeit ha ka Iingjingkynshew, bad uba nang pyntrei dat. Nga la smai ban pynháp ïa u ban siew na ka bynta ka jingshetkylla jong

u, bad nga la rah ka syrti na ka bynta kane ka jingthmu. U ïoh jingtip ïa ka jingthmu jong nga, bad u la pynkhreh ïa ka jingïaleh ba u la khmih kmang lypa da kaba rah ka pistol. Ba shu donbok kumno re kumno, ngim ju ïapoi ïakynduh hajan ban ïapynmynsaw uwei ïa uwei pat. Ha ki snem kiba hadien nga la dei ban ïakynduh bad une ujuh u briew kum u para nongtrei ha ka Jingshakri Khristan.

Ka jingïapep trei jong ka snem 1921 ka la pynlong ïa nga ban duh la ka kam. Palat lai snem nga la long khlem kam, bad hamar kata ka por ngi la long khlem ïing khlem sem bad khlem paisa pailain. Ha kane ka por baroh nga la ïaleh bún kam ha ki jingïapynkhih hima sima, nga da pynkhreh ïa lade hi na ka bynta ka jingïaleh ïa kaba nga ngeit kan dang wan. Haba ka jingïapep trei baheh jong ka snem 1926 ka la bthei phur, nga la long nongïalam ha ka kynhún Baïasngewlangkynhún, bad dei kitkhlieh ïa bún ka jingthaw kulmar kaba la jia ha ka London Shathie-Mihngi. Ha kawei ka jingjïa, nga la pynïatylli ïa ka jingïaïaid paidbah thik hajan ka skul ki khynnah bapang, ha ki Jaka tiar ki Nongshna maw-it. 2000 ei-ei ki ïatynñian ha ka surok khim, ba ki shahshkor ïa ki ktien jong nga. Ha ïing, ka tnga jong nga ka don ha ka jingsngew syier mynsiem ba ka jingim jong nga ka don ha ka jingmynsaw. Khatduh khatwai da kaba pynkohnguh katto katne ki lok ban ïasynrán bad ka, ka la wan

sha kata ka jingwan ïohi ïa ka jingïalang. Nga dang pynshit ïa u paidbhur ban ïaleh da ka bor, bad shipyrton ki pulit ki dang pyrshang ban pynsapra ïa u paidbah bad ban ïoh kem ïa ki nongïalam. Ba ka ïohi ïa nga ba nga don ha ka jingmynsaw, bad ba tip bha ba ym don jingainia ei-ei ban lah pynkohnguh ïa nga na ka jingkhluit lamwir bieij jong nga, ka la kyrpad ïa ki lok jong ka ban shu ring noh ïa nga da ka bor. Kumta la shu ring bor ïa nga na ka pulpit ba shu pynïeng shipor ïa nga, bad la shu shop bor ïa nga pyrshah ïa ka mon jong nga sha ka ïing ba marjan, ha kaba ka tnga pat ka dang ap ïa nga.

Da kaba sniewbok, ïa iwei i khynnah rit la kum pynïap ryngkhat ha ka jingwantur ki pulit. U paid haiñ u saw, bad u la smai ban pynhiar ka kput. Nga la leit phai sha ka jingïakhih kulmar, ban ïashim bynta ha ki katto katne ki jingïatyngkhuh ba-isaitmet hapdeng ki nongmih khmat jong ka aiñ bad kiba pep jingtrei. Ngi la kawang kat da kaba ngi ïoh ha ki katba ki la nang ïaid lait ha ka surok ba hapoh. Ngi la ïaleh ïa ki da ki bitor lemoned kum ki tiar jong ngi. Ha kawei ka sngi, nga la ïohi ba pynïap ïa u pulit ha khmat jong nga......

Ia ka ban phai biang ban trei ha ki jingker hiar jhad bad ha ki rel kam ïaháp satia bad ka jingmut jong nga. Nga ñiew ïa ka kum kaba pynkhein ïa ka jingïateh soskular bad kiba trei

ha ki par. Hynrei shaphang ka London hi ka jingïapep trei ka la wai, bad kito na ngi kiba la kham leh kulmar ki la sngewdei ban shu shong kynjah noh shipor. Dei hamar kane ka por ba don ba la wan kai sha nga.

Haba nga plie ïa ka jyngkhang khmat ïing namar ba don ba tied jyngkhang, nga la shem ïa u briew ba ïeng ha ki mawkyrdon ïa uba ngam ju la ïohi mynshuwa.

"Khublei, para," ka la long ka jingkhublei pynkloi jong u. Nga da ngeit ba u dei uba ki phah na ka komiti jied rangbah hima sima, ba kumta de nga la khot ïa u ban rung. Ka kham bha ban ïakren bad u ha ka barieh ban ha kaba ïohi ki briew. Nga la ong ïa u ban shong, bad nga la kylli kumta kumta noh ïa ka jingsngew jong u ïa ka jingshetkylla bam lah shah jong ki nongïalam trei jhad bad ba pynïaid briew ne mar. Ka jubab jong u ka la long kaba sianti, hynrei kam shym pynsngew suba ei-ei ïa nga, bad shikynta pura nga la pynsngewtynnat ïa u da ki jingïathuh ïa ki jingsngew jong nga, ki jingshemdaw bapynsngewsih bad la ki jingpyrkhat bajngai.

"Bad nangta," u la ong, katba nga la pynkut ïa la ka jingïathuh, "phin ïaishah ban sngap ïa nga shiminit ? Phi don ei-ei ba kum ka Baibl ha ïing ?" Nga la khmih ha u da ka jingshohbieij ngang-kyr-ngang, bad ka jingrai

jingmut banyngkong jong nga ka la long ba nga ïadei kti pléng bad u lamwir. Nga dei ban shu pynbieij ïa u haduh ba ngan da pynmih ïa u bak na ïing. Kumta nga la iehnoh ïa u da kaba lehmynwad Baibl kawei. La don katto katne ki kot jot ha almari, bad nga la khura lut ïa ki, ngam da khmih lynti tang khyndiat eh ruh ban shem ïa kata ka kot ba nga wad. Hynrei hangta hapdeng ki lyngbung kot jot la don ka Baibl. Nga la plied ïa ka ha ka sla nyngkong eh bad shem ïa kane ka jingthoh, "Ha i Beatrice na la i kmie jong i, ha ka sngi-kha jong i ba khatlai snem." Ka la dei ka jingthoh ba dei ïa ka tnga jong nga. Da kaba leit phai bad kata ka kot ha ka kti, nga la ai ïa ka ha uta u nongwankai basngewmaïán, bad nga la ap sa aïu pat ka ban bud.

Ki jingong jong u hadien ki la pynpaw ha nga ïa ka jingthmu bashisha jong u. Une pléng um dei u lok baïapyrkhat saiñ pyrthei, hynrei u Phajri Sor London u da hiarthma ïa ka ïing jong nga da ka jingthmu ban ïakren niam. Shipor nga la lamwir thlam, bad nga la ïathuh ïa u ban sangeh ka kren niam ha ka jingïakren. "Nga dei u Komiunist," nga la ïathuh ïa u, "bad namarkata nga ïapyrshah ïa ka niam bad ïa ka ïingmane." Hynrei ym lah pynsngap satia ïa u. U la ïathuh ïa nga ba u la wan ym ban ïakren niam ne ban kren ïaroh ïa ki ïingmane. "Nga la wan ban kren ïa phi shaphang u Khrist," u la ong, "bad nga kwah ban pule ha

phi ïa ka dkhot na ki Jingthoh Bakhuid kaba khang ïa phi, lane ïano ïano, na kaba thew siat pyrshah ïa U da ki jingthewsiat kiba phi la thew bam dei ïa ka Balang jong U." Ka bynta ba u la sei ka la long na u Mathaios IX. 36. "Khmih, lok jong nga," u la ong, "ba dei ïa u *paidbah* ba u Jisu u la ïohi, bad u paidbah u kynthup ki bariewspah bad ki baduk, ki bakorjait bad ki bapoh briew. Ym don jingpynïapher jait bad u Khrist, namar U la ïohi ïa baroh ki briew kum ki langbrot ki baïaid sakma na U hi, ba la jah khlem nongsharai."

Shisha de, nga la don ki jingujor ba nga ju don ba la pynlang lypa sha baroh ka jingkren jong u shaphang ka pop bad ka jingpynim, bad ngam slem ruh ïa ka ban pyni jingstad. Nga la ju ïa ainia bad ki nongtrei Khristan mynshuwa, hynrei mynno mynno ruh ém ngam pat ju lap u briew uba tip bha katne katne ïa ki Jingthoh Bakhuid kumba tip une u briew. Nga la sdang ban sngew ba u la dei ban shu spel lyndet ïa ka Baibl. Khlem da treh ban shah ring sha ka pud jong ka jingkren antad stad ki riewstad, u la snoh rdin ha ka Kot jong u, bad u la pynïap-nia ïa baroh ki jingujor jong nga da ki jingsei dkhot jong u na ki Sla jong ka.

Kane ka banyngkong ha ka jingim jong nga ba ngan shah khñiot ha kyndong da u nongïaleh uba nga tip u long uba kham palat. Nga

la kyrthat, ksaid, bad ïai kynriah jaka, hynrei lehnohei. Man ka por ba nga pyrkhat ba nga la lait na u, u la wallam pa wallam pat sha ka jingkren jong ka Jingthoh Bakhuid. Um shym bein ïa ki jingtrei smat jong nga ha ka saiñ pyrthei ; hynrei mar khongpong, u la ai jingïaroh ïa nga ba nga pynlutbor ha ka jingïalap hiarthma ïa kaba nga ngeit ba ka long ka babha na ka bynta kiba shah lehbein. Hynrei u la dawa ban pynithuh ïa ka jingshisha ba nga la bakla ha ka rukom leh jong nga. Ka lynti ba tang kawei jong ka jingpynim, ba ïadei shimet-shimet bad ba ïadei lang, ka la long ka lynti jong ka Diengphna. Ka pop ka la long ka daw jong ka jingjynjar baroh ba tip ha ka pyrthei. Ka jingpynkoit ba tang kawei ka long ka jingkubur ïa u Khrist kum u Trai halor baroh.

Sa tang kawei ka jaka-rieh ïa nga ba ngan rieh, bad kata ka long ka jingsngewhok lade. Ngam shym kham sniew ban ïa kiwei pat ; nalor kata, hato ngam shym la shah shitom na ka bynta la ki para briew ? Lada u Khrist u la don la u Kalbari, nga ruh nga don la u jong ....U nongwankai u la sngap. "Baroh kaba phi ong shaphang ïa lade ka lah ban long ka bashisha phar kdar," u la mynjur, "hynrei katba ka lah ban ïoh ka jingkren ïaroh na ki briew, kam lah pat ban ïabiangdor ïa ka jingpynim kaba na u Blei. Kawei ka bynta jong ka jingpynim ka long ka lynti ba la pynbna ha ka Jingthoh Bakhuid : "Da ka jingaiei la pynim

ïa phi, da ka jingngeit kein ; kata ruh ym na phi hi : hynrei ka long ka jingai u Blei : ym na ki kam, ïoh uno-uno ruh un sngew sarong."

Ka ktien khatduh jong u ka pynsawa baje ïap-briew ïa ka jingïaleh pyrshah jong nga baroh. "Sngewsarong. . . ." Kata, nga-tip, ka ïadei thik ïa ka jinglong jong nga. Nga la pynskhem la ka jingsngewshaniah ha ka jingngeit saiñ-pyrthei *jong nga*, ha ka jingtbit pynïaid *jong nga*, bad haba ka jingjop ka wan nga ngeit ba ka jingjop ka *jong nga*. Mynta da ka jingpynshai ka bam wan na u briew hynrei na u Blei, nga la ïoh jingshemphang ba ngam lah ban leh ei-ei ma nga namar ngam long ei-ei ma nga. Tang kumba la thaw thymmai ïa nga da ka kti u Blei, u jyngthaw bakynja mynsiem, nga lah ban kyrmen ïa ka jingshakri ha ka pyrthei. Nga la ïathuh ïa u lok jong nga, u phajri ba ngam ju la ïaleh pyrshah tipbriew ïa ka jingshai haba ka wan ha nga. La pynsan pynrangbah ïa nga u Roman Katholik, bad la kylla iehnoh ïa kane ka jingngeit namar ba duna ka bor pynbthei bakynja mynsiem kaba nga la kyrmen ïa ka ban shem. Mynta, la kumno kumno, ha ki sla jong ka Baibl, nga la shem ïa ka jinglong barieh jong ka jingim. Nga la kloi ban bud ïa i jingkynjat jingshai.

Bad kumta de ngi la ïadem khohsiew, bad ïa ka jingim ba la pynsyrwa jong nga la aiti lut

phar sha u Khrist uba la ïap na ka bynta ka jingsiewspah jong nga.

... ...

Ka tnga jong nga ka la mih shabar hadien ka shiteng sngi ban pynbeit ban im hadien habud bad la ka kmie jong ka. Ka la ud la khñium la bún bnai ïa ka jingbampeit jong nga. Ngam don jingbang ei-ei lait na ki jingleh bún kam jong nga ha ka saiñ pyrthei, bad ka tnga de ka la shu shah ïa ka jingleh bam salia jong nga haduh ba kan da lwet thiaw ka mynsiem jong ka; kan sa phai noh de sha la ka kmie.

Ynda u phajri u la mih na ïing, nga la ap ïa ka ba kan wan ïing, nga da tip ba haba ka wan kumta kan shu long ban teh song la ka pla, bad ban khublei khatduh ïa nga. Ka la pynpyrkhat ïa nga da ka jingsngewphylla soi jong ka jingshisha ba dang shikynta mynshuwa, ki jingpyrkhat leit noh jong ka kin nym wallam jingsngewbabe ei-ei ruh ém ïa nga. Mynta pat, la kumno-kumno, ka jingjia ka la paw heh ha khmat jong nga na ka liang jong ka jingduh bam lah ïoh shuh, ïa kaba nga dei katba ka long ban khang shisyndon. Namarkata, haba u shabi jong ka u la riew tiak ha ka jyngkhang, nga la pdiang sngewbha ïa ka da ka jingsngewshitrhem kaba la pynlyngngoh ïa ka.

"Ko Beat," nga la ong, "nga la kylla ka bamut." Nga la theh lut phar la ka jingïathuh

shaphang u nongwankai bam shym khmih lynti, ïa ka jingïapyrshah jong nga bad ïa ka jingbamieh jong u, bad ha ka jingmih baïakut ïawai ïa ka jingpdiang jong nga ïa u Khrist. Ka la shu peit shlip ha nga, "Mick," ka la long khatduh khatwai, "U Blei Badonbor u la dei ban shoh-ïap ïa phi. Nyngkong eh phi long u Roman Katholik ! Nangta phi long u Komiunist ! Bad mynta phi ong phi long u Khristan !" Ka la shong trait ha ka shuki bahajan eh, bad ka la pynphai sha nga ba ngan peit ïa ka pohjat ka juti jong ka, "Khristan, ne aïu phi ong ? Hato u Khristan un shah ïa ka kynthei ba kan ïaid kylleng-kylleng kum ha kane ka rukom ?" Nga la khmih bad ïohi ïa ka kjat muja jong ka lyngba ka thliew baheh kaba ang ha ka snieh juti. Nangta nga la ïohi ïa ki jaiñ jakhlia bajot rathew ïa kiba ka phong. Ki khmat jong nga ki la noh ngok ban jngoh sa sha ki jaiñphong la jong : ki patlun raked balati, bad ka sopti-poh ba la kad bad babit jakhlia. Uba kum uei sha u bieij matlah nga la long !

"Khmih hangne, Bih," nga la ong. "Ka long kordor kein ñiuma ba nga tip shaphang kane ka jingim thymmai. Hynrei shuwa ba u phajri un iehnoh ïa nga u la ïathuh ïa nga ïa ka ban kynmaw lada jia ba nga shem ïa lade ha ka jingeh. Ka la long kane : 'U Blei jong nga un pyndap ïa ka jingdonkam jong phi baroh.' 'Chantrelle,' u la ong, u da shim ïa nga na ka kti, 'Shim ïa kata kumba ka dei ïa phi hi ha la

marwei. Da tynjuh ïa u Blei. Nga tip Un nym iehnoh ïa phi.' Ngam tip aïu phi don ban ong shaphang kata, hynrei nga bat ïa u Blei ha ka ktien jong u."

Nga la dem khrup ha ki khohsiew jong nga, bad la iohi ïa ka de ba ka leh kumjuh. "Ko Blei," nga la ong, "ngam tip shibún shaphang jong Phi, hynrei u phajri u la ïathuh ïa nga Phin pyndap ïa ki jingdonkam jong nga baroh. Ka tnga jong nga kam don shijur ki juti ba idei-rukom ha ki kjat jong ka. Shaphang jong nga, ñiuma khmih ha kane ka soptipoh ha ka ingdong jong nga. A Blei, sngewbha ïarap ïa ngi. AMEN."

Ha ka sngi ka babud, uta u phajri (ka kyrteng jong u ka long u Sahep Joseph Currie) u la wan khot ïa nga kat kum ka jingpynbeit, bad u la ïalam ïa nga shabar. U la kylli ïa nga la ngan sngewsmat ban ïasynrán bad u sha ka jingïaseng ki kynthei ïa kaba u dei kitkhia. Nga la mynjur. Haba ngi la ïapoi ha ka kamra bah u la ong ba lehse ngan sngewbha ban phla jingshem mynsiem ïa ka jingsuk ba nga dang shem thymmai jong nga. Ha kaba nyngkong nga la kyrngah—hynrei ngam lah ban ong ba ngam ju mlien ban kren ha u paidbah, bad kumta u la pynkohnguh ïa nga ban kiew hajrong rynsán. Ngam tip aïu nga la ong; hynrei imat u sngewbha, bad kumjuh ruh kiba sngap ïa nga.

Katba nga iakhublei khatduh ïa u u la pynkham ka enbelop ha ka kti jong nga. "Kawei ka mem ka la ai ïa nga ïa kato," u la ong, "na ka bynta jong phi." Nga la shim ïa ka, nga da sngewnguh ïa u na ka bynta ka jingsbun jong u. Ynda haba poi ha ïing, nga la plied ia ka. Ka la don ka lut shipound (kumb 15 tyngka). Kloi lan nga leit shim u let nga thoh hajrong ka enbelop : Ka jingjubab ïa ka jingdwai—shipound. Shijur ki juti 10 shilling ne shiteng pound. Ar tylli ki sopti-poh 9 shilling shiteng." Nangta, da u pin, nga la sam pyndait ïa ka enbelop ha ka khyrnit atoskhana, ha kaba nga tip ka tnga kam pep ban ïohi.

JOP KAT UWEI

A. H. 93.

F.
{ s :- .l :s |m :- .r :d |l :- :- |s :- :- }

1. 'Lei phim pyrshang jop kat uwei,
Bak na lynti ka pop ?
Iathuh jingieit u Jisu,
'Lei phim sdang mynta noh ?

Lang : 'Lei phim pyrshang jop kat uwei ?
Uwei ba ïaid sakma ;
'Lei phim pyrshang jop kat uwei
Bak sha lynti babha ?

2. 'Lei phim pyrshang jop kat uwei,
Tang da jingwiat ne ktien,
Kyntiew dohnud sh'u Jisu,
Dwai wat la shikyntien ?

3. 'Lei phim pyrshang jop kat uwei,
Namar l'u Nongpynim,
Bat jingmut kliaw jingkhuslai,
B'U shah shitom mynsiem ?

4. 'Lei phim pyrshang jop kat uwei,
Mynta ka kam la syier ;
Don ba nang ïap hajan phi,
Ym dei ban dang pyndier.

LYNNONG VIII

KA JINGPHLA U SHIPAI

STANLEY W. SHRIMPTON

Don ar tylli ki jingong ha u Esekial XXXVI ba nga lah ban shim kum ka kular u Blei ïa nga. "Ngan leh kham bha ïa phi ban ïa kaba sdang jong phi" (dk 11); bad "Nga u Trai nga la kren ïa ka, bad ngan leh ruh. (dk. 36).

Ym shym la ai ha uwei pa uwei ïa ka ban kha ha Piccadilly ; hynrei kata ka surok bah London badonnám ka la long ka jaka ha kaba la kha ïa nga. I pa jong nga i la don ha ka jingtrei hangta kum u bania rupa, bad ki kam ki duk ha ka ïing jong ngi ki suk bha kynjai. Kumno re kumno, da kaba sniewbok, haba nga la dap saw snem ka rta ka kylla lieng ka kupar, bad ka jingshah jynjar ka la long ka bynta jong ngi. I pa jong nga i kylla kitram haduh u ñiuhmat ; ïa ka jingtrei la pynsangeh ; ïa ka ïing jong ngi la knieh na ngi ; bad ngi la dei shong thad-lad ha surok. Ka la dei ban pynpait dohnud ïa i mei bapli, namar i la long ka kynthei babha, basmat basting, badonburom, ba kwah ïa ka babha tam na ka bynta la ki khún la jong, ïa ka ban treh pdiang ïa ka jing-

tyrwa ai bha ban shong ha ka ïingtrei ïa kiba duk. Hynrei kaba kum kata ka la long ka nusip jong ngi Ngam ju lah ïaid lait ïa ka jaka hikai skul Anerley khlem da poi kynmaw ïa ka sngi ha kaba ka plie ïa ki jyngkhang jong ka ïa i bah, ïa i kong bad ïa nga.

I mei i la trei shitom ban ïoh biang ïa ka jinglong laitluid, bad kumta de ka ïing ka la ïalang kawei ha ki ar tylli ki kamra ha Abbey Wood. I pa, i da hiar na ka kam bania-rupa sha ka kam nongbylla-sngi, i la ïoh kam bam thikna ha ki surok; bad kumta, mian pa mian, ngi la pynlang sawdong jong ngi khyndiat khynsoit kiba pynhun ïa ka longïing longsem, bad khatduh khatwai ngi la lah ban kham pynbha ïa la ka jingshem jong ngi da kaba kynriah jaka sha iwei i ïing rit.

Ka jingim, la kumno kumno, ka dang long hi kaba eh ; bad haba nga dap khatar snem ka rta nga la donkam ban tawad wad kam. Kaba die kot khubor ha surok, ban ioh ar shilling shiteng (kata, kumba ar tyngka ei ei) shitaïew, ka la long baroh ba nga lah ban ïoh kam ha kaba nyngkong. Khyndiat por hadien uwei u nongdie dohkha ba ïalang lok u la pynïoh kam ïa nga da kaba tyrwa lypa ïa nga hynriew anna. Namar ba u shah ïa nga ban long nongïarap ïa u katba u nang pynlut ïa ka por ha ka ïing-thiah-basa ba hajan, nga la shem ki lad bad ki lynti ïa ka ban pynkiew la ka jingïoh khlem da donkam pán

kyntiew tulop na u nongaikam jong nga. Kata ka la long ha ki por shuwa bam pat don ki kot die nokot kiba thoh dor hi.

Ha kane ka por baroh, nga shu dang leit skul hi por mynsngi, la nga sheptieng nga ïoh jingmyntói tang khyndiat eh na kane kumba nga ïoh na ki jingleit jingïaseng Skulpynpaw jong nga. Hadien ha ka jingim jong nga, u nonghikai jong nga jong kito ki sngi u la kynthoh ba ngam long "u riewkhuid ba dang sei shylluit." Nga don ka jingsngew ba u la pynhiar dor thala ïa nga ! Haba nga la dap khatsaw snem nga la khublei khatduh ïa ki sngi ka jingleit skul, bad ïoh da ka kam rangbah. Nga la leit trei ka kam kyndat-ktieh ha ka wah Thames, bad ka kamram jong nga ka la long kaba stah pring ïa ki khiew shet umthnam. Ka la long ka kam syaw ding ; hynrei nga la kohnguh sngewbha ban trei ha ka namar ka jingïoh bainong heh jong nga lai phew shilling kata, arphew tyngka tam ei ei shitaïew.

Nga la don ar ngut ki hynmen shynrang kiba, khlem artatien ban lait na ki jingshem bam biang satia ha ïing ha sem, ki la leit kylla shipai. Lehse kane ka la ai ïa nga ban kwah ïa ka jingim shipai, la ka jingïohi ïa ki shipai ba ki shad shipai barobor ka la ju pynïapbieij ïa nga. Shisnem hadien ba nga mih skul, nga la leit pyni ïa lade ha ka ophis bapdiang shipai thymmai, hynrei da kaba sniewbok ïa nga, ïa

ka jingmynjur i pa ruh da donkam. Ia kane i la kyntait ban ai — la i la ai ïa nga ei ei kaba la ïaineh slem slem ha ka jingkynmaw jong nga hadien ba ka jingpang dohnud ka la jem ! La pynkhlain jingmut ïa nga triang, la kumno kumno, bad naduh kata ka por nga la kut jingmut ban kynrup ïa ka lad kaba nyngkong eh kaba tyrwa ïa lade ïa kaba ngan long shipai.

Nga la dap khathynñiew snem shuwa ba ka lynti kan plie lad kylluid war. Nga la kiew kyrdan na kaba kyrshut khiew shet umthnam sha ka jinglong shuwa u khynnah airong, nangta u khynnah moramot tyndong-nar-um bad khatduh ïawai sha u khynnah ot doh, ha ka kam khatduh nga la sngew ïa lade ba nga la kiew ha kliar jong ka jinglong donburom. Dei katba nga dang ïatrei smat bad kane ka kam ot-doh ba nga la lap ka jingshem ka bakhraw. Ka kynhún shipai ap shnong ka donkam shipai samla ym da donkam jingmynjur na ki kmie ki kpa. Ha kawei ka step Lah Sngi u Blei nga la mih na ïing. Shuwa kata ka janmiet nga la shah thoh kyrteng ha ka Kynhún Tiar Garod Syiem kaba ha Kent. Kum u shipai uba shlur, nga la leit sha ïing ban pynbthei khubór ba nga dei leit sha Dover ha kawei hi ka step. I pa i la shu pyllait suk ha kata ka kam da kaba kren kynthoh : "U la thaw hi la ka jyngthiah, ai un mat ïathiah kata ha ka."

Ka Dover, jong ka snem 1907, ka long ka jingai jingkynmaw bam khuid jingmut. Kaba

nyngkongha ka jingim jong nga ba nga la laitluid na ka jingbat pyrkhing bad nga la ïaid jngai ha ka lynti ka pop. Hadien khyndiat bnai nga la kynriah sha ka kynhún shipaithma bad la buh ha Woolwhich bad ka Kynhún Aptiar Kulai Syiem. Ka kam kyrshut khiew umthnam, tói, kaba la sniew la biang; hynrei ki ar tylli ki kulai ba nga dei khmih, ki la palat than ia ka pud. Nga la pynkohnguh ïa lade ban trei bad ka haduh ban da poi ka jingpyrkhat ban leit ïa trei lang noh bad i bah ha Gibraltar. Nga la thoh sha i, bad i pat, ba i da pyndonkam ki bor shipai, i la dawa ïa nga na ka Kynhún Aptiar Kulai Syiem sha ka kynhún shipai jong i hi ka Aptiar Garod Syiem. Ha u September (Nailur), 1908, nga la leit da ka jhad sha kata ka "kut Mawsiang."

Lai snem nga la long hapoh ka jingkhmih i bah. Nangta, ha ka 1911 la dei phah ïa i sha India. Nga la kylla long u sei-kulai ïa uwei u rangbah shipai nga da don lai tylli ki kulai hapoh ka jingsumar jong nga. La don shibún ka ban pynsngewtynnat ïa ngi (la kam long jing ïarap, nga sheptieng) ha ka jingim ha Gibraltar bad ka ri Spain ba shajan. Ha ka lyiur, ka ïaleh polo; ha ka aïom slap, ka behmrad; katba pateng pateng ngi ïadon jingpynmareh res, na ka bynta jong kata nga la hikai pynmlien bha bún bún na ki kulai. Katno tylli na ki kulai jong nga ki la jop, ngam ïai lah kynmaw shuh mynta hynrei shibún na ki lok jong nga ki la ïathong

tyngka na ka jingtip jong nga ïa ka rukom ki kulai. Kaba ïasei tyngka, la kumno kumno, kam ring jingmut ei ei ïa nga. Nga sngewmuja tang ha la ki mrad la jong, bad ka bainong jong nga ka long ban ïohi ïa ki mrad ba-itynnat na sem jong nga phlait ba ki lait ïa u dieng ïathong sha palat jong kiwei pat.

Ki jingsngewkynmaw jong nga ïa ka "Gibraltar" ki shoh rong bún rukom. Ha kawei ka jingjia, ha kaba nga ap ai jingbám ha ka ïingbám ki rangbah shipai, nga la dei ai bám ïa u Syiem Portugal ba ha kata ka por. Naduh ka snem 1914 shaduh ka bakut jong ka Thma-bah, la buh ïa nga ha ka jaka buh suloi ba heh ha kliar jong u Mawsiang kut, nga da ïohi kylleng sawdong ïa ki Jaka ïaid jhad. Wat ha kito ki sngi jong ka jingthait bad jingjrem met, la kumno kumno, la don ki jingïalehkai tamasa ba pynklet. Nga la pynlut shibún na ka por jong nga ha ka jingpynkhlain ïa lade da kaba sdien bajikor halor u dieng, nga da thrang ban kylla long u stad ha ka hikai khlain ha kano ma kano pat ka por hadien habud. Na ka bynta kata ka jingthrang mynsiem nga ai-nguh ïa u Blei mynta ka sngi. Ka la ïada ïa nga na ki katto katne ki kam jakhlia jakhlaid na kiba ki lok jong nga ki la liat. Ki jingpynshoi ki kynrei. Teng teng ngi la ïoh ban poi sha Spain. La don ki jingpynïatur masi, ki jingpynïapuh syiar—bad ki kynthei. Hynrei u Blei u la buh ka kti halor jong nga. Ngam nang ban kren Spanish

bad na kata ka daw ngam shym ïakhleh bad ki trai-shnong kata ka jaka. Shisha kein, la dei kane ka jingbam nang kren, kaba la pynlong ïa nga ban leit jngoh ïa ka Iingmane Methodist, ha ka ba nga la lah ban ïakhleh bad katto katne na ki para-ri jong nga. U pastor u leh juh bha ïa nga, namar nga long u shipai, bad ba u shem ba nga sngewbha ban rwai, u la pynkohnguh ïa nga ban rwai marwei. Ha kawei ka sngi u la ong ïa nga ban ïasoh ha ka kynhún nongrwai. Ia kane nga la kyntait, nga da ïathuh ïa u shai ba ngam dei u Khristan ,bad ngam kwah ban long u arsap. Bam pat pynkylla thymmai kumba ka long bad nga. nga tip ba u Tomi ba ïakhalai bad ba kren beinblei um lah ban ïaïoh bynta hok ha ka jingshakri ïa u Blei.

Dei u para shipai uba la wallam ka jingkyrkhu ïa ka jingpynim ïa nga. U la poi bad ka pyrton shipai baheh na England. Ka kyrteng jong u ka la long u Gunner Jones, haba um pat long shipai u long uba leit jingleit ; hynrei la u long ne um long shipai, u long u riewkhuid jong u Blei, bad u nongïalap jong ka Gospel ba bamjukut. U ïa long u bam ju tieng, bad ka khubor jong u ka shoh ïa nga man katba u kren. U la kren ïa ka jingieit u Blei, hynrei um ju iehnoh ïa ka hok bad jingbishar-hok jong U. Nga khlem da tip, u Mynsiem u Blei u la sdang ban trei ha ka dohnud jong nga. Nangta, ha ka wei ka miet Sngi u Blei u la ïalap na u Ioannis Vi : 66—"Naduh kata ka por, bún na ki synrán

jong U ki la ïakylla dien noh, bad kim ïaïaid shuh lem bad U." U la ong ba, khongpong ïa kaba ki briew ki ong. ka long kaba lah da kaba donburom eh ban long u Khristan ha ka kynhún shipai. Ym donkam ban long u arsap, lane ban bud na jngai. U Khrist u la tyrwa ka jingpynim kaba dap biang, kaba lah ban ri sumar ïa ka mynsiem. La don 400 ngut ki briew kiba sngap ïa kata ka khubor. Hynrei nga la tip ba kam dei na ka bynta ki 399 ngut, hynrei na ka bynta jong nga.

"U tip aïu shaphang ki shipai ?" ka jingsawa ka la ong ha nga, katba nga mih na lingmane. "U la long u shipai ba tang ha ki por thma. Um tip ei ei shaphang ka jingim shipai bashisha." Kumta nga la pyrshang ban pynphet ïa ka bor-ktah jong kata ka kynta na ka jingmut jingpyrkhat bad dohnud jong nga. Nga la leit phai sha ki ïing-shong shipai, bad nga la ïakhalai kumba mynshuwa. Hynrei ha ki hynriew sngi ki babud nga la don hapoh ka jingsngew kynduh jur jong ka pop. Ha ka Sngi u Blei kaba bud, nga la don ha ka lynti sha ka ïing-die-kiad Royal Bar ha kaba nga la ju pynlut bún ki janmiet ha kaba ïakhawai. Nga la don tang marwei. Katba nga nang ïaid baroh shilynter ka surok, ba la ïai pynshitom jingmut da ka khubor u Gunner Jones, ka jingpyrshah jong nga ka la jah kynsan jar. Ka jingsuk na u Blei ka la shlei ha ka jingim jong nga. Nga la ïoh jingkylla ka bamut. Ha ka

shikhyllipmat, nga la long u jyngthaw bathymmai ha u Khrist. Ka jingkylla ka la urlong mar ryngkat bad ka jingïaseng dwai ha kaba u Gunner Jones bad ki paralok shipai Khristan ki dang ïasaid na ka bynta ka mynsiem jong nga.

Ka jingpynim, nga la shem shen, kam mut kaba lait na ka jingpynshoi. U nongshún u la wan ban ïaleh. Hangno te ngan leit ? U la suhbuit ba kan nym pynmynsaw ei ei lada nga ïai leit ha ka lynti jong nga sha ka ïing-kiad. Da kumwei pat, u Mynsiem u Blei u la ïalam ïa ki jingpyrkhat jong nga sha ka Iingmane Methodist ha kaba nga la ju leit jingïaseng la búnsien. Iaroh ïa U, nga la ïoh ka jingjop Khristan banyngkong halor ka pop. Ha kata ka Iingmane, ka jingïaseng dwai ka nang ïaid. U riewkhuid batymmen jong u Blei u dang ai jingbatai na ka Ktien. Ha ka bawai u la ong : "Ka jingïaseng mynta kan long jingïadwai." Ba nga tip ba "la kha arsien," ïa nga, nga la kwah ïa ka ban phla. Hynrei ngam pat ju dwai mynshuwa, bad ngam tip aïu ban ong. Ba la ïarap ha ka jingtlot jong nga, nga la ïeng joit, bad la ïai kren ïa ka jingdwai u nongkhrong : "A Blei to isnei ïa nga, u nongpop."

Ha kata ka miet, haduh lajan khatar baje, ngi la ïarwai ïaroh ïa u Blei namar ka jingbha jong U. Nangta nga la leit phai sha ki ïingshong-shipai, ban ïapeit pyrshah ïa kaei ba nga tip kan long ka ding jong ka jingtynjuh. "Phin

nym lah ïeng," la ong u ksuid na krung. "Khmih aïu phi la ju long ! ki samla kin ïarkhie bein ïa phi, bad khmih lynti ïa phi ba phin ïa-shim kti lem ha ki kot ïakhalai kumba mynshuwa. Ki la dang ïakhalai ha ka por ba nga rung, ka Baibl thymmai ha ka kti jong nga, ba la plied ha u Ioannis XIV. Nga la kut jingmut ban pynlong ïa kata ka lynnong ka jingphla jingngeit jong nga. Nga la pule ïa ka ha ki lok ba leh lyngngoh jong nga, bad, da kaba tap ïa ka Kot, nga la dem khohsiew khrup harud jyngthiah. Nga la kloi ïa ka basniew tam ba kan wan jia hynrei phewse, man u briew u ïabuh jarjar la ki kot ïakhalai haduh ngan da ïeng. Naduh kata ka sngi haduh u Naiwieng (November), 1919, u Trai U la pynlah ïa nga ban dem khohsiew bad miet la bad step ha khmat ki briew jong ka kamra shong shipai.

Ka kynhún shipai Gibraltar jong ka Salvation Army ka la ai ïa nga ka lad banyngkong ïa ka jingshakri Khristan. Ha ka snem 1919, ynda nga la iehnoh ïa ki shipai, nga la leit sha Cardiff ban shong. Hangta nga la ïoh la ka bám kum u draibar tram, nga da ïalap ha madan bad ha ki ïing-thiah-basa paidbah katba plie lad. Nangta u Blei U la khot kham thikna sha ka kam jong U bad nga la long u nongtrei, lang bad ka tnga jong nga, ha ki ïingshong u Sahep Feyan. Hadien nga la ïoh jingtip ïa ka kam jong ka Mishon Sorbah London bad ha ka snem '25 nga la pán kam na kata ka Jingïalang. Nga tip

ba ka Komiti kan artatien shaphang ka jingnang jong nga. Ka jingtip Baibl jong nga ka long kaba dang duna. Hynrei u Trai U la shimti, bad hapoh ka jinghikai nga la nang pynroi la ka jingtip barit jong nga, bad la pdiang khatduh khatwai ïa nga kum u phajri mishoneri.

Ka jaka trei jong nga mynta ka long hapdeng ki bañiah taksi jong ka London ba sha liang shathie. Nga la ïoh ka jingkmen ha kaba ïalam bún ki mynsiem sha u Khrist, hapdeng jong ki don ki len-blei, u Jiw bad u Roman Katholik. Kaei kaei kaba sngewphylla tam na baroh ka long ka lynti ha kaba u Blei U la ïalam ïa nga ym duna ïa ka khatar ngut ki briew ïa kibá ngam shym la ïohi la kumno kumno arphew snem, hynrei kiba bad kita nga la ju ïalang ha ki sngi ka jingham pat pynkylla thymmai ïa nga. Kine baroh ki la iohsngew ïa ka jingïathuh jong ka jingshem jong nga shaphang ka jingaiei u Blei, bad don na ki ba nga don jingkyrmen shibún. Uwei u long u pulit ïaid syntiat jong ka Scotland Yard; uwei u die ri majai ha surok, bad u im ha ki ïing-shong-basa paidbah. Uba hadien u ju sei tyngka ha ki kulai ba nga hikai, bad u la duh lut ka tyngka jong u baroh ha kaba ïakhalai. Nga thrang ban long ka jingkyrkhu ïa u pat mynta, kumba shisien lehse nga la long u mawjynthut.

DEI BAN TIP KI BRIEW BAROH

A. H. 32.

Ab.

{ :s_1 |m :m .m |r .d :r |d :- |s_1 :- }

1 Nga don Nongpynim baphylla eh,
Jingbha jong U ngan ïai ïaroh,
Ia nga U ïarap kat sha ba leit ;
Dei ban tip ki briew baroh.

Lang : — Dei ban tip lang baroh,
Dei ban tip lang baroh ;
Nga don Nongpynim baphylla eh,
Dei ban tip ki briew baroh.

2. Jingieit, jingisnei ba khlem kut trai,
Jingkmen ruh bashlei U pynïoh,
U kynsai ha ki shiphew hajar,
Dei ban tip ki briew baroh.

3. U da ha jynjar ba ker tawiar,
Jingbha, jingaïei ruh U noh,
A, katno ngam lah khlem da mane,
Dei ban tip ki briew baroh.

4. Jingim bad jingieit ai Un shim lut,
Lynter ruh ha U ngan ïai snoh ;
B U wallam jingpynim baphylla,
Dei ban tip ki briew baroh.

LYNNONG IX

KA JINGSIEWSPAH IA U SAMLA IAKHALAI

C. F. Bosley

Ka jingïathuh ha ka Gospel ïa ka jingpynkoit ïa u bapang-ïapshiliang ka ai ka jingshonkhia ka bakyrpang ha ka byntа ba la shim da ki saw ngut ki lok kiba la rah ïa u sha u Kynrad. Uba ïathuh ïa ngi u ong ba ka la long "Haba u la ïohi ïa ka jingngeit *jong ki*," ba u Trai Jisu U la kren ki ktien ka jingmáp bad ka jingai jingkyrkhu ïa ka met ha uta u briew uba la pang shitom. Uwei pa uwei na ki saw ngut u lah ban sngewkmen ha ka jingpyrkhat ba u la long u atiar ha kaba pynïoh ïa kane ka jingai bakordor ha u lok jong u. Hynrei ym don ba lah ban dawa tang ha lade hi ia ka burom baroh. Da ka jingïapyrshang ba ïaleh lang, ka jingbah bam lah siew dor ka la wan ha u briew uba pang tlot. Hato kata kam long kumta barobor ? Shaphang jong nga hi, katba nga phai ban jngoh ïa ka jingim bakynja mynsiem jong nga, nga ithuh da kaba sngewnguh ba dei da ki bún rukom ki jingpynïaid, kiba ïatrei lang kham tam eh da ki jinglongbriew ba la pynkyntang, ka jingkyrkhu jong ka jingpynim ka la wan ha nga.

Haba kren na ka liang briew, ngam shym pynlong ka jingsdang kaba da pher khyllah. La kha ïa nga ha ka khim jakhlia ba ha London jong ka phang Shathie. Ha baroh ar dong don ki ïingkiad. Hangno re hangno hajan pdeng la don ka kamra mishon ba-iduk. Kawei na ki ïingkiad ka dang ïeng haduh mynta ; ka basah baroh jong kata ka khim ka la kynjah, ba la sar noh da ki jingshna pynbha ïa ki ïing ha kata ka phang. Hynrei ka jingpynjot ïa ki maw bad sorki kam lah ban pynduh noh ïa ka jingkynmaw, bad ngam sngewmat lah klet ïa ka jingshem shitom jong ki sngi khynnah, ba la pynlut ha kito ki rúd ki kiar isih bakylla btái.

Ia ki khynnah jong kata ka khim, ka lynti siang maw bad ka kyrdon maw ki la long tang kita ki jaka ïalehkai. Ka babún na ka por jong ngi la pynlut habar ka kamra mishon, bad kum u khynnah rit búnsien nga ju sngap ïa ki jingïaseng ba ki pynlong hapoh. U phajri Sorbah London u dei shimti, bad katba u ïalap ïa ka Gospel, nga ju shong ha ka kyndon jyngkhangïir, bam don ban iohi, hynrei u nongsngap u bashah shkor bha. Wat naduh kata ka por, kaba sngewphylla shisha, nga la don ka jingkwah ban long ruh u nongïathuhkhana, bad nga la ju leit sha jyngthiah da kaba pynim jingmut ïa la ka jingpyrkhat ba shisien ka sngi ngan sa lah ban pynbang ïa ki nongsngap da ka jingkren jong nga. Ka jinglah ban long kumta ha kata ka por ka paw jngai jngai na nga, hynrei

ka jingkwah long ka ïaidon, bad ka pynshoh-bieij ïa nga katba nga dang thiah pyrkhat ha i jyngthiah rit ba la shna ïa nga ha iingshetja. Khatduh khatwai, haba ka jingsawa ka la kynjah haneng jong nga, ba la pynlong da ki phra ngut kiwei pat kiba ha ïing kiba ïashong ha ki ar tylli ki kamra ba halor ar mala, nga la ïohthiah noh ngak, ban phohsniew biang ïa ka jingthrang dohnúd ba sha khlieh jong nga.

Bam don mano mano ban ïalam ïa ki kjat jong nga sha ki lynti kiba kham dei, katba nga nang san nga la búd ïa ka nuksa jong kiwei pat ki para khynnah samla kiba ïaryngkat rta bad nga, bad ha ki bún kiei kiei nga la kylla long u kynja nongïalam. Ki kam jakhlia jong kiba la san hapdeng jong ngi bad kiba ngi ïashong kim long ki barieh ha ngi, namar ngi long man ka sngi ki nongkhmihkai ïa ki jingleh kiba pynmih ka jinglong sniew akor ha ka long-briew bad ka pynduh ïa baroh ki jingshemphang kloi bani jong ka mynsiem. Ka ïakhalai ka la kylla long ka jingtehmraw bakynsai jong nga, bad nga tbit bha ha ki har rukom jait jong ka. Naduh ki sngi ba dang rit jong nga nga la ju ïalang lok bha bad kiba ïapynïakhalai, bad kiwei pat ki dkhot jong ka kynhún pynïamarehthong, ba la ïai pyndonkam ïa nga da kiba kham san kum u nonglam khubor ha kaba rah ktien ïa ki jing-ïathong. Haba nga la sdang kamai katto katne paisa na ka bynta ïa lade, nga la pyn-donkam sngewbha ïa la ka lad ha kaba pynim-

sngi ïa la ka jingsngewbang ba la pynsan pynrangbah bha sha kane ka kam lamwir ba long bih.

Ha kane ka por, nga la ïalang bad ka kynhún ki khynnah shnong ha ki har rukom ki jinglehkulmar. Ngi la long ka jingpynsheptieng ïa kiba pli kiba ïaid hok, ïa kiba ngi la pynsalia da ki bún rukom. Ki kam runar jong ngi, la kumno kumno, kim long ki bam shym ïohi da ki pulit, bad ha kawei ka janmiet ynda katto katne na ngi ngi la wan jngoh ïa ka thiïatar ha kata ka thaiñ, la kem ïa ngi katba ngi dang ïaïaid baroh shilynter ka surok Walworth, bad la kynnoh na ka bynta ka jingïaleh pynkhein burom. Ngi la pynlut ïa kata ka miet ha thanat. Ha ka Lah Sngi u Blei ka babúd, ngi la hajir ha ka ïingkashari Pulit Lambeth. Ynda la ïashah mai bad mahám ban nym ïai mlien ha ki lynti basniew jong ngi, ngi la ïashah shain kuna, ka jinghap siew jong nga ka da long 7s. 6d (kata, kumba san-piah ei-ei). Ka kyrdan pohjait basniew sat jong ka akor briew jong nga ha kata ka por lah ban bishar da ka jingshisha ba nga siew ïa kane ka kuna na ki jingpynlang kiba nga la ïoh bat kum u sekreteri jong ka kynhún ïaleh phutbol.

Ha kane ka por baroh nga dang ïai leit hi sha ka kynhún jingïalang ki khynnah ba la pynïaid ha ka kamra mishon. La ka tawiar kynhún ha kaba nga ïadon bynta ka la leh ibein khop ïa ka jingai ïing sngewbha ba la

rynbiang kumta ïa ngi, ka da pyndonkam ïa ki lad baroh ba ka ïong bad jyngbuh jyngsat ka ai ha kaba ngin pynleit por ha ki jingkwah brai ïakhalai jong ngi, nga ainguh ïa u Blei mynta ba ïa une u ksai sha kiei kiei ba kham donburom la pynsnoh Dei lyngba jong kane ka jingïatyngkhuh, haba shu ai rukom, ba nga la ïoh jingtip shaphang ka jingkylla ka bamut jong uwei u briew hangta, uba ka jinglong jong u ka la pynlong ïa u u babúdnám ha kata ka dong baroh kawei. La u la shuwa shibún ïa nga, nga la ithuh bha ïa u, bad u long u sakhi jong ka jingkylla baphylla, ba ka jingpdiang ïa u Khrist ka la lah ban pynlong ha ka jingim jong u. Ka kyrteng jong u ka la long u Harold Cleave, shisien u buaid bad u nongïakhalai, bad mynta u Phajri Sorbah London ha ka ling siew Khrong-khajna Ka jingim ba la pynthymmai dur jong u ka la long ka nuksa kaba pyni shai tyngkrein ïa ka ban pynsngewthuh ïa ka bor u Khrist ban pynim bad da kaba sngewthuh tipbriew shano ka jingim jong nga kan lam bad ïa ka jingmih bam lah lait nangta lymda nga pynkylla noh la ka jinglong, nga la sdang ban pyrkhat jur.

Kumba ha kane hi ka por, kawei ka borring thymmai la wallam ba kan ktah ïa nga. Nga kynmaw bha ïa ka jingïakhih mynsiem ba ha kata ka khim ha kaba la tip ba la thung Phajri Sor thymmai sha ka kamra bah, hadien jong ka shiphang por ha kaba ka jingkhmih

pynbeit ba kum kata ka duna. Ka kyrteng jong u ka la long u Sahep Oldham, bad nga, hapdeng kiwei pat, nga ainguh ïa u Blei ba u la jia wan poi sha kata ka thaiñ. Kum ban sdang noh, shen shen u la pynpaw ïa lade hi uba ïasngewthuh bad ngi ki khynnah. Ka khmat ap sharai jong u imat kumba ka don kylleng ki jaka baroh, bad u la shem shen shen ba katto katne na nei ngi ïajuh ban leit sha ka jaka mishon da ki jingthmu ki bam dei rukom. Sbun hynrei da kaba pyneh triang u la pynsngewthuh ïa ngi ba kiba kum kita ki jingpynmlien ki dei ban sangeh noh Kane ka jingïalulia bad ki jingbeh brai jong ngi ha ka ïakhalai ka la pynwan ka jingïadom bajur, bad ngi la kut jingmut bad pynhiarkput. Ha ka taïew ka babúd, nga la ïalam ka kynhún, kiba da ïapyrkhun lang baroh ban pynjynjar, sha ka jingïaseng miet poh-ïa. Ki jingthawbuit jong ngi, kumno re kumno, ki kylla lait sharud, namar ngi la wan noh na ka jingïalang kiba la pynkular ban leit phai ha kawei pat ka taïew, da ka jingthmu shai ban pynphret lut ïa ka jingïakren baroh shaphang ka jingmlien ïakhalai. Ha kane ka kynti da ka jingnúd ban leh arsap, nga la kren pynrem ïa ka ïakhalai kum ka pop, bad la pynngeit ïa kiba búd ïa nga ban pyni ïa ka jingsngewpyrshah ïa kane ka jingmlien da kaba ïarah kti. Hynrei lada nga la jop ha ka jingpynïasaidnia, nga la shah jop pat ha ka jingim jong nga, bad nga iai pynmlien ïa kaei ba nga tip ba ka long ka basniew.

Kane baroh, la kumno kumno, kam lah pynhun ïa ka mynsiem jong nga. Nga tip ba ka dohnúd jong nga ba uta u phajri u dei, bad ba nga bakla. Lehse kata ka long kawei ka daw balei la shem ïa nga bünsien ba nga shait juh ka leit shang sawdong ka jaka mishon. Ha kawei ka miet, katba nga dang ïeng habar, u Sahep Oldham u la khot ïa nga. Nga nang ban tem jingtem ? Nga ong ba nga nang ; ka jingong kaba nga la shem jingeh ha kaba pyni, namar ka jingnang rwai jong nga ka long shai kaba da duna than. La jar katta ruh, la khot ïa nga shapoh, bad nga la shem ïa lade kaba nyngkong ha ka jingim jong nga hapoh ka jingïaseng dwai. Nga la shemphang ba ka jingsngewstad jong nga ka la wallam ïa nga khak ha kyndong. Hangta nga la dei ban shong ha ka stúl tem jingtem, katba ki lok Khristan kiba ïawan jingïaseng ki la ker tawiar ïa nga, ki da dwai shai kdar na ka bynta ka jingkylla ka bamut jong nga hi sha u Blei. Pyrkhat katno ka jingsngewlait mynsiem jong nga haba khatduh khatwai nga lait na kaba shah set kut!

Nga tip ba kiei kiei ki ïai jia ha kata ka ïing Gospel ba iduk. Ki lok samla ba-ïaithuh ithaw jong nga ki ïaphla ba ki la ïoh jingpynim, bad ki dang ïaphla ïa la u Nongpynim. Nga da sngewthuh bha ba nga la ïoh kem ïa ka jingleh kyrpang jong une u phajri ïa nga, katta ruh nga ïai shang tawiar shajan shajan, bad ha kawei ka janmiet nga la pyndem ka mon sha

ka jingsngewkwah bam lah ïaleh pyrshah jong nga bad nga la rung sha ka kamra bah. Ka tarik ka long kawei ba ngan nym lah klet lano lano ruh—22 tarik u Nai Risaw (October), 1924. Hapoh ka kamra, u phajri u la don lang bad shibún ki lok samla, kiba la ïasapra kloi ynda nga la rung ma nga, bad ki la ïa iehnoh ïa nga marwei tang bad u Sahep Oldham. Khlem pynlut por u la kylli pyrshah ïa nga ïa ka jingdonkam jong nga ïa u Nongpynim. Kum kiba bún kiwei pat ki mynsiem ba la pynmaïa nga la phai ktien kylla ba don ka jingpha lade kaba palat than kaba mih na kaba pdiang ïa ka jingpynim. U phajri, la kumno kumno, u la jubab ïa nga da kaba ring lain da u shok ha madan. Ha kawei ka liang u buh u dak J ; ha kawei pat ka liang u dak I. Nga dei ban long uba la **jot** lane uba lait **im**—ym lah lait de kumwei pat.

Ka jár ka la dang ker tawiar ïa nga. Mian mian u phajri u la buh ïa ka kti jong u sawdong ki tyrpeng jong nga, bad u la sdang ban spel :

Ha khmih na khlieh, na kti, na kjat,
Jingsngewsih-ieit ki wan tuid lang.

Ha kata ka khyllipmat ïa ka jingithuhpaw la pynpaw. Nga la ïohi ïa u Khún u Blei ba U sdien halor diengphna, bad ka la long ka

jingsawa jong U ba la ong ha nga : "Dei ïa phi." Nga la phai sha la u lok. "Ngan pdiang ïa u Khrist mynta ka miet," nga la ong. Lang ngi la ïadem khohsiew, bad ïa ka jingim kynriang samla jong nga la aiti sha u Blei.

Katba nga nang leit ïing kata ka janmiet, nga la sdang ban sngew ba nga la pynlong u bieij ïa lade. **Ba la pynim ?** Ka mut aïu ? Ngam shym sngew pher ei ei mynta na kaba nga long mynshuwa ba nga leit rung ha kata ka kamra. Hynrei ha khmat jong nga dang don hi kata ka jingithuhpaw jong ka diengphna, sha lyndet jong ka nga lah ban ïohi ïa "ka jingdum jong kata ka krem jyngtep ba-i-ngiew" sha kaba nga tip ïa lade ba nga la nang phet stet ! Ha ïing, kiwei pat ba ha ïing ki la ïaleit thiah noh. Nga la bret kram ïa lade harúd jyngthiah ha ïingshetja, bad nga la pyrta ïa u Blei shiteng miet, nga da kyrpad ïa U ban leh ei ei bad ka jingim jong nga. Ka jong nga ka la long ei ei kum ka jingïapynkut dor u Jakob. "Trai," nga la ong, "lada phin pynkylla ïa ka jingim jong nga ngan shakri ïa phi." Ia kata ka jingdwai la ïohsngew. Haba khatduh khatwai nga la ïohthiah ka la long ban kyndit thiah da ka jingsngewthuh badap biang jong ka jingpynim, bad ka jingkmen ka bam ju la iehnoh ïa nga.

Nga la long ha kata dang khathynñiew snem. Ba nga kwah ban shakri ïa u Kynrad thymmai jong nga, nga la phla ha khmat ki

para baïa treilang bad nga, bad nga la donbok ha kaba ïoh ïalam katto katne na ki sha ka jingshai jong ka Gospel. Kane ka jingkwah ïa ka ban shakri ka nang jur, bad khatduh khatwai, da ka jingbha jong u Blei, nga la shem ka jaka trei kum u nongphla Khristan da kaba ïaid die Baibl bad kot niam. Hadien hadien, u Trai U la ïalam ïa nga ban pán jingtrei na ka Mishon Sorbah London, bad ynda la pdiang, la thung ïa nga ban sharai hapoh bad sawdong ka Surok Old Kent. Ki snem ba nga pynlut hangta, ha ka nongbah ka Cockneydom, ki long ka jingsngewkynmaw bakordor ïa nga mynta ka sngi, katba nga ïaineh ha la ka jingshakri jong nga hapoh ka jingkhmih ka Mishon kum u phajri ha Morden.

111

U KWAH IA U NONGPOP DUK KUM MA-NGA

A. H. 129.

Doh is D.

{ :d .d |m :m .m |f .m :r |m :d :- }

1. Nga iohsngew ïa khubor baphylla eh
Ia u Khún ha burom ba ha Khlieh eh,
U da wad kum ïa nga, uba snew tói katta,
U kwah i'u nongpop duk kum nga.

Lang : U kwah ï'u nongpop duk kum nga,
Jingieit baphylla, kat kata !
La snám U pynmih namar jong nga,
U kwah i'u nongpop duk kum nga.

2. Haba i ba U dem ha ka diengphna,
Haba sngew prek banep ia U ki sah,
Haba i snám ka tuid, ba U ieit nga u núd,
U kwah ï'u nongpop duk kum nga.

3. Hoid U kwah ki nongpop kordit baroh,
Ki ksangti U da kner ba Un pdiang noh,
N'U Jisu ngam phet shuh, haba daleilei ruh,
U kwah i'u nongpop duk kum nga.

4. Hoid, U kwah da la kti ïa nga b'Un ksoh,
Da jingieit bah ïa nga ba Un kdup noh ;
Hoid U kwah ba ngan sah lem bad U lynter-sah,
U kwah i'u nongpop duk kum nga.

LYNNONG X

U SAMLA PHYLLIEW BITOR KIAD

G. W. Skipper

"Khynnah, sngap ka khubor ïa phi ! U samla George u la ïoh jingkylla ka bamut !" Shikuri ne palat ngut ki briew ki la ïasangeh ka trei bad la shu ïapeit lyngngoh dhang khlem lait ang ha u nongkren. Nangta, ynda uwei hadien uwei ki la lait kren, ki la pynpaw, da ki ktien krenbeinblei, ïa ka jingbamsngew lahngeit jong ki ha kaba kum kata ka j newan ïathuh. "Kylla ka bamut ? U George jong ngi ?" la kylli u bajan tam na ka kynhún. Nga paid ka khmat jong nga. Balei, phin sa ïathuh ha nga pat ba ma nga ngam kylla dih shuh. Wat wan ïaid ban kren jakhlia shane. Nga ïathuh ïa phï ba lada u samla George hi u ïoh-sngew ïa kaba phi pynlong kam kai ïa u un shamok dar ïa ka shynrong khlieh khleh bieij jong phi."

Hynrei ïa u nongrah khubor ym lah pyn sngap jar satia da kaba jem. "Phi sumar ïa la u thylliej tien-don-akor la jong ha ka khlieh jong phi, bad pyllait suk ïa lade na shibún ka jing-shah shitom," u la kynthah ha u para baïatrei lem bakren bein ïa u. "Ngam wan ïathuh ïa phi ka puriskám ki tymmen kynthei hynrei ïa ka

jingshisha bakhia. Nga la ïoh ïa kata na u George hi. Hamar ba nga dang wan rung ha ki khyrdop ïingshetkiad, nga la ïakynduh ïa u, ba u pynheh la kat u 'iar-ryngkuh samla. "Are George," nga la ong, "Ka bok aïu mynta ka por phi ïoh ? Phi la palat biang ïa lade ha kaba bat kiad ?" Hynrei u George ym imat ba u ïohi ïa kaba nga mut. Da kaba leh khia thew la kum u phajri tymmen hi, u shim ïa nga na ka kti, bad ong : "Bill, lok barim, nga la ïadep katto bad ka kiad. Ka lah ban long ba ngan dei ïaphylliew bitor lem kum ma phi baroh, namar nga dei ban kamai ban ïoh ïa la ka bám. Hynrei ngeit ïa nga ba ka leit lut baroh ha u bitor hadien habud, bad ym sha u pdot jong nga shuh. Hynne ka miet nga ïoh jingkylla ka bamut. Nga lah shim ïa u Trai Jisu kum u Nongpynim jong nga. Bad kata dei kata !"

Ki jingïarkhie kyrhuh ki sawa ha ka jingïathuh. "Phi long u bieij uba kham khraw ban ïa kaba nga pyrkhat ïa phi, Bill," la kren kynthah uwei na ka kynhún. "Phim ïohi ba u George u dang ring pat ban pynkyllon na ka kjat jong phi ?" U Bill u la kren pyrshah ba um shym dei u bieij, bad ba ym slem ki baroh kin sa ïa ïohsngew ïa ka jingïathuh na ki rymmiang shyntur u George hi. Ka jingpeit ba-isaitmet nangta ka la kiew ha ki khmat jong u ba kham rangbah. "Ngam ngeit ïa ka shikyntien ruh," u la kren jam, "hynrei nga ïathuh ïa phi baroh ba lada u George ne mano mano uba

wan sha kane ka kam phylliew bitor kiad da ka jingïakren niam pynkjeh khúnlung, ngan shamok tyngeh tyngeh ïa kata na u kham stet ban ïa kaba nga dih shi klat ka kiad na kaba bha tam eh."

Ngam shym la don ka jingsngewthuh bakla satia ïa ka jingkhih kulmar ba yn pynlong hapdeng ki para baïatrei jong nga da ka jingleit pynbna ïa ka jingkylla ka bamut jong nga. Te pynban, la katta ruh, ngam shym la pynkhreh ïa ka jingleit ïohi ïa ka jingleh ibein sniew mynsiem kaba la wan ha nga haba khatduh khatwai nga la buh la ka khlieh ha ka jyngkhang. Ki la dang ïa ap lut ïa nga baroh, bad la ker tawiar pynstet ïa nga da ki jingthnam jong ki jingkylli, bad ba la pynrap de bad ka jingkren sniew. "Une la wan. Alle hangne, khynraw. Mynta phi lah ban pynlamler da lade hi ïa kane ka jingkren khleh bieij. U Bill u ong phi la ïoh hana ka jingkylla ka bamut. Ai ngin ïohsngew aïu phi don ban ong shaphang kata?"

Katba nga phai dien biang sha kane ka jingleit ïohi, nga phylla ha ka jingaiei ba dei ka jong nga ha kata ka khyllipmat, kaba pynlah ïa nga ban phla ha khmat kata ka jingtawiar ki lok kiba byrngem bad ïarkhie-bein. Bad pynban, ngam ju la duna ka jingshlur, la kumno kumno na ka rukom jait leh ki mrad.

Nga la pda plum ïa lade. "U Bill u dei," nga la ong. "Lada phi kwah ban tip, nga la rai hynne ka miet ban long u Khristan, bad ngan nym phai dien na kata."

La don beit ka dorbar soitán bapaka jong ka jingïahalla bulla ha ka jingpyrkhat ba nga kylla Khristan. Hynrei na ka jingïahalla bulla la kylla mian mian pat sha ka jingshah kynthah sni bakthang katba nga bad la ka ingdong ba kynshah ha ka kynroh, nga la peit pyrshah ïa la ki lok para baïatrei lem jong nga. "George Skipper u Khristan !" ki la ïajléw. "U samla phylliew bitor kiad ba un kylla riewkhuid O, nga paid ki khmat jong nga, ka la bha than eh ! U briew basniew tam eh ha ïingshetkiad un kylla mynleh riewblei ! Khmih hangne, samla. Ia ka budnám jong phi ym lah ban pushara lieh shuh da ka jingkren niam. Uwei pa uwei u tip u khynnah uba kumno phi long Lehse phi sheptieng ïa ki pulit, mo, bad phi tharai phi lah ban ïaid buhrieh na ki da kaba shu deng u shandang phajri ha ka ryndang jong phi." Kine, bad kiba kum kita, ki jingkren kynthah, kiba la pynkhynwin ïa ki lok jong nga.

Ka long baroh kaba shisha. Uba sniew haduh katno ba nga la long, nga la tip ïa lade ha kata ka khyllipmat ïa kaba ngam ju la tip mynshuwa. I pa i la hikai ïa nga ban dih bad ban smái bad nga pynpaw uba shah hikai bha.

Shuwa ba ngan lait na ka jinglong khynnah jong nga nga la kylla long u nongïalam rangbah ha ki har rukom ki pop, bad ryngkat bad kiwei de kiba na ka jait kum ma nga ngi la pynshyrkhei ïa kata ka dong. Ia ki mat kti jong nga la tieng, da shibún kiba kham san ban ïa nga katba ki kmie ki don daw ban kren sneng ïa la ki khún ban nym ïalang lok ha ka jingïalang ha kaba nga don ma nga. Haba ngam shym da buaid than eh tang kat ban tipbriew, nga la pynlut la ki por ba nga lait ki jong nga ha kaba ïakhalai ha ki kyndong bad ki lynti ïaid badum, nga da sumar thik pa thik ban don ha ki jaka bam poi pulit.

Haba khatduh khatwai nga la ïoh jingtrei ha ka ïingshetkiad kata ka dong, nga la jám ha ka lynti basniew tam ïa kaba lah ban pyrkhat ha ki akor briew ki jong nga, namar la pashat beit ïa nga ha ka lynti jong ki jingpynshoi ha kiba nga ngop de kloi. Ka kam phylliew bitor kiad hi ka ai kyrhai ha nga ka lad ïa ka ban pynhun la ka jingsliang kiad bapynbuaid, katba ki paralok kiba nga ïakhleh ki la long baroh na kajuh ka rukom briew, kumba long ma nga, bad ki pynshlur ïa nga ha ki jingmlien bajakhlia jong nga. Ha ka jingshisha nga la bit bha ïa ka dujok ding.

Ka jingkylla ha ka jingim jong nga ka la wan ha ka rukom kaba phylla. Ngam kynmaw ba nga la ju rung ïa ka jaka mane ha ki por ka jinglong khynnah jong nga. Kam ju long ka

rukom ha ïing jong ngi ! Haba nga la kum leit la shu ring patóm ïa nga hangta. Ka jaka khmih pastor ha kaba nga la don ka don u pastor ïalap ba im mynsiem, uba bsuh ha ki nongtrei jong u da ka kynja jingshitrhem mynsiem jong u hi na ka bynta ki mynsiem briew. Hapdeng jong kita la don u nongïalam jong ka Skul Pynpaw ki khynnah, u bam sngewhun ïa ki khynnah samla ban shu poi kai sha ka Skul Pynpaw, hynrei u da pyndonkam ki buit bad ki rukom leh jong u serjon shipai ha kaba pynwan shipai thymmai, u la mih shabar sha ki surok ban wad ïa ki, bad u la pynkohnguh ïa ki ban rung. Dei ha kawei na kine ki jinghiarthma ring shipai thymmai ba u la ïakynduh bad nga. Ka jong ngi kam shym long ka jingïalang baheh bad ïa ka nám jong ka la tip bha sha bŭn na ki pastor, bad, une u nongtrei ba palwán hapdeng ki khynnah u la ithuh ïa nga shisyndon. Ngam shym khmih lynti eh ba un khot ïa nga sha ka klas jong u, bad nga dang pynkhreh ka jingkren kynthah basniew shyntur, katba, da ka jingsngewlyngoh ngain jong nga, u la kynrup ïa nga na u jyngteh ryndang sopti, bad u da bat skhem skhak ïa nga da ka jingksoh bat ba ngam lah ban lait, u la ong de : "Alle samla, nga kwah ïa phi ban wan sha ka kamra bah Mishon bad nga."

Uta u briew u long u bastad ha ka buit ïalehthma. Ka jingpynap jong nga ka pra wur,

ka jingïapyrshah jong nga ka twa thiaw. Ha ka dohnud jong nga, nga la sngew burom shisyndon ïa u trai kata ka kti kaba la bat skhem skhak ha ka jyngteh ryndang sopti jong nga. U la wallam ïa nga ha ka jyngkhang ka kamra mishon wat shuwa ba ngan tip hangno nga don. "To, kein, katto," u la ong, ynda, u la shop ïa nga shapoh. "Hangne dei ka klas jong nga. Mynta shong khop, bad sngap ïa nga."

Ka la don ka jingsngew lyer bapher ïa nga, naba ngam shym la ju leit jingïaseng niam mynno mynno ha ka jingim jong nga, bad ngam tip kumno ban sngew shaphang jong ka. Nga la pyrkhat phet, hynrei ka khmat u nonghikai kliaw ha nga, te bad ki jingkynmaw jong kata ka jingksam ba kum ka halai ha u pdot jong nga nga la rai ba ka lynti ba kham bha ïa nga kan long ban shong lyngba ka ding bad ban sumar ban nym shah kem shuh sa shisien. Hynrei ha ka khyllipmat bam poi pyrkhat, nga la ai ha uta u nonghikai ïa la ka kyrteng bad ka jaka ba nga shong. Ha ka Sngi u Blei ka ba bud, une ngung ha jyngkhang u da tyrwa ban ïaleit lam ïa nga bad u sha ka Klass Pynpaw. Ym don lynti ban lait nangta. Kumta ba nga leit kaba arsien.

Mynta ba nga don ïa lade ha ka jingshakri Khristan, nga peit sngewburom ïa kata ka jingïailah uta u briew naduh la ka dohnud

baroh. U la tip ba ka jingkhlain dohksah ka lah ban jop shibynta jong ka lynti, hynrei ba ka don la ki pud. Kumta u la phai sha ka ban leh sbun, bad u la khot ïa nga sha ïing jong u ban dih sha. Ha kane ka rukom, u la jop ïa ka dohnud jong nga, bad la katto katne na ki lok jong nga ki la rkhie bein ïa nga ba nga leit hap ngok ha "u lok riewblei," nga la snoh ha la u lok thymmai jong nga, bad la byrngem ban ai ïa kiwei de shi talon lada kim pyrkhat la ka kam, bad ban iehnoh ïa nga ban leh katba nga mon.

Hadien katto katne por ha ka klas jong une u briew bariewblei, la pynkohnguh ïa nga ban ïasoh ha ki klas pynskhem ïa ki nongpyrshang ba da u pastor, ha kaba ïa ka Lynti jong ka Jingim la pynshai bha kdar. Katba ter shi ter ki jinghikai ki la nang ïaid, u pastor u la sngewdei ban tynjuh ïa ka kyrdan jingsngewthuh ba kynja mynsiem jong kiba shah hikai jong u, bad ha kawei ka janmiet u la kylli ïa kito baroh ban ïeng kiba la ïohpdieng ïa ka Jingai jong ka Jingim. Ka la long thik ka lad ba nga la kwah bad ha ka jingkmen u nonghikai jong nga bad u pastor, nga la long hapdeng ki banyngkong ban ïeng. U Khrist u la pynim ïa nga, bad nga tip ïa kata.

Ka jingïohi ha ka ïingshetkiad ha ka step ka babud nga la lah ai jingbatai. Nga la nud ban ïeng shlur, nga da ngeit ba kam dei tang ka

kamram jong nga ban leh kumta, hynrei ba lehse kan pyni ïa kalynti bajem eh ha ka bakut. Ki jingkyrmen jong nga, la kumno kumno, ba ki briew kin klet shen-shen noh ïa kata ka jingjia ki la poi sha ka ban shah sangoh jur tyngeh. pynban. Katba ki sngi ki nang ïaid, kim man ai lad khlem da rkhie pynrem ïa ka jingleh jong nga. Ba nga long lypa u badom riang, nga la thrang ban ïashoh bad ki na ka bynta ka jingpynkthang mynsiem jong ki, bad ñiar ba ngan lah synshar hi ïa lade. Kumta de, ki jingkynnoh bein jong ki ki la palat ïa kaba nga lah ïa ka ban shah. Nga dang shong harud ka pipa kiad, bad nga da phylliew kiad ha ki bitor kiad haba uwei na kita ki briew u la wan sha nga, nangta bad ka jingsmái bad jingwiat bein briew u la kren kynthah : "Are, George ! Phi dang dwai hajrong kiad ? O, ko George riewkhuid, ka kiad bad u baphylliew bitor kiad ! Jia la khein ki ingkrung jong nga ! O ka biria aïu sang sha, kum kane !" Phuk phak, joit halor ka met jong u. "Ngan pyni ïa phi kumno ban pynlong kam kai ïa nga," nga la kyrhuh lar-en. "Hih kato !" Ka jingkura ba la thew beit thik jong nga ka la pynkyllon krang-lyng-krang ïa u ha madan. Hynrei joit sa shisien pat u ïeng ha ka shisekhon, bad u la pynphai kylla shikura. Ka jingïakhruo da ïeng hangta ka la ïaid jur, ha kaba khatduh nga la jop, bad nga la ai ïa u nongpynsaja jong nga kaba kum kata ka jingkura basngewmet hi jun kaba um ju lah klet shuh.

Nga tharai ba ka jingïathuh jong nga ka dei ban nang ïaid ba kane ka jingpyni khlain ha ka bor met ka la pynjem jai ïa ka jingkren kynthoh bad la jop ïa ki nongshún jong nga. Kaba kum kata, phewse, kam dei satia. Kita ki briew ki la kut jingmut ban nym ai jingsuk ïa nga shisngi ruh. "Ki arsap lehmynleh," bad "ki riewkulmar leh riewblei," ki la long ki ktien ba la ïai pynmih na ki rymmiang shyntur jong ki, katba ki da pyndonkam khnang ki tien sih tien jakhlia ha khmat jong nga ba ki da tip ba mynta kin pynmong ïa nga. Tói ryngkat bad ki jingsneng pyni u pastor ïa ka jingleh jong nga, khek shi khek nga la ïadom bad ki, bad nga la ïakynrup kum u khla. Ym don jingthmu babha ei ei da kaba leh kumne ; shisha kein, ka la nang pyningkhong pynban shuh shuh ïa ki, bad ka la pynmih ki jingkren kynthoh ba kum kine : 'Ki riewkhuid jemnud kim ju dei ban ïashoh. Ki dei ban shu shah da kaba thiah lyter ïa lade ha madan, bad ban shu ong, 'Sngewnguh ïa phi', bad ban rwai jingrwai niam hadien pat ha ka rukom pyrthuh bud kumba leh ka tuta."

Slem slem nga la wad ïa ka jingaiei u Blei ban pynlah ïa nga ban ri la ka jinglong ingkhong ha pyrshah ka jingpyndom. Wat ynda nga la nang ban shah ïa ki biria basngewsaitmet jong ki shaphang ka jinglong Khristan jong nga, ka snám jong nga ka ju khluit haba nga ïohsngew ïa ki ba ki kren

jakhlia ïa ka kyrteng u Trai Jisu hi, bad nga ju thrang ban ïatalon bad ki. Hynrei la pynsangeh na shapoh ïa nga, bad mynta ka sngi nga pynkhreh ïa ka jingaiei kaba la lah ban pynjuh ïa ka jinglong runar riewkhlaw ba kum ka jong nga. Nga la sdang ban peiphang ba ki jingpyni ïa ka jinglong dom ka pynsniew pynban ïa ka jingphla jong nga, bad haba la ïoh ïa ka jingjop thiaw, nga la nang ïaid shaphrang ha kaba ïai phla ha khmat ki briew. Nga la iehnoh ki kot rit ïa ki ban pule, da kaba kyrmen ba wat la kin nym sngap ïa nga, ki lah ban sngewkwah pule ïa ki sla ba la shon. Na ka bynta kane nga la shah mai jur da u nongkhmih trei jingtrei, uba la ïathuh ïa nga ba ka ïingshetkiad kam dei ka jaka ïa ki kot rit ne niam !

Hato lah ban phylla ba nga la sdang ban wad jingïohlait na kane ka kam, kaba don ki jingïalanglok kiba pynpoh briew kumne ? Nga la soi ïa ka kot pynkular ha ka jingkylla ka bamut jong nga, na ka bynta jong kata, shisha de kein nga la shah pynjynjar de. Ki briew hangta ki kynnoh ïa nga ba nga dih kiad rieh, bad tengteng de ki jingjynhaw kiad ki rung ha ka khlieh jong nga haduh ba nga sngew kum ban tyllun da ka khlieh haba nga leit sha ïing, bad nga sheptieng ba ki briew kin ngeit ïa kata ka jingkynnoh. Kumta nga la ïasylla bad u lok jong nga, u pastor, bad lang ngi la ïawad ïa u Trai ba un plie lad ïa nga ha ka jaka trei ka ban kham ïadei.

Kumno u Trai u la jubab ïa ka jingdwai jong ngi ka long ka bajrong than ka jingïathuh ïa ka ban ïathuh. Ka biang ban ong, U la jubab ïa ka da kaba plie ka jyngkhang sha ka kam Khristan. Nyngkong eh kum u kapten jong ka Kynhún Shipai Balang, bad mynta kum u Phajri Sorbah London, nga la ïoh jingkmen ha kaba pynbna ïa ka khubor ka Gospel ha ki bynta baroh jong kane ka ri, bad khamtam eh hapdeng ki baduk. Bad ha ka jingtrei jong nga baroh, nga la pynshisha ïa ka jingkordor bam lah kheindor ïa ka jingphla jong nga hi ïa ka bor u Blei ban pynim bad ban ri sumar ïa uba phylliew bitor kiad, ba la dih buaid jakrak, bakrenbeinblei bad baïakhalai.

PYLLAIT UWEI !

Namar ngi la ïalong kiba ïatrei lem bad u Blei
Korinth iii : 9.

Ab A. H. 14.

{ s_1 :m :- .m |m :f :m |r :s_1 :r |d :- }

1. Bak ha jingatphyllung mynsiem ki ïap,
Pyllait uwei ;
Bak ha ka khriang ba ka pop ka pynháp,
Pyllait uwei !

Lang. Isnei mynsiem ki ban ïap, dwai bad trei ;
Pynkloi mynta ban pyllait im uwei ;
Te da ka bneng ha dohnud kan kyrsei ;
Pyllait uwei !

2. Bak na jingdum miet ka pop i-shyrkhei,
Pyllait uwei,
Iathuh ï'u Jisu ïalam sha jingshai,
Pyllait uwei !

3. Bak ha ki lúm don baïaid bieij sakma,
Pyllait uwei,
Jngai bak-ly-bak na ka ri basngewbha,
Pyllait uwei !

4. La ki baieit ne nongwei, katba dei,
Pyllait uwei,
Leit ha ka bor u Mynsiem ba theh sei.
Pyllait uwei !

LYNNONG XI

KA JINGPYLLAIT HA IJIPT

GEORGE W. KEVAN

U Nongpynim haba u dang khúnlung u la leit hiar sha Ijipt, ban lait na ka jingbitar lep ka jong ki briew. Nga, ruh, nga la leit sha Ijipt, bad hangta nga la shem ïa u Jisu Khrist u Trai kum ka lynti ka jinglait jong nga na ka jingkhúm jong ka pop.

Ka jingïathuh jong nga ka long ka jingphylla ïa ka bor jong ki jingdwai ka kmie. Namar i mei jong nga i la long ka kynthei jong ka jingngeit, iba bad i pa jong nga, i la wad ban pynmlien ïa nga naduh dang rit ha ki lynti ka hok bad ka jingshisha. Lehse ka la long ka bor bat lakam jong ka ïing jong nga kaba la khang ïa nga ha ka por khynnah na kano kano ka jingkhlad basngewsih na ka lynti ka jingïaid beit jong ka akor-briew. Nga la don ka jingsngew ñiew-kor katta katta ïa la ki kmie ki kpa kat ban nym wallam kano kano ka jingjahburom halor jong ki da kano kano ka jingsyntuid ha ka pop, la lehse ngam shym shempl ang ïa ka bor jong kane ka jingai pyrkhing tad haduh ba nga, da ka jinglehmon sngewbha jong nga hi, nga la pynkhlad ïa lade na ka bor badei ïaroh jong ka.

Nga la long dang khathynñiew snem haba ka Thma Bah ka la khie. Ki samla shynrang, kiba tam snem ïa nga tang da ki khyndiat bnai ki la leit pynïasoh ryngkat sawdong jong nga, bad, kumta nga pyrkhat, ban "leit ïohi pyrthei." Nga la ïaleh pyrshah ïa kata ka jingpyrkhat ba nga dang shu snoh ha u saijainkup i mei. Nga la long hi u rangbah kum uno uno na ki paralok baïalong shipai jong nga, bad nga la pynskhem jingmut triang ba ngan shem ka lad ban lait na ki jingring pyrkhing ïa nga da kaba rung long shipai. Khlem pynpaw la ka jingthmu jong nga ha ïing, nga la pyni ïa lade ha ka ophis pdiang shipai thymmai, bad ki la pdiang artat. Ka jinglong khynnah samla jong nga ka la khang ïa nga na kaba háp buh kumne kumne hapdeng kiba ïaleh ha khmat ka madan thma, hynrei la phah ïa nga ban shim bynta ha ki ksing jong ka kynhún nongap. Ban da nga la ai jingtip thok shaphang ka rta jong nga, ki kmie ki kpa jong nga kin jin da la lah ha ka jingpyrshang jong ki ban pynshah beh kam, hynrei namar nga leit trei kam kum u khynnah, ki jingpyrshang kyrpad jong ki ban weng noh ïa nga na kata kim pynpatiaw ei ei ïa ki bahaïor jong nga ha ka kam shipai. Nga la sah ha ka Kynhún Shipai.

Tang mar ïadap khatphra snem la phah ïa nga sha Phrans. Kata ka la long ha u Naitung (July) 1915. Ka jingïaleh baradbah ha kaba nga ïadon bynta ka la long ka Thma ha Loos, bad hadien kata nga la ïaid lyngba ka jingïaimeh

ding bajlán jong ka Somme, ha kaba kiba kham bún na ka kynhún ba ïaleit ryngkat bad nga ki la shah sár phar. Ngi la ïatrei kynthér kumba 8C0 na ngi. Tang shispah na ngi ki wan phai kylla.

Ha ka snem 1916 nga la pdiang sngewbha ïa ka khubor ba nga la shah pynkynriah na ka Phang Sepngi sha Salonika. Hangne, pat, la pyllait im phylla ïa nga napdeng ka jingmynsaw namar bún na ki para baïaleh jong nga ki la thiah sar da ka khieshoh rih, na ki jingpynjulor jong ka nga la lait thaw. Katba nga phai dien biang sha kito ki sngi, nga phylla ha ka jingeh dohnud jong nga, ba ha pyrshah kiba kum kita ki jingpyllait ba ïai jia bún búnsien, ngam lah ban ithuh ïa ka dak ka shynriahti u Blei. Lymne ngam ju da pyrkhat than eh ïa i mei ba ïai dwai ha ïing, iba da ki jingïaiïasaid bakhlem pud jong i la pyndon burom phylla eh.
Na Salonika la phah ïa ngi sha Ijipt, ban pynlong shibynta ha ka kynhún Hiarthma Ijipt kaba tur pyrshah ïa ki Tork ha Palestain. Kumta la wan ha nga ha ka jingïaid ban leh la ka kamram kum u shipai, ka jingshem ïa kaba bún kin khein ba ka long ka kabu bam lah khein dor ban ïuh kjat ïa kito ki jaka ba la juñiew kyntang da ka jingïasnoh jong ki bad ki kpa tymmen, ki nongïathuhlypa bad ki lyngdoh, bad da u Khún jong u Blei hi. Nga tharai nga pyrkhat ïa kine ki jingïasnoh bakhuid katba nga nang ïaid lait ïa ki shnong rit jong ka Pales-

tain Bashathie, ha ka lynti sha Jerusalem, ba dang sah hi ha ki kti jong ki nongshún. Hynrei ka jingring jingmut ka long ïa kaba la dep, bad tang katta ym don tam shuh. Nga la duh ïa ka jingkmen kaba la dei ban long ka jong nga lada nga la khmih ha kito ki jingïohi ba ai jingkyrkhu da ki khmat jong u Khristan.

Hangno re hangno shabar Jerusalem ngi la ïaleh ïa u nongshún. Dei hangne ba ïa u Jisu Khrist la sahnarphna. Nga tip ïa kata. Nga la khmih sha khmat lem bad ki para baïaleh jong nga (namar don ei-ei ka jingsngewshit mynsiem jong ki nonghiarthma bakhuid ha ka kam shlur jong ngi) ïa ka ban ïoh rung ïa ka Sorbah Bakhuid nadien jong ki Tork kiba kynran ïaphet. Pynban kam long satia da kumta. Shabar ka Jerusalem, ha kaba u Jisu u ïap, nga la kyllon uba mynsaw. Hangta ha ban sa ïoh kem ïa ki jingïohi bad jingïohkhmih kiba la long ka nongrim bashong tynrai jong ka jing-ngeit bakynja mynsiem i mei jong nga, u angel ba ap ïa nga u la iehnoh ïa nga. Ne hato kane ka jingipaw bam lah poi ha ka jingshisha ka long ka jubab bapahuh-hai jong u Blei ïa ka jingdwai ba ïaikyrpad ka jong i mei ?

Ki la phah kylla ïa nga sha Ijipt, sha Aleksandria, ban shah sumar ha aspata. Katba dang phah lam ïa nga shata u shakri bapawnám jong u Blei u dang leit jingleit na la ka Ri sha Ijipt na ka bynta ban pynlong ki jingïaseng ïalap

hapdeng ki shipai. Uta u briew u la ɨm, John Mc Neill ba la ïap, ba la thung da, jingbha u Blei ban long ka lad ha kaba walla, ïa nga sha ka jingkyrkhu jong ka jingpynim.

Nga la sdang koit biang pat ha Aleksandria haba nga la ïohsngew nyngkong ïa ka kyrteng u John Mc Neill. La pyntip ba un pynlong jingïaseng ha ka Y. M. C. A. (Ka jingïalang ki Samla Khristan). Ka jingai jingtip kam ktah ei ei ïa nga. Ki nongïalap bad ki Y. M. C. A. kim dei ha ka lain jong nga. Ha kane ka por nga la iehnoh ïa la ka jingpynsan pynrangbah kum u Khristan jngai jngai shadien. Lada ngam shym kham sniew ban ïa ki lok jong nga, nga long uba sniew kat uno uno na ki bad u nongïalam rangbah ha ki babún ki jingthawkulmar ki jong ki. Lada nga ïoh hi tang ka lad, ym don kano kano ka rukom leh pop ba ngam kloi ban pyrshang kai shisien bad, lada nga bang ïa ka, ban ïai leh ïa kata ba nga la shem thymmai. Ha ka ïakhalai nga da tbit shirukom, bad nga kam kynti ïa ka liang bakynsai tam jong ka jhad na ka bynta ka jingpynleh sngewbha ïa ka kynhún barit jong ki lok jong nga. Ynda la dum, haba ïa ka kynhún shipai la tharai ba ka ïohthiah, kata ka jaka ka la pynbyrngia ïa ngi da ki kynta ha ban da miet thlip. Bad shibún ka tyngka ka ïakylliang kti na uwei sha uwei halor hangta.

Katba ki sngi ki nang ïaid, ki briew ki la sdang ban ïakren shphang u John Mc Neill bad

ka jingïalap jong u. Nga la sdang ban sngewphylla ha lade uba kum uei eh une u ebanjelis ba ki ïakren. Nangta shisyndon, nga la kut la ka jingmut baroh ban leit sngap kai noh ïa u. Nga la rah ktien ïa la ka jingthmu ha u Jock, u lok ba thepmynsiem jong nga. U Jock u la rkhie bein ïa ka jingpyntip jong nga ïa kata ha u. Aïu nga kwah ha ka jingïaseng niam ? Hynrei nga la kut jingmut ban pynhun ïa la ka jingkwah tip jong nga.

Nga lah ban ïohi ïa u ebanjelis mynta, katba u nang ïeng ha kata ka rynsán ïathuhkhana ha Aleksandria, u da ïalap ïa ka Gospel ha ka jingkren beh er-pyngngad hir hir sha u paid nongsngap ki shipai Tommi. Ka dkhot jong u ka la long. "Ba haba nga ju long uba matlah, mynta nga ïoh-imat." Ngam pat ju ïohsngew kaba kum kata ka jingïathuhkhana mynshuwa: ha ka jingshisha, kam dei satia kum ka jingpyrkhat jong nga shaphang ka jingïathuhkhana. Nga la rkhie shitrhem ha ki biria kai khutia mutia jong u ; hynrei haba u la kren shaphang u Jisu Khrist u Trai, nga la háp hapoh ka jingpynshohbieij bajur. U Nongpynim ba la sahnarphna u la kylla long uba shisha ha nga, ka banyngkong ha ka jingim jong nga. Ngam ïohi shuh ïa u nongïathuhkhana, bad ha ka jaka jong u nga la ïohi tang ïa ka diengphna ha kaba u Jisu u la ïap shabar ka Jerusalem. Khatduh khatwai, haba ka jingsawa Scot bajlán ka la kylli la don ne em mano mano ba mon ban

aiti ïa lade ha kata ka miet sha u Nongpynim, ka kti jong nga joit ka rah. Ka jingjám ba nga shim ha kata ka khyllipmat ka la long kaba thikna bad ka bam lah kylla shuh. La pynim ïa nga, bad nga tip ïa kata ; bad ka jingkmen jong u Trai ka la long ka bor jong nga.

Ka jingtynjuh nangta pat ka la dei ban bud. Hangtai ha ïingjaiñ nga tip ba ki lok jong nga ki dang ïa ap ïa ka jingwanphai jong nga. Ki kot ïakhalai kin sa pynphriang, bad kawei ka kti ba la pynkhreh na ka bynta jong nga shen-shen mar shu ïapoi. Ka jingriew ki tyngka ka sawa tling shi tling ha ki tyndong shkor jong nga katba nga nang ïaid shajan shi shajan. Hato nga lah ban ïeng skhem ? Hapoh ka suin-bneng Ijipt nga kyang jingïarap na u Blei.

Nga la khyndied wang ïa ki pyrda jingkah jong ka ïingjaiñ, bad nga la rung kluk shapoh. Ha ka jaka ban ïasnoh lang ïa ka jingïatawiar ki briew kiba la dem duriap ha ka jingïalehkai jong ki, nga la khyllie ka jingthiah, bad nga la dem khohsiew halor jong ka, ïa ka ban dwai. Ngam lah ban ong ba nga dwai. Nga kyiuh than na ka bynta kata. Hynrei nga tip ba nga dang phla ïa la u Nongpynim ba dang shem thymmai jong nga. Ki la shu ïapeit baroh ha nga mynta. Nga sngewthuh ïa kata. Nangta ka jingsawa, kaba pynpaw ïa ka jingsngewphylla bajur *"Khmih ha u tymmen George !"* Nga la ïeng joit bad peit pyrshah ïa ki lok jong nga.

Aïu ba nga la ong, ngam lah tip shuh ïa kata mynta. Hynrei, ha ki ktien thlún, nga la ïathuh ïa ki ba nga la ïakynduh bad u Jisu, bad ba U la pynim ïa ka mynsiem jong nga.

Ka jingsngewshohbieij bam lah ban ngeit, ha ka jaka ka jingpyndik sat ïa nga, ka la bud hadien ka jingpynbna jong nga. Ki la pyrkhat ba nga lamwir lane ba nga buaid. Hynrei haba nga la ïai ban ha ka rukom im Khristan, ki la sdang ban peitmat bad ban sdang peit thuh. Ha ka jingkren pynkohnguh jong nga, ki la ïasynrán lem ïa nga ïa ka ban leit sngap ïa u briew uba ka khubor jong u ka la pynkylla khongpong khongdeh ïa ka jingim jong nga. Bad shuwa ba ka jingïaid ïalap jong u kan kut, shiphew na' ki lok bajan eh jong nga ki la aiti ïa la ka jingim jong ki sha u Trai Jisu Khrist.

Bún mynta ka sngi ki ïadwai na ka bynta ka ribaibal. Ngi *la ïohi* ïa ka ribaibal ha kata ka ïingjaiñ ha Ijipt. Ha ka kynhún Shipai ym dei ban don ki jingïaid shiliang kjat. Ka kam Khristan ka dei ban aiti lut la ka dohnud baroh lane ym donkam satia. Ka kynhún barit jong ngi kaba la kylla ka bamut ka la pluh da ka jingshitrhem na ka bynta u Khrist, bad ngi la ïamih shabar ban jop sa ïa kiwei. Ki jingïaseng madan ki la long ka jingtur banyngkong jong ngi. Ki para shipai jong ngi ki la tawiar sawdong ha ka jingbún kaba la pynlyngngoh, ba la pynsngewphylla da ka jingnangkylla bam

khmih lynti hapdeng jong ngi. Ngi la long ki nongïalap bam pat ju mlien, hynrei ngi la tip ba u Khrist U la pynim ïa ngi, bad ngi ngeit skhem ruh ba U lah ban pynim ïa ki paralok jong ngi. Kane ka la long ka Gospel ba ngi la pynbna, bad u Blei U la kyrkhu ïa ka, kumta ba uwei hadien uwei ha ïingjaiñ Mustapha u la ïasoh bad ka kynhún barit jong ngi, ha ka jingphla jingngeit.

Shen-shen ka kynhún jong ngi ka nang roi katta katta ba ngi la sdang ban phai sawdong ban wad jaka ha kaba ngi lah ban ïalang ban ïamane. Da kaba bat ïa ka jingshlur jong ngi ha ki kti jong ngi, ngi la pynpaw ïa lade ha khmat ki bahalor kiba ha ka kam shipai da ka jingleit kyrpad jong ngi ba ngi lah ban pyndonkam ïa kawei na ki ïingjaiñ ba kham heh ïa ka ban ïapule minot ïa ka Ktien u Blei. Ka jingkyrpad jong ngi ka la wallam ka jingmynjur bakylluid mynsiem, namar ki bahalor ki la ap ïa ka jingnangroi jong ngi da ka jingleh sngewtynnat. Kawei na ki ïingjaiñ bah baheh duh la buh ïa ka ban pyndonkam ma ngi, ha kaba, ryngkat lang bad kiwei pat ki para Khristan shipai, nga la don ka jingkmen ha kaba pynïaid ïa ki ter shi ter ki jingïaseng ha kaba bún na ki rangbah ki la shem ïa u Nongpynim. Ka la long ka kabu ksiar, namar ki shipai ki la dei ïaid lyngba ka Aleksandria da ki spah, ki da pynlut tang khyndiat por hangta shuwa ba kin leit shim la ka jaka ha khmat thma. Bún na ki rangbah ki

la pdiang ïa u Trai Jisu ha kata ka ïingjaiñ, bad ki la nang ïaid ha ka sngi ka babud pat ban leit ïaleh sha madan thma, na kaba kim ju wanphai kylla shuh.

Kane ka kam ka la long tang ka jingsdang jong kiei kiei. Ka jingïathuh ïa baroh ka ba bud kan shim por than eh ïa nga ïa ka ban ïathuh ïa kawei pa kawei hangne. Ia ka khubor ba ngi la dei mih na ïingjaiñ Mustapha la pdiang da ka jingpynsngewartatien katto katne, hynrei haba ngi la shem ba, da kano re kano ka jingjia baphylla, ka kynhún barit jong ki nongtrei Khristan barit jong ngi ka dei ban sah la ka sah, ngi la rung ha ka jaka trei thymmai jong ngi ha Kantara da ka jingap khmih lynti bad ka jingsngewskhem jingmut ba u Trai U don ha ka. Hangne ngi la ïoh ki lad ba kham khraw wat ïa kiba ha Aleksandria, bad ïa ka jingphla jong ngi hapdeng ki shipai la kam kynti da u Blei ha ka jingkylla ka bamut jong bún bún ki rangbah, hapdeng jong ki don ki jingjia ba da phylla than jong ka jingpyllait na ka pop. Ka jingkmen jong kito ki sngi ka dang ïai sah hi bad nga.

Katno ki kambah ba lah ban bud na ki jingdwai ka kmie !

135

NONGTONG-BRIEW

A. H. 129.

{ .s$_1$:d .f |m :– |– :re .re |m :– }

1. Nga ïohsngew ktien b'u Khrist U ong
Sha Nong-Galilaia ;
Nongtong dohkha harud ka pung
U ong, "To bud ïa nga !"

Lang: "Bud ïa nga, Bud ïa nga !
Ban long nongtong briew b'robor de,
Pynbna ki ktien Galilaïa ;
Jisu nga bud ïa Me.

2. Nga kwah ban ngeit ki ktien jong Me.
Jisu ka lah long ma ;
Me'm shym la kren tang ha ki de,
Hynrei mynta ha nga !

3. Ngan bud da ka dohnud baroh,
Ngan ïaid bad Me shi rta ;
La tngit nga long, A, wat iehnoh,
Nga dwai pynkhuid ïa nga !

4. Hapoh dohnud jingieit theh-ïar
Ban long nongtong dohkha
Hikai hangno ba ngan noh jar,
Kum ha Galilaïa.

LYNNONG XII

U SAMLA BAIAP-BIEIJ THIATAR

C. D. PENFOLD

"Fred Thompson! U hangno u Fred Thompson?" U nongpynïaid jong ka Thïatar Empaïar u la bitar shla. a tang ar minit u nongïalehkai biria bapawnám u la dei ban wan paw ha madan ïalehkai, hynrei haba u khynnah uba khot u la tied ha ka jyngkhang jong ka kamra riam kamra beit, ym don satia ba thie nangta. La wad kylleng shadien ka madan thïatar, ym paw syrngiew syrnget shuh shano u jah u nongïalehkai bastad. U nongpynïaid u la shaïong ngain. U Fred u la ju long barobor u briew ba lah ban shanïah, bad ka bynta jong u ha kaba pyni jingïalehkai ka long kaba baroh ki ïasngewtynnat eh. U paid nongkhmihkai un sngewdukha shikatdei eh lada jia ba um lah ban wan mih haba khot ïa u; hynrei ym imat ba kan long da kumwei pat. "Fred Thompson! Hangno u Fred Thompson?" Sa shisien pat ka jingpyrta ka la ïaid sawdong ka ïing pyni jingïalehkai. Hynrei ym wan poi jubab. Ka jingpyni ka la nang ïaid shaphrang bam banse shuh.

U Fred Thompson (kata, ha ka jingshisha, ka la long tang ka kyrteng thïatar jong u) u la long u hynmen jong nga. Ma u bad ma nga ngi la ïalong ki lok bakhraw tam. Ka ïing jong ngi, ka la lah pynïasoh ïa lade bad ka pyrthei pyni jingïalehkai bad ka thïatar la bún

snem, bad une u hynmen ba kham san jong nga, uba ka kyrteng jong u ka paw búnsien eh ha ki kot pyntip jingïalehkai, um shym long ei-ei lada um dei u riewshlur ïa nga. Ka jingthrang ba ha khlieh duh jong nga ka la long ban bud ïa u sha kane ka kam, bad da ka jingsbun bapher khyllah, ym tang ba u pynshlur ïa nga ha kane ka jait jingstad, hynrei u la pyrshang de ban hikai ïa nga ïa baroh kaba u tip bad nang shaphang kane ka jingstad.

U Fred u la long u briew u babha, bad ba im ka jingim ka bakhuid. Ia kata lah ban batai da ka jingshisha ba u don ka jingsngewsnoh bajur bad kawei ka khynnah Khristan. Ka, kumno re kumno, ka la pynshai ïa u hynmen jong nga ba kan nym khein ei-ei ïa u palat na kaba un long uba ïa ithuh ithaw bha bad ka lymda u iehnoh baroh bad bud ïa u Jisu Khrist. Bad ka ong artat kumta, ka la ju dwai na ka bynta ka jingkylla ka bamut jong u—bad la u nongpynïaid jong ka Thïatar Empaïar um tip ei-ei ïa kane, ki jingdwai kata ka kynthei ki la long ka daw ka bashisha balei u Fred u la jah klep haba khot ïa u bad ba u la pyndukha artat la ki nongkhmihkai bapynshlur pynshngaiñ ïa u ïa kaba un nang roi nang kiew.

U la mih ban leit sha Thïatar khlem kano kano ka jingkhmih lynti ba un sa dei ïaid lyngba ka tmier riat jong ka jingim jong u. Kynsan katta katta la sdang trei ka kam jong ka Jingaiei ha ka dohnud jong u. U Fred

u la nang jan nang jan sha ka jaka ba u thmu leit, haba ha ka kynroh ba la thoh shok, u la leit ïohi ïa kine ki ktien : "Hangno phin shong ha bamjukut ?" Ha kawei kawei ka por un jin da la ïaid lait da kaba rkhie bein bylliaw ha lade hi, da kaba sngewlem ha la ka dohnud ïa u briew ba la shah lam bakla ïa ka ban trud ïa ka Jingthoh Bakhuid sa harud surok. Hynrei ha kane ka por u Mynsiem u Blei u la trei kam, bad u khnam jong ka jingpynkynduh u la dung ïa u Fred haduh u klong snám. Kata ka jingkylli ka la sahkut khak bad neh tden ha ka jingmut jingpyrkhat jong u, bad ki jingjám pynstet jong u imat kumba ki ïatied por ryngkat bad kita ki ktien : "Hangno —phin—shong—ha—bamjukut ?"

U Fred u la don mynta ha ka jyngkhang jong ka jaka ïalehkai. Ka kti jong u ka la snoh bat khak ïa u jyngbat jyngkhang, hynrei kam lah leh ei-ei shuh. Kaei re kaei—ne tip Uei re Uei pynban ?—U la ïaleh pyrshah ïa ka jingpyrshang batlot jong u ban ñiat wang ïa ka jyngkhang ban plie shapoh ïing. U Fred u la sngew kum ban khie tlot. U la phai wak, bad u la mareh lyngba ka surok sha ka ïingkiad. Lehse ka jingdih kan pyneh ïa ki thied ki jaw ki jong u, bad kin ïarap pynbeit ïa u. Uba bat lakam ïa u u la kham shuwa, ban ïa u, bad U la khang ïa ka lynti sha ka kamra ïalang. U Fred u la don ha ka jingïaksaid bad u Blei—bad u tip ïa kata. Da ka dohnud ba kyndeh bad da ka jingïaid bakhynñiuh u la shu

phai beit sha la ïing. Ka Thïatar ka la dei ban shu ap—ka *dei* ban ap. La don ka kam ba kham donkam shuh shuh ïa kaba u dei ia ka ban leh. Ha ïing, khrup ha ki khohsniew jong u, u la aiti. "A u Blei to isnei ïa nga, u nongpop." Kata ka jingdwai ka la long u shabi ha ka dohnud jong u. Uta uba la don shabar mynta U rung shapoh, ban pynkhuid, ban pynkhlain bor bad ban pynkylla dur. Naduh kata ka sngi u hynmen jong nga um ju phai dien shuh, hynrei u la im ka jingim ban pyndonburom ïa u Khrist.

Ka la long ka bam lah lait ba ka jingkylla kaba la wan ha u hynmen jong nga kan ktah jur ïa nga. Nga la dei ban long uwei na ki banyngkong eh ban ïohsngew na ki rymmiang shyntur jong u hi kumno u Blei U la ïakynduh bad u ha lynti, bad ba la pynim ïa ka mynsiem jong u. U la ïasaid bad nga ba ngan aiti kumjuh hi ; hynrei ngam mon. U hynmen jong nga u la shlei eh da ka jingkmen jong ka jingpynim ba ka jingpyrkhat kheinduh kam don jaka satia ha ka dohnud bad jingmut jingpyrkhat jong u ; hynrei nga, ba ngam tip ei ei ïa ka jingïoh jong u kaba ha u Khrist, nga lah tang ban shu khmih ha ka jingshem mynsiem jong u kum ka kam noh-riat, kaba pynduh ïa ka jingnangkiew jong u hadien habud kum u stad ha ka kam jingpynikai, bad ka pynsuda noh ïa ka jaka rwai ba pynïalehkai da kaba weng noh ïa uwei na ki samla ba i-don jingkyrmen

tam. Nga la kut jingmut ba kum kata ka jingbieij kam dei ban khanglad ïa nga ba ngan pyndep ïa la ka jingpyrkhat jngai jong nga, bad nga la phai da ka kor-kyllut sha man la ka jingdem kyrpad jong u. Ngam shym la ïoh lait phar, la kumno kumno, namar na kawei ka por sha kawei ka por la ïai pynrem ïa nga da ka nuksa bariewblei kaba ïai don ha pyrshah ki khmat jong nga, bad ka jingsheptieng ïa ka bainong hok teng-teng ka wallam ka jingsngew-shyrkhei ha nga. Ha kawei ka jingjia nga lah ban kynmaw ba la pynmut ngiew ïa nga da kine ki ktien : "Ia uwei yn shim noh bad ïa uwei yn iehnoh." Lehse kaei kaba la pynkhuslai jur eh ïa nga ha kane ka jingpyrkhat ka la long ba nga lah, lehse, ban ïakhlad bad la u hynmen ba nga ieit jong nga, ïa uba nga dang snoh ka jingsngewburom bad jingsngewieit ba ha khlieh tam. Hynrei kiba kum kita ki bor ring kiba ïarap tói kat kiba poi ha nga hamar kine ki por jong ka jingpynpyrkhat bad ka jingsngewdiaw mynsiem ki la shah pyntyllep stet noh na nga tang shu la poi biang sha ka jingïalang lok bad ki samla kiba la long hapoh ka kynhún lok ba ïa-ithuh ithaw bha eh bad nga.

Ka jaka ïashem jong ngi barobor ka la long ka kyrpong kper ïing jong u nongtei ïing ba ha Islington. Hangta ngi la ïashem man ka miet ïa ka ban hikai pynkhlain ïa lade halor u dieng pawang bajikor, ngi da ïawad buit ban

pynpaka ïa lade kum ki nongpyni kai ha ka madan thïatar. Ka jingtbit bakyrpang jong nga ka la long ha ka shad ïajám. Ym don ba artatien ba shen-shen yn sa ithuh ïa nga kum uba mih kylliang ha kaba ring pynsngewbha briew ha ka kamra rwai. U hynmen jong nga, ha ka jingshisha, um pynshlur shuh ïa nga ha kane ka kam, la u dang pyni ka jingsngewtynnat ka bakhraw ha kaba hikai khlain ïa nga, bad ba u la long de shisien ïa lade u stad ha ka ïakura, u la tyrwa ban hikai ïa nga ïa ka buit kumno ban ïada ïa lade. Nga la sliang ban ïoh jinghikai, bad nga la sngewthut kumno re kumno ïa ka jingpynïakut jong u ïa nga ba lada u ai ïa nga kata ka jingnang jingtip na u, ngan kohnguh ban ïasynrán lem bad u sha ki jingïaseng Pynpaw klas. Ka long kaba ngan nym lah eh ba ngan pyndep ïa kata ka bynta ka jingïakut, ban nym dei ryngkhat ba uwei na ki lok jong nga u wan sha khmat bad la ka jingtyrwa kaba lam sngewlehraiñ briew. Ka kynhún barit jong ki nongpynïalehkai jong ngi ka donkam barobor ïa kano kano ka kynja bathymmai, bad une u dkhot ba longpher ka longbriew u la pyrkhat ba da kaba leit jingïaseng mishon ngi lah ban tám katto katne ki jingkynud jingrwai kiba lah ban pynleitkam bha eh da kaba shu pyrthuh pynbakla kai ïa kita hangne hangtai, bad ki ban pynkyndit pynban khlem artatien.

Ha kawei ka miet, namarkata, ki khynnah na kyrpong ïing u nongtei ïing ki la ïaleit

kynhún sha kamra mishon kaba ïasnoh bad ka Iingmane St Paul, Canonbury. Ka jingïaseng ka la sdang ha ka por ba ngi poi, bad ki nongleitjingïaseng ki la dang ïarwai :—

Jar uba kylla bad iehnoh ïa ka pop,
Bad plie la dohnud ba u Trai Un wan jop,
Jingpynim bajanai te mynta un ïoh ;
B'u Jisu U kloi ïa ka ban pynim noh.

Uwei na ki lok jong nga u la sdang rkhie bhih bhih, bad nangta, ba u da ïoh kem ïa ka jingikhia jong ka jingleh jong nga, u la tyndung tymbuit sa ïa uba hajan. Ki ktien jong ka jingrwai ki la dung ïa nga ha klong. *Ha ka shikhyllipmat la pynim ïa nga.* Stet kum ka jingshai ba la shai pher ha u hynmen jong nga, kumta ka la shai ha nga ruh. Ka jingsngewïapyrshah jong nga baroh ka la pra war katba u Mynsiem Bakhuid u la pynïohi pyrshah ïa nga da u Khún ba la sahnarphna jong u Blei. Hangta hangta hi nga la aiti ïa lade, bad la pynkylla ka bamut ha shen.

"Ka lyer ka beh kat sha ba ka mon." Ka jingkyrkhu kaba la wan ha nga ha kata ka miet ka la long tang ïa nga marwei. Ym don na ki lok jong nga kiba la ïaleit bad nga sha Iing u Blei, bad kiba la ïasah haduh ban da wai ka jingïaseng, kiba don jingsngewthuh ïa ki jingphylla ba la trei ha ka mynsiem jong nga. Ki la ïohi, da shisha, ïa ka jingleh pyngngad jong

nga, hynrei ïa ka jingkren shai jong nga nadien kata ba ngan sa im ka jingim ba la kylla la shahshkor da ki jingïarkhie pashait. Haba khatduh khatwai ki la sdang ban shemphang ba nga da mut shisha ïa kaei ba nga ong, ki la kren skhem ha nga da kaba ïarkhie bein ba ngan "sa kham bha pat hapoh artaïew." Kata ka la long ha u Lber (March), 1909. Nga la im ban pynshisha haduh ka ban pynhun mynsiem ïa nga, bad sha ka jingpynlyngngoh bapynphylla ïa ki lok ba la ju ïalang lok teng jong nga, ia ka bor ka jingpynim bad ka jingïaisumar jong u Trai Jisu Khrist.

Kawei na ki jingmih ba jia noh kumta kumta hadien ka jingkylla ka bamut ka jong nga ka la long ka jingthmu ban pynkylla khongpong khongdeh ïa kata ka kyrpong ïing ha Islington. Ki jingthrang ïaleh thïatar jong nga ki la shu ïap tlor noh ha ka jingshai jong ka Diengphna, bad ngam don shuh kata ka jingbang ïa ki jingpyrshang leh kai pynmlien shuwa ïa lade kiba la shim bún na ka por jong nga mynshuwa. Kiwei pat ki dkhot jong ka kynhún ïalehkai ki la pyni ïa ka jingbamsngewmon ïa ka rukom im thymmai jong nga da kaba shu ïehnoh lok ïa nga, ki da pyllaitluid ïa nga war ban pyndonkam ïa ka jaka ïalang ba ju don jong ngi sha kiei kiei kiba thymmai. Da ka jingïarap jong ki lok kiba kham shemphang ha ka jingim Khristan nga la ïapynbeit ïa ka Skul

Pynpaw ban long ha kine ki jaka, bad ki kynroh ïing ki bam shym la ïohsngew ei ei mynshuwa lait sa tang ka jingïakren thala riew-pyrthei bad ki jingleh pahuh bieij jong ki samla bawad jingsngewbha, mynta pat ki sawa da ki jingïaroh ïa u Blei.

San snem nga ïadei trei lang suk kynjai ha ka jingïashakri Khristan bad la u hynmen jong nga, uba ka jingkmen jong u ha ka jingkylla ka bamut jong nga ka la shu kyrsei phok khlem kut trai. Ka jingbthei jong ka Thma ka la jia pynïakhlad ïa ngi—u, u la leit sha Phrans, katba nga nga sah shadien ban pynbna ïa ka Gospel hapdeng ki shipai. Ha ka bakut jong ki jingïa-buhshún thma, u la wan phai sha London, bad u la ïoh kam ha ka kam tei ïing. Kaba phylla shisha, ka la long ba katba u dang imsngi ha ka kam tei ïing kaba ha ka tnúm ïing jong ka Thïatar West End ba u la ïakynduh bad ka jing-ïapmynsaw bakyndit kyndit. Lehse ka jaka trei Khristan ha kaba u la ai jingkyrkhu bún eh ka la long ha ka jaka khmih Pastor jong ka St Peter, ha Islington. Búnsien ha ka jingim jong u u la pyni ïa ka jingkwah ba ngi lah ban ïatrei lang ha kata ka distrik ba donkam jingïarap. Ha ka snem 1928, kum u Phajri Sorbah London, la buh ïa nga ryngkat bad u phajri jong kata ka balang, bad baroh shi shilynter ka jingshakri jong nga la ïai pyrsad mynsiem ïa nga da ka jingsngewkynmaw ïa u hynmen jong nga, uba ka jingphla baïaineh jong u ka la long